

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՄԻՅԹԱՀ ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

مِثْقَالُ الْعُلُوفِ

ԵԱՆԻ

ԳԻԹԱՊԵՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԵՐ

ՍՈՒՀՈՒԼԷԹԼԵ ԹԱՀՍԻԼԻՉԻՐՆ

ՓԷՔ ԳՕԼԱՅ ՊԵՐ ՈՒՍՈՒԼ

ԷՍԷՐԻ

ՅԱԿՈԲ Յ. ՓԱՇԱԵԱՆ

ԹԱՊԸ ՍԱՆԻ

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ՄԱԹՊԱՒ ԱՐԱՄԵԱՆ

1873

494.3-8
Փ-22

2004

ՄԻՖԹԱՀ ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

(204-4-4)

3330

149-42

ՄԻՖԹԱՀ ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

494.3-8

Փ-22

u.u.

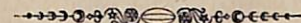
مفتاح العلو

ԵԱՆԻ

ՔԻԹԱՊԵԹԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷԻ

ՍՈՒՀՈՒԼԷԹԼԷ ԹԱՀՍԻԼԻՉԻԻՆ

ՓԷՔ ԳՕԼԱՅ ՊԻՐ ՈՒՍՈՒԼ

ԻՍԷՐԻ

ՅԱԿՈՐ Յ. ՓԱՇԱԵԱՆ

ԹԱՊԸ ՍԱՆԻ

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱԹՊԱՒ ԱՐԱՄԵԱՆ

1873

Իշպուր Բիթապըն քապը սանիսի պիթսիֆէն սունրա,
քապը սաշիսի պիգէ աշիս սիր

ԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑ

بسم الله الرحمن الرحيم

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑ

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱՆՈՒՅՑ

ՄՈՒԳԱՏՏԵՄԷ

Լիսանը Օսմանիին սուհուլէրէ քահսիլիյին քերպաքէրէսիզ օլան «ՄԻՖԹՍԶ ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ» նամ գալաիս փրապըն նիսսիլէրի պիր վագըքսան պէրու քիւլէնմիւ, վէ սարալըգսա իմզամըզ իլէ մուսասսագ օլմայան նիսսիլէր կէօրիւնմիւ օլմադըն, Ֆարսի վէ Արապիսէն փրապէրէ էլզէմ օլան պիր քագըմ գալաիսին զամմ ու իլավէսիլէ փրապը մէգփուրու պու սէճա եէնիսէն քապ ու նէր օլունսու:

Լիսանը Ճէսահաքալէյանը Օսմանիյէ աւնա օլան էփսի միսէրրիսինը փրամ քարաճընսան շու ուսուլ վէ գաիսէի քէրիսիյէի մարուզէմիզի, քահսիլը փրապէրը Օսմանիյէ իշիւն էսնէլ պիր քարիզ օլսուղունու պիքքագփը մէքէպլէրիմիզին էսէրիսիսէն գապուլ օլունմուլ իսէ սէ, ուսուլը աքիգաի միսէսաիքէ քարաճսարը պուլունուպսէնէլէրնէ նասարա քէլլիլիսիլէ լիսանլարը նասըր պաղլանմը, վէ պիչարէ քալէպէ ու շակիրսանըն իզալէի վագը ու նագընսան պիգայս պուլունմուլ օլան պիր գաչ լաճազան *անթիզա խոճաչարըն* հէր նասըլ իսէ իշլէրինէ էսրամասըղընսան պու անէ սէլին գապուլիսէն իսքիննէաճ էքսէսէ իմիշլէ:

Պիզ հինը սէպալէքիմիզէն պէրու լիսանը մէգփուրուն քահսիլիյին փէֆ չօգ վագըլար գայ էքմիւ օլսուղումուզսան, նէվիէվէսանը իլում օլան շակիրսանըն էն զիգըյմէք վէ մուսագզազ էշեսար պուլունան էվգաքը կիրանպէ:

հալարներն փթապէրը Օսմանիյէյէ ապա էլզէմ օլմահեան խուսուսաթը զայիսէ իլէ իսրաճ ու իթլաճընսան վիգայէսի մագսէսինէ մէպնի իւպու գաիսէի թէսրիսիյէի քանգիւմ ու թէրքիպ էյլէմիւթիզ սիր:

Ֆիլվազը պունսան եիրմի օթուզ սէնէ էվվէլ ուսուլու թէսրիսիյէ պու կիւնֆի կիպի թէվսի ու թէսիլ օլունմամբ օլմաղըն, պիր լիսանըն գավաիսը ֆիլվիյէսինի էօյրէնմէֆ իյիւն ագալի պէ ալթը սէնէյէ միւթէվէգգըճ ըմբ. ճագաթ շիմֆի սէ էօյլէմիսիր:

Օլ վագրըն ֆերահանութիւնու իլէ 'սէրս վէրմէյէ չըգընան վարժապէսլէր մէֆէպլէրիմիզսէն մուաճ պույրուլմու օլսուզլարը հալսէ, լիսանը Թիւրֆիյի հագրէթը Ալիին վագրընսան գալմա Արապի սարճ իլէ թէսրիսէ, վէ Թուրքի նամէ Փէնսը աթթար, Կիւլիսթան վէ սայիրէ իլէ թալիմը լիսանը Օսմանիյէ ալթըպ, միւնսալիֆ օլսուզլարը մէպլէր ղայրը սալիհսէն գըլ փայը սափմագ իսթէմէյէն թիւրֆի խօնալար սէվապ իյիւնմի՞ սագլամագսայըզ:

Էսիլի վագրթսա պիր աւսամ եայրնըզ պիր լիսանըն ազ չօգ գավաիսինի էօյրէնսիֆսէն սօնրա ազվաթը եէվմիյէսինի թէսարիֆ էսէպիլիր իմիւ. լաֆին սօնրասան մէսէնիյէթ կիւնպէկիւն թէրագգը, վէ լէվագիմաթը ինսանիյէ սաիսի թէֆէսսիր էյլէսիյինսէն պու կիւնֆի կիւն էվլասլարըմըզա մասէրզաս լիսանլարընսան մասա իֆի եա իւչ լիսան սահա քահսիլ էթսիրմէյէ մէնպուր օլմուշուզ տուր:

Պու սէպէպսէն էլսինէի սայիրէնին գավաիսինի միւպթէսիեանէ պիր սէնէ զարճընսա էօյրէսիլիյի հալսէ Թիւրֆնէ իյիւն սէնէլէրնէ վագր զայ էթմէմիզ ապէս սէյիլմի սիր:

Պագը խօնալար շակիրսանէ սէրս վէրմէյէ պաւլասըզլարը վագրթ լիսանը Օսմանիին լայրգըլա քահսիլի ու-

մուրըմիւթէասիրէ ու միււթիլէ վէ հէման մուհալ գապիլինսէն աւս իլէ, խայլը սէնէյէ միւթէվէգգըճ օլսուղունու մէվզուր պահս էսէրէֆ, սէրսէ եէնի պաւլամբ պիր շակիրսէ կէօյա պահրը պի փաեանա թէպիին էյլէսիյի Արապիյէ սալմբ չըգմբ վէ էն էնկին կիրսապլարընա վարընայա սագ գասէմ պաւմբ օլսուղունու իրայէ զըմնընսա, իլալ ու իրապ կիպի խուսուսաթը զայիսէի ֆիլվիյէսէն պիր գաչ միսալ իլէ իյզահաթ ու թէճսիրաթ գըլըզը թէճէվմիւհաթա իպթիսար, վէ նիհայէթ մէսիյէի զաթիյէսիլէ վագրթ կիւզար օլարագ սէրսէ խիթամ վէրիպ, պիչարէ շակիրսին զիհնի փէրիւան վէ իսթիճասէյէ սայիր պիր նընան պըրագմագսըզըն կիսէր կէլիր իմիւլէր:

Շու խուսուս փէֆ զիյասէ թէէսիւճ օլունանագ հալաթսէն իսէ սէ, չիճաիսէ ֆի վագրը ազիզիմիզին գըլմէթի ինսիմիզսէ հէման հիչ մագամընսա թուրուլսուղու նիհէրլէ, չէւմը իման ու ինսամէլէ էվլասլարըմըզըն հալինէ մանգուր օլմայօրուզ:

Պիր սապիինին էն զիյգըլմէթ վէ մուազզագ էւեհասը, վէ միւսթագալէլսէ իգպալ ու իսպարինէ զիյասէսիլէ թէէսիրի օլանագ շէյ վագրը ազիզի օլսուղու հալսէ, պիհուսէ եէրէ իսրաճ ու իթլաճընա պիգայս տուրմամբ ինսամբսըզըզ սէյիլ սիր սէ նէ՞ սիր:

Չօնուզլարըմըզ սայիր լիսանլարսա էօյրէնսիլէրի կիպի թիւրֆիսէ սաիսի ֆիթապէթէ էլզէմ օլան գավաիսի վագրը գալիլ զարճընսա քահսիլ էյլէսիֆսէն սօնրա, տօղրուսան տօղրուեա խաթասըզնա քահիրէն իճասէի մէրամ էթմէյէ ալթէսըմագ իյիւն Թարիսի օսմանի, Թէլէմագ վէ ղազէթալար օգուլուպ էրմէնինէ վէ Ֆրանսըզնասան վէ եախօս պիլիֆիլէրի սայիր պիր լիսանսան թիւրֆնէյէ թէրնիւմէ էթմէլի սիրլէր: Իթթէ օլ վագրթ չօնուզ մէյուս ու

մէքոր օլմայրպ շեվզ ու դայրէքէ կէլէրէք քիթապէքստ
պիթթէսրին իլէրլէր, վէ քահսիլի դայրը միւմքին սաս օլու-
ման խուսուսուն փէք գօլայլըզլա իսքիսալի գապիլ օլ-
սուղունու անլար:

Իսպու մուգաստէմէսէ պուննա քաճսիլարա կիրիւմէյէ
հանէքմէս էքմէգ իսիսէ սէ, պու վէսիլէ իլէ խայլըսան պէ-
րու միւզմէրը գամիրիմիզ վէ պասիի էսէճիմիզ օլան պիր
խուսուսուն իրայէսի էպնաի միլլէքին մանէն վէ մաստէքէն
իսքիլայր մէնճաարընա մահգա հիւզի վէ քիւլլի մէսար
օլուր միւլահագա վէ մագսէսինէ մէպնի օլմաղըն, գարինը
քիրամ, շու իճասարըմըզը միզանը իման ու ինսաճլա
սէննիսէ էսէնէլի գալիլէն մէմուլ օլունուր:

ՄԻՖԹԱՀ-ԻԻԼ ԻԻԼՈՒՄ

مِثَاجُ الْعِلْمِ

ՃԻԻԶԸ ԷՎՎԵԼ

ԳԱՎԱԻՏԸ ԹԻԻՐԳԻՅԷ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

ՍՈՒՍԼ. Իւմը Սարֆ (علم صرف) Գերականութիւն) Նէ տիր :
ՃԷՎԱՊ. Իւմը Սարֆ Օսմանլը լիսանընը տողուր սէյլէյուպ
Եազմազ ֆէննի տիր :

Ս. Սէյլէյուպ Եազտըղըմըզա Նէ տէնիլուր :

Ճ. Սէյլէյուպ Եազտըղըմըզա Ճիւմլէ վէ Գէլամ (جمله و كلام)
Բան կամ Խօսք) տէնիլիւր քի, քէլիմէլէրտէն վէ քէլիմէլէր
տալի հարֆլարտան միւրէքքէպ տիր :

Ս. Օսմանլը լիսանընտա հարֆ գա՛շ տըր :

Ճ. Օսմանլը լիսանընտա հարֆ օթուզ իքի տիր :

Էլիֆ. պէ. փէ. թէ. սէ. ճիւմ. չիւմ. հա. խը. տալ. զալ.

ذ د خ ح ج ث ت پ ب ا

րէ. ղէ. ժէ. սին. շին. սատ. տատ. թը. զը. 'այն. զայն.

غ ع ظ ط ض ص ش س ژ ز ر

Փէ. գաֆ. քեաֆ. սաղըր քեաֆ. լամ. միւմ. նուն. վափ. հէ. եէ.

ی ه و ز م ل ک ق ف

Պուլարա Հրուֆը հէճա (حروف هجا) Կեգական տառեր

թէսմիյէ օլունուր, վէ լամ էլիֆ (ل) տախի իքի հարֆտէն
եանի լամ վէ էլիֆտէն միւրէքքէպ օլունուղունտան զիքր օլուն-
նան հրուֆաթը ասիյէ սըրասընա տախիլ օլունմամը տըր :

Ս. Հարէքէ գաջ տըր :

Ճ. Իւշ տիւր՝ Իւսթիւն (է. ա) էսրէ (ի. ք) էօթրիւ (իւ. ու),
Պունլարա Արապիտէ Ֆէթհէ قحه Գէսրէ كسره Զամմէ ضمه
տախի տէնիլուր, վէ իքի նէվ՝ տիր, Խաֆիֆ վէ Սագիլ ال էլ,
بل պէլ, Ֆէթհէի խաֆիֆէ. آل ալ, بال պալ, Ֆէթհէի սագիլէ
տըրլար :

Ս. Հրուֆը Սագիլէ գաջըլար տըր :

Ճ. Սագիլ օլան հարֆլար պունլար տըր ,

ف غ ع ظ ط ض ص خ ج
պագը գալանլար խաֆիֆ տըրլար :

Պիր քէլիմէ հարէքէի խաֆիֆէ իլէ պալլանըմը օլունսա
սայիր հարէքէլէրի տախի խաֆիֆ օլմագ լաղըմ տըր , մէսէլա,
نچره փէնչէրէ , ايلك իլիք . اول էօլիւմ : վէ էկէր հարէքէի
սագիլէ իլէ պալլանըմը օլունսա քէզա սայիր հարէքէլէրի
սագիլ օլմագ լաղըմ կէլիր մէսէլա, دوندرمه տօնտուրմա, اغرى
աղըր , ايرمق ըրմագ , قرمزى գըրմըզը : Պագաթ قهوه դահվէ ,
ليون լիմօն կիպի պաղը քէլիմէլէր պու գաիտէտէն թէխալ-
լիւֆ էտէրլէր :

Արապի վէ Պարսի քէլիմէլէր պու գաիտէյէ իթթիպա էթ-
մէզլէր :

Ս. Հրուֆը իմլա գաջըլար տըր :

Ճ. Թիւրքիտէ էքսէրիեա و ا ալամէթը հարէքէ օլունպ,
եանի հարէքէնին ճինսինի պէյան իտիւպ թէլէֆֆիւզ օլուն-
մազլար بال պալ, ايپ իյի, يول կիպի. պու սուրէթտէ անլէրէ
հրուֆը իմլա, եախօտ հրուֆը Սալթիյէ (حروف صوتيه) տէնիլուր : Հէ ه հար-
ֆը տախի ալամէթը հարէքէ օլունուղու վագըթ շու սուրէթ-

է եազըլարագ (ه) հաի Ռէսմիյէ վէ հարֆը իմլա տէնիլուր.
اله հէլէ . خانه խանէ . عباره իպարէ կիպի : Պունլար ալամէթը
հարէքէ օլմատըգլարը վագըթ , սայիր հարֆլէր կիպի Ղայըր
սալթիյէ (غير صوتيه) տըրլար . մէսէլա يد եէտ .
وقت վագըթ . هر հէր :

Ս. Մէտտ իշարէթի գաջըլար տըր :

Ճ. Մէտտ իշարէթի (ـ) պու օլունպ , էքսէրիեա էլիֆին
իւզէրինէ վաղ՝ օլունարագ ֆէթհէի սագիլ օգութտուրուր .
آل ալ, آن ան . آمر ամիր . آفرين աֆէրին : Պաղէն տախի է-
լիֆին եէրինէ գօնուլուր آلهي իլահի կիպի :

Ս. Թէշտիտ նէ տիր :

Ճ. Թէշտիտ (ـ) քէլիմաթը Արապիյէտէ գուլլանըլարագ
պիր հարֆը իքի տէֆա օգութտուրուր معظّم Մուհամմէտ
մուսաղլամ شدد շիտտէթ կիպի :

Ս. Հէմզէ նէ տիր :

Ճ. Էլիֆ պաղը (ء) պէյլէճէ եազըլարագ Հէմզէ տէ-
նիլիպ Արապի վէ Պարսի քէլիմէլէրին իւզէրինէ վաղ՝
օլունուր مأمور մէ՛մուր . نائل թէ՛սիր . ناول նա՛իլ . مسؤول մէ՛սուլ .
مؤمن միւ՛մին . ملجأ մէ՛ճա . جزء ճիւզ , վէ էքսէրիեա Արապի
վէ Պարսի իսմէլին իզաֆէթլէրի սուրէթլէրինտէ տախի գուլ-
լանըլըր . ميوه միւ՛վէի պաղ . باغ Էտաի տէյն կիպի :

Ս. Թէնվին նէ տիր :

Թէնվին իքի հարէքէնին մէճմուլի՝ օլունպ , քէլիմէնին ա-
լէրինէ վաղ օլունտուգտա էն , ին , ուն թէլէֆֆիւզ օլունուր .
مفعول պէրլէն . بحر պահրէն . بغير حق պիղպրի հագգին .
مفعول մէֆու՛լուն կիպի :

Ս. Տատ հարֆըն տիկէր սէտասը տա վաթ մը :

Ճ. Տատ հարֆը էքսէրիեա ظ զը կիպի թէլէֆֆիւզ օ-
լունուր بعض պաղը . ماضى մազի . ضمير զամիր : Թը ظ հար-

Ֆը տախի պազը թիւրքի քելիմէլէրտէ ۛ տալ օդունուր. اوطة
 օտա. اطه ատա. طاع տաղ. طوغرى տողրու կիպի : Գեաֆ ك
 հարֆը՝ պազէն թիւրքի քելիմէլէրտէ ن նուն կիպի թէլէֆ-
 ֆիւզ օլունուպ սաղըր քեաֆ տէնիլուր. انك անըն. سنك սէ-
 նին. كاك քիթապըն. دكر տէնիզ. اكلك ինէլմէք. صكره սօնրա :
 Վէ պազէն տախի պիղիմ ۛ վէ ۛ հարֆլար կիպի թէլէֆֆիւզ
 օլունարադ Գեաֆի Ֆարսի տէնիլուր. كه կեահ. كركچ کەر-
 چە. كرداب کەراب. كك քէյ. ككديكى کەթիյى. ككديكى کەթ-
 Իյի. دكل տէյիլ. دكك տէյմէք կիպի :

Նէ ۛ հարժը տախի պաղը Արապի քէլիմէլէրնն էվախը-
րինտէ պուլունուպ էլիֆ կիպի թէլէֆֆիւղ օլունարագ էլիֆը
Ձախտէ տէնիլուր . دعویٰ տավա . فتویٰ ֆէթվա կիպի :

Վալ և հարժը տախի պազը ֆարսի քելիմէլէրտէ թէ-
լէֆֆիւզ օլունմաղ. خواب խապ. خواه խահ, վէ մանհ, ճի-
հէթիլէ պիրպիրինէ եագըն օլան լաֆղլարըն արասըն.
տա ~ թէլէֆֆիւզ օլունուր նէթէքիմ دولت و اقبال տէվլէթ
ու իգպալ لطف و عنایت լութֆ ու ինայէթ :

Ս. Հրուֆը հեճա գա՞լ գըսըմ տըր :

Ճ. Հրուֆը հէճա իքի գըսըմ օլուպ, պիրի մապա'տինէ պիթիւմէյէն وژرژددا հարֆէրի տիր քի Հրուֆը ինֆիսալ (حروف انفصال) տէնիլուր. اداره իտարէ կի-պի: Վէ պունլարտան պագը հրուֆը հէճա մապա'տինէ միւթ-թասըլ օլտուղունտան անլէրէ տէ Հրուֆը իթթիսալ (اتصال) حروف կցորդեալ տառեր) տէնիլուր. بسلامت պէպէնմէք կիպի

Ս. Էճզաի քէլամ գափչ նէվ՝ տիր :

Ճ. Էնզաի քէլամ (اجزاء كلام) Եանի քէ-
լամըն թէրքիպ էթտիյի քէլիմէլէր պէշ նէվ' տիր. اسم Խամ.
صفة Սըֆէթ. کليات Գինաեաթ. فعل Ֆիիլ. ادوات Էտէվաթ.
Իշպու պէշ սուրէթին հէր պիրիսի պիրէր պապտէ պէյան
Գըլընըր :

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

ԻՍՄ ^{اسم} Ս.Ն ՈՒՆ

Ս. Իսմ Զէ տիր :

Ճ. Իսմ պիր շախսէ վէ եախօտ պիր շէյէ տէլալէթ Իտէն
քէլիմէ տիր. اجد Ահմէտ. كن քիթապ. ص اوز կիպի :

Ս. Իսմ գաօչ նէվ' տիր :

Ճ. Իսմ Էքի նէվ՝ տիր. պիրի Իսմը Խաս (اسم خاص Թասուկ անուն), տիրէր Իսմը Ամ (اسم عام Հասարակ անուն):

Ս. Իսմըլ Խասս Նէ՞ տիր :

Ճ. Իսմը Խառ եայլնըզ պիր շախսէ, վէ եախօտ պիր շէյէ
տէլալէթ Իտէն Իսմ տըր. մէսէլա الله Ալլահ. احمد Ահմէտ.
محمد Մուհամմէտ. استانبول Իսթանպօլ. بروسة Պրուսա : Պուն-
լար տախմա միւֆթէտ (եզակի) օլուրլար :

Ս. Իսմը Ամհէ տիր :

Ճ. Իսմը Ամ պիր ճինստէն օլան էշեանըն ճիւմէսինէ թէս-
միյէ օլունան տըր . մէսէլա صو سول . قيو قاسيول . او Էվ :

Ս. Իսմիլէրտէ գաճ խառսիեէթ վար տըր :

Ճ. Իսմիլբատե Իււ խասսիեէթ (خاصة جاسمبواتين) վար
 տըր. Գէմիյէթ (گيمت Թիւ) Գէյֆիեէթ (گيفيت Թեւ) վէ ԱՏ-
 վալը Իսմ (احوال اسم) Հոլովմունք) :

Ս. Քէմիյէթճէ իսմէր գափ գըսըմ տըրլար :

Ճ. Իբի. Միւֆրէտ (مفرد Կզակի) վէ ճէմ (جمع Երգնակի) ,
Միւֆրէտ՝ պիրէ , վէ ճէմ՝ պիրտէն զիեատէյէ տէլալէթ
էյլէր . մէսէլա ۱۰ Էվ՝ միւֆրէտ . ۱۰ Էվլէր՝ ճէմ :

Թիւրքիտէ Էտաթը ճէմ՝ (յոգնակի մասնիկ) 3 Լէր օլուպ ,
Հէր միւֆրէտ քէլիմէնին ալէրինէ վազ՝ օլունտուգտա ճէմ՝
օլուր :

U-867

४६५'

•	ایاق	ახაფ	აიაყღ	ახაფღარ
•	آاغی	ახაფღ	აიაყღی	ახაფღარღ
•	آاغه	ახაფღა	აიაყღه	ახაფღარა
•	آاغك	ახაფღღ	აიაყღك	ახაფღარღღ

Պու սիեադ իւզըէ թէրքիպ օլունան իամլէրին , Միւճէրը-
տինտէքի ق هارڤ , միւֆրէտին Միւզաֆընտէ վէ մէֆ'ուլլէ-
րինտէ غ هارڤընա թէպտիլ օլուր . بچاق պըչադ . طواق թա-
վուդ . قاشق գաշըդ . قوشاق գուշադ . بارداق պարտադ վէ
սահրէ :

Ֆառաթ Կիսի պիր հե-
 ճելի քելիմէլէր շաղ օլուլլար :

ՏԷՕՐՏԻԻՆՃԻԻ ԹԷՐՔԻՊ

U-827

४६५'

»	amk	amkr	amkr
»	amki	amkri	amkri
»	amke	amkre	amkre
»	amkan	amkran	amkran

Պու թէրթիպ իւզրէ թէրթիպ օլունուրլար كوتك քէօթէկ .
 اشك քէք . دليک տէլիք . كورك կէվրէկ վէ քմալի . իշպու
 كورك լուղէթի քէ-քէ , քէ-քէ , վէ քէ-քէ տալի օգունուր : քէ-
 քէք լուղէթին իսէ ասլը آغك տըր . تفك թիւֆէնկ լուղէթի
 քէ (բացառութիւն) օլարագ քէ-քէնք օլուր :

Էսմաի Թիւրքիյէնին հէման քեաֆֆէսիտէ , պալատէ պէ-
հան գըլընան ագսամը էրպաա' իւզէրինէ Թէրքիպ օլունուրլար:

Ս. ԹԻԼՐՔԻՄԵ ԽԱՄԸ ՄԷՔԵԱՆ ՆԱՍԵՐԸ ՕԼՈՐ :

Ճ. Մէկտւֆունն (գղական) ախերինէ لق لك فک ۛ

[illegible][illegible]

Ս. Իդաֆէթ Նէ՞ տիւր :

Ճ. Իզաֆէթ պիր իսմէ տիկէր իսմի ըսպլթ Էթմէքտէն ի-
պարէթ օլուպ, Էվլէլքիսինէ Միւզաֆունիէյճ (مضاف الى
کامرته), իքինճիսինէ Միւզաֆ (مضاف) տէնի-
լուր. մէսէլա اولک Էվլին տամը տէտիյիմիլտէ Էթմէ Միւզա-
ֆունիէյճ , ۱۸۸۵ Միւզաֆ օլուր :

Վէ պաղէն Միւղափունիւէյհին սաղըը քեափը հաղփ օլու-
նուր ^{بکجسی} Եալը պէքճիսի կիպի:

Ս. Իգաֆէթ գաճ գլխով տըր :

Ճ. Իզաֆէթ ի քի գըսըմ տըր. պիրի իզաֆէթը Լամիյէ քի
Նիսպէթ վէ թէմէլլիւք մանալարընը իշարէտէր պալատէ կէօ-
րիւնտիւլիւ կիպի: Տիկէրի իզաֆէթը Պէյսանիյէ՝ քի Միւզաֆըն
Նէվրինի պէհան էտէր چار ااجى չընար աղաճը. قايجه صوي
գափլըճա սուլու بعجه ميوهسى պաղչէ մէյվէսի կիպի:

տէն տիր. արم Եարմ. اوچده بر Իւչտէ պիր. درنده بر տէօրթ-
տէ պիր կիպի :

Ս. Ատատը թէվզելիէ գաճըդսը տըր :

Ճ. Ատատը թէվզելիէ միւսավաթ իւզրէ պիր ֆըրգայէ պիր
մըգտարըն թաեինինէ տէլալէթ էտէն տիր. մէսէլա بر պիրէր.
ایکیشتر Իքիշէր, Իլա ախըրըհի :

Պազէն տախի թէքէրրիւր օլունուր بر պիրէր պիրէր.
ایکیشتر ایکیشتر Իքիշէր Իքիշէր կիպի :

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

Ք Ի Ն Ա Ե Ա թ

Ս. Քինայէ նէ տիր :

Ճ. Քինայէ իսմ օլմայարադ պիր շախսը, եախօտ պիր շէյի
իշար էտէն քէլիմէ օլուպ, պու աա իւչ թազըմ տըր. Չամիր,
Իսմը իշարէթ, վէ Միւպհէմաթ :

Ս. Չամիր նէ տիր :

Ճ. Չամիր իսմին եէրինի թութան լաֆղ տըր :

Ս. Իսմը իշարէթ նէ տիր :

Ճ. Իսմը իշարէթ մահսուս (զգացեալ) օլան պիր շախսը վէ
եախօտ պիր շէյի տէլալէթ էտէն տիր :

Ս. Միւպհէմաթ նէ տիր :

Ճ. Միւպհէմաթ միւպհէմ (անորոշ) օլտուղու հալտէ, պիր
շախսը, եախօտ պիր շէյի իշար էյլէյէն լաֆղ տըր :

ՖԱՍԼԸ ԷՎՎԷԼ

ՉԱՄԻՐ ضير ԴԵՐԱՆՈՒՆ

Ս. Թիւրքիտէ զամիրլար գաճ նէվ' տիր :

Ճ. Ասըլ թիւրքիտէ զամիրլէր տէօրթ նէվ' տիր. Չամիրը
Շախսի (ضير شخصي անձնական դերանուն). Չամիրը Իզաֆի
(ضير اضافي — դերանուն և ստացական). Չամիրը Վասֆի
(ضير فعلي — գերանուն), վէ Չամիրը Ֆիլիլի (ضير فاعلي — գերանուն) :

Իսմլէրտէ օլան Ահվալը էրպաա զամիրլէրտէ տախի ճա-
րի տիր :

Շէրհ. Գալախիտը Օսմանիյէտէ զամիրլէր հէր նէ դատար
պէշ նէվէ թազսիմ օլունմուշ իսէ տէ, Չամիրը Նէսպի տէ-
նիլմիշ օլան سكر سين ز م եախօտ سز լաֆղլէրի Ֆիլիլի Իա-
նէ (օթանդակ բայ) թէսմիյէսի տահա զիեատէ մուգպիլնը
սըհհէթ ատա օլունտու :

Ս. Չամիրը Շախսի նէ տիր :

Ճ. Չամիրը Շախսի ٲٲ (անձ) կէսթէրէն զամիր տիր.
ما. شخص متکلم (شخص متکلم անձնական Միւպհէմաթ ٲٲ
Հալին դէմք) սէյլէյէն: Սէն՝ ٲٲ (مخاطب Երկրորդ
դէմք) տիյնէյէն: Օ՝ ٲٲ (غائب Երրորդ դէմք) սէյլէնէն
տիր: Քէնտի كندى եախօտ քէնտու كندو լաֆղը տախի Չա-
միրը շախսի օլուպ եալընըղ ٲٲ սուրէթլէրինի իշար էտէր :

Մէ-Ջրէր	Միւրքէֆէլիս	Ճէհ
» خانەم	խանէմ	խանէմիզ
» خانەمی	խանէմի	խանէմիզի
» خانەمه	խանէմէ	խանէմիզէ
» خانەمك	խանէմին	խանէմիդին:

Մի-ն-ք-ը-ս	Մոխարար	ձե՛ս
» ځانه ك	խանէն	խանէնիդ
» ځانه كى	խանէնի	խանէնիդի
» ځانه كه	խանէնէ	խանէնիդէ
» ځانه كك	խանէնին	խանէնիդին:

Մէ-Ֆրէր	Հայկայ	ճէ՛
» Խանէսի	Խանէսի	խանէլէրի
» Խանէսինի	Խանէսինի	խանէլէրինի
» Խանէսինէ	Խանէսինէ	խանէլէրինէ
» Խանէսինին	Խանէսինին	խանէլէրինին

Ճ. Զամիրը Վասֆի սըֆէթ մանասընը շամիլ օլուպ, դամիրլէրին, եախօս իսմէրին ախէրինէ իլալէ օլունարադ նիսպէթ մանասընը իշար էտէր, վէ պու տա Կ Դ լաֆգը տրր :

Մէ-Քէ-	Միւրեֆեղիւ	Ճէ՛
»	պէնիւքի	պիղիւքի
»	պէնիւքինի	պիղիւքինի
»	պէնիւքինէ	պիղիւքինէ
»	պէնիւքինին	պիղիւքինին :

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ

ᖃ ᐅ'ᖅ ᐱ فعل **ᑦ ᐱ ᖅ**

ሀ . ቅኅሥ ሲኖ ማከረ :

Ճ. Նի՛յլ պիւր հալ ու հարէքէթ հիսս ու պէյսան էտէն քէ-
լիմէ տիր. ايمك էթմէք. اولق օլմադ. كيمك կլիթմէք. يازمق
եաղմադ կիպի :

Ս. Ֆիյլ գաճ գրքսմ տրր :

Ճ. Ֆիլյա Իւչ Դըսըմ տըր . Մաստար, Զաթը Ֆիլյա Վէ Ֆէրի՝
Ֆիլի :

Ս. Մաստար Նէ՞ տիր :

Ճ. Մաստարի մեկնութիւն մէնսուպ , վէ զէմանէ մուգարին
օլմայարադ պիր հալ ու քէյֆլէյթէ տէլալէթ էտէն օլուպ ,
խախէր կիպիւ ահվարը էրպտա պունտա տախի ճարի տիր :

Ս. Զաթը ֆեյլ նէ տիր :

Ճ. Զաթը ֆիյլ զաթէ մէնսուպ վէ զէմանէ մուգարին օլա-
րագ պիր իշէ , եախօս պիր հալ ու քէյֆիյէթէ տէլալէթ
էտէն տիր : Պունլար զիյրտէ սըրասըլա պիրէր ֆասըլտա թա-
րիֆ ու թէմսիլ օյունուր :

ფეხი და ხელი

ՄԱՍՏԱՐ ۞ مَصَدَر ԴԵՐԲԱՅ

ՖԻՂԱԼԵՐԻՆ մահալը իշխեալազը Մաստար օլտուղունտան էլ-վէլա պունուն զիքրի ճայիկ կէօրինտիւ :

Ս. Մաստար գահէ գըսըմ տըր :

Ճ. Թիւրքիտէ ասըլ մաստար իքի գըսըմ օլուպ, պիրիսի հարէքէի խաֆիֆէ եանի مك آه, իլէ միւնթէհի օլանլար տըր քի պունա Մաստարը խաֆիֆ տէնիլիր . كسمك քէսմէք . سومك սէվմէք . كيتك կիթմէք կիպի : Տիկէրի հարէքէի սագիլէ եանի مق آه իլէ միւնթէհի օլանլար տըր քի անա տախի Մաստարը սագիլ տէնիր . يازمق եազմագ . اوقومق օգումագ . قيرمق գըրմագ կիպի . պունլարա Մաստարը Ասլի թէսմիյէ օլունուր :

Վէ իշպուհ Բէ+ իլէ Դաէ Էտաթը մաստարլար դաւտըրըտըդ տա
պագըսը քէլիմէնին Դադիէ Խալիյէ (مَادَهْ اَصْلِيه سِي) արմատականը
օլուպ կէօնակէօն սուրէթլէ թասրիֆ օլունարագ զէվաթը Է-
ֆ'ալ հասըլ օլուր , վէ օլ սուրէթլէրէ Սըլդէ (صِيغَه) Ժամանակ
և եղանակ) թէսմիյէ օլունուր քի աթիտէ պէյան դըլընա-
ճագ տոր :

Ս . ՊՈԼՆԵԶԱՐՏԱՆ՝ պաշտոնական մաստաբիլիտետի հասարակ շրջանը և :

Ճ. Պէլի, պոռնկարտան իւրի նէվ' մաստար տահա հասըլ օլուր քի, պիրի Մաստարը Ասլընըն իւղէրինէ لك یت+ վէ لق یت+ էտաթլէրի իլավէ օլունարագ օլուպ, Մաստարը թէ' էքիտի (مصدر تأکیدی) թէսմիյէ օլունուր. کسمک (քէսմէ, քիք. قیرمقلق գըրմագլըգ կիպի: Տիկէրի իշարէթը մաստար օլան Գ+ վէ Գ+ Եէրինէ պիր (ا) հաի ըէսմիյէ իլավէսիյէ օլուպ պոռնա տախի Մաստարը թախֆիֆի (مصدر تخفیفی) կըճատեալ դերբայ) տէնիլիր. کسمه (քէսմէ. قیرمه գըրմա կիպի: Պու մաստարլարըն հիյ պիրիսի ճէմիյէնմէգ :

ՄԱՍՏԱՐԼԱՐԸՆ ԱՀՎԱԼԸ ԷՐՊԱՍԱԸ

ሆኖ ለሀገራችን ጥቅም ሲሆን፡

Uk-Suk-er .

U

Միւ ճէրրէս

كسك .p t u t .p

գրքակազմ

Մէֆուլուն պիճ

[Handwritten signature]

գրքատար Գրքատար

Մէֆուլուն իւէյն

අනුප්පාදන

գրքահալս ڦرمغه

Միւղաֆուռն իւէյն

• • • • •

• • • • •

Պազէն թախֆիֆի իլէ **ایسم . ایست** տախի եազըլըր : Պու-
նուն մէնֆիսի **دکل** Դէնէ Լաֆզը իլէ **بن دکل** պէն տէյիլիմ .
սէն տէյիլիմ **سن دکل** տէյիլ **او دکل** կիպի :

ԾԵՐՀ . Ֆիլիի Իանէ խապէրի (ստորոգելի) միւլթէտայէ
րապթ էյէտիյի վազըթ քէզա թախֆիֆ **بن کاتبم** օլունարագ
պէն քեաթիպիմ . **سن کاتبسن** սէն քեաթիպիմ . **بن کاتب** պիզ քեա-
թիպիզ . **سن کاتبسکر** սիզ քեաթիպիսիզ տէնիլի . Լաքին էկէր
ախըրը քէլիմէտէ հրուֆը իմլատէն պիլի պուլունուրաա , եա-
լընըզ էլիֆին հազֆը իլէ **بندهم** պէնտէյիմ . **بندهم** պէնտէյիզ .
کدایم կէտայիմ . **کدایم** կէտայիզ . **راضی** ըազիլիմ : **راضی** ըազի-
լիզ եազըլըր :

Վար **وار** Լաֆզը տախի ֆիլիի Իանէ մագամընտա իսթի-
մալ օլունարագ **بنم وار** պէնիմ վար . **سنک وار** սէնին վար . **انک وار**
انک وار սիզին վար . **بنم وار** պիզիմ վար . **بنم وار** պիզին
անլէրին վար տէնիլ : Մէնֆիսինտէ տախի **یوق** Էֆ Լաֆզը իլէ
պէնիմ **بنم یوغیدی** . **سنک یوق** սէնին Էֆ **یوق** պէնիմ
سنک یوغیدی . **سنک یوغیدی** տէնիլի :

Ս . Էֆալը թիւրքիյէնին թասրեֆի գալ տիւրլիւ տիր :

Ճ . Իքի . պիլիսի Էֆ վէ տիկէրի Էֆ իլէ միւլթէհի օլան-
լար տըր :

ՁԵՎԱԹԸ ԷՖԱԼԸՆ ՍՈՒՐԷԹԸ ԹԱՍՐԻՖԻ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԹԱՍՐԻՖ

ՄԻ-ՖԵԷ	ՄԻԻՍՊԷԹ	ՃԵՄ
»	սոհյորմ սէվէյորում	սոհյորս սէվէյորըզ
»	սոհյորսին սէվէյորսուն	սոհյորսկն սէվէյորսընըզ
»	սոհյոր սէվէյոր	սոհյորս սէվէյորլար :

ՄԻ-ՖԵԷ **Հիֆեսայէի Հալ** ՃԵՄ

- » **سوهيور ايدم** սոհյորաիմ **سوهيور ايدك** սոհյորաիդ
- » **سوهيور ايدك** սոհյորաիդ **سوهيور ايدك** սոհյորաիդ
- » **سوهيور ايدك** սոհյորաիդ **سوهيور ايدك** սոհյորաիդ

ՄԻ-ՖԵԷ **Միզարի** ՃԵՄ

- » **سورم** սոհյորիմ **سور** սոհյորիզ
- » **سورسين** սոհյորսին **سورسکر** սոհյորսինիզ
- » **سور** սոհյոր **سور** սոհյորլէր :

ՄԻ-ՖԵԷ **Հիֆեսայէի Միզարի** ՃԵՄ

- » **سور ايدم** սոհյորաիմ **سور ايدك** սոհյորաիդ
- » **سور ايدك** սոհյորաիդ **سور ايدك** սոհյորաիդ
- » **سور ايدك** սոհյորաիդ **سور ايدك** սոհյորաիդ

ՄԻ-ՖԵԷ **Մագիի Շուհուրի** ՃԵՄ

- » **سودم** սոհյորիմ **سودك** սոհյորիդ
- » **سودك** սոհյորին **سودك** սոհյորինիզ
- » **سودی** սոհյորի **سودلر** սոհյորլէր :

ՄԻ-ՖԵԷ **Հիֆեսայէի Մագիի Շուհուրի** ՃԵՄ

- » **سودم ايدی** սոհյորիմ **سودك ايدی** սոհյորիդ
- » **سودك ايدی** սոհյորին **سودك ايدی** սոհյորինիզ
- » **سودی ايدی** սոհյորի **سودلر ايدی** սոհյորլէր :

ՄԻ-ՖԵԷ **Մագիի Նագի** ՃԵՄ

- » **سومش** սոհյորիմ **سومش** սոհյորիզ
- » **سومش** սոհյորին **سومش** սոհյորինիզ
- » **سومش** սոհյորի **سومش** սոհյորլէր :

Ի Ք Ի Ն Ճ Ի Թ Ա Ս Բ Ի Ֆ

Մ Ի Ի Ս Պ Է Թ

ՄԻ-ՖԻԷ

Հաղ

ՃԷ՛

- » Կաղաւորմ Կաղաւորը
 » Կաղաւորսն Կաղաւորսը
 » Կաղաւոր Կաղաւորլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Հիփեսայի Հաղ

ՃԷ՛

- » Կաղաւոր ըտմ Կաղաւոր ըտը
 » Կաղաւոր ըտն Կաղաւոր ըտնը
 » Կաղաւոր ըտը Կաղաւոր ըտըլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Միզարի

ՃԷ՛

- » Կաղարմ Կաղարը
 » Կաղարսն Կաղարսը
 » Կաղար Կաղարլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Հիփեսայի Միզարի

ՃԷ՛

- » Կաղար ըտմ Կաղար ըտը
 » Կաղար ըտն Կաղար ըտնը
 » Կաղար ըտը Կաղար ըտըլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Մագիի Շուհուրի

ՃԷ՛

- » Կաղարմ Կաղարը
 » Կաղարն Կաղարնը
 » Կաղար Կաղարլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Հիփեսայի Մագիի Շուհուրի ՃԷ՛

- » Կաղարմ ըտմ Կաղարն ըտը
 » Կաղարն ըտը Կաղարնը
 » Կաղար ըտը Կաղարլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Մագիի Նագիի

ՃԷ՛

- » Կաղարմ Կաղարն
 » Կաղարն Կաղարնը
 » Կաղարն Կաղարլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Հիփեսայի Մագիի Նագիի ՃԷ՛

- » Կաղարն ըտմ Կաղարն ըտը
 » Կաղարն ըտն Կաղարն ըտնը
 » Կաղարն ըտը Կաղարն ըտըլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Միսրապայի

ՃԷ՛

- » Կաղաճարմ Կաղաճարը
 » Կաղաճարսն Կաղաճարսը
 » Կաղաճար Կաղաճարլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Հիփեսայի Միսրապայի ՃԷ՛

- » Կաղաճար ըտմ Կաղաճար ըտը
 » Կաղաճար ըտն Կաղաճար ըտնը
 » Կաղաճար ըտը Կաղաճար ըտըլար:

ՄԻ-ՖԻԷ

Ֆիյիի Վիսուպի

ՃԷ՛

- » Կաղարմ Կաղարն
 » Կաղարն Կաղարնը
 » Կաղարն Կաղարլար:

ՄԻՖԹԵՐ

Մազիի Շուհուսի ճէ՛

- » **սէվմէտիմ** **սոմմ** **սէվմէտիք** **սոմմ**
 » **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ**

Մազիի Նազիի

- » **սէվմէմիլիմ** **սոմմ** **սէվմէմիլիզ** **սոմմ**
 » **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Միւսրազպի

- » **սէվմէյէճէյիմ** **սոմմ** **սէվմէյէճէյիզ** **սոմմ**
 » **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Էմրո Հազրո

- » **սէվմէ** **սոմմ** **սէվմէյինիզ** **սոմմ**
 » **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Տիկեր Սըյէլէրի տախի պուշլարա դըյաս օլունա :

Իշպու մէնֆիտէն մատա պիր տա Մէնֆիի իգթիտարի վար
 տըր **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

ԹէնՊիճ. Մաստարլարտա օլտուղու կիպի, Մազիի Նազիի
 իլէ ֆիլի վիւճուպինին մէնֆիլէրինտէ տախի էքսէրիեա էտա-
 թըր նէֆի օլան ֆիլի ֆէթհէսի պէյան իլիւն էլէֆ իլէ եազըլըր
սէվմէմիլի **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Վէ պազէն Միւսրազի մէնֆիտէ օլան լաֆըր տախի սա.
 գիլլէրտէ էլէֆ իլէ գուլլանըրըր օլմազ կիպի :

ԳԱԻՏԵ. Հալ Սըյէլէրի միսալլէրտէ կէօրիւնտիլիւ կիպի
 մատտէի ասիլէնին ախէրինէ պիր հաի ըհմիլյէ վէ լաֆ-
 զընըն իլալէսիլյէ թասրիֆ օլունմուշ իսէ տէ, ախէրի միւթէ-
 հարրիք օլան եէրլէրտէ հաի ըհմիլյէտէն էվլէլ պիր տա Կ զի-

եատէ գըլընըր **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Քէզալիք Միւսթաֆայէ սըյէլէրինտէ տախի ախէրի միւ-
 թէհարրիք օլան եէրլէրտէ հաի ըհմիլյէ էվլէլ պիր Կ տախի
 զիեատէ գըլընըր **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Մէնֆիլէր տախի պու գապիլտէն տիր :

Ս. Միւզարի նէ տիր :

Ճ. Միւզարի (**իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ**) շիմտիքի զէ-
 ման իլէ կէլէճէք զէմանէ շամիլ օլան զէմանը ումուլիլյէ տէ-
 լալթէ էտէն սըյէլ տիր : Ուսուլը թասրիֆի մատտէի ասիլէյէ
 պիր **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Շաղ օլարաֆ **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** . . .

Ս. Մազիի Շուհուսի իլէ, Մազիի Նազիին ֆէրգէլէրի նէտիր :
 Ճ. Մազիի Շուհուսի (**իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ**) միւ-
 թէքէլիմին ըէյ իւլ այն կէօրտիլիւնիւ վէ եախտա կէօրմիւշ
 կիպի պիլտիլինի խապէր վէրէն Սըյէլ տիր :

Մազիի Նազիի (**իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ**) իսէ միւթէքէլ-
 լիմին իշիաէրէք պիլտիլինի պէյան էտէր :

Ս. Էմրո Հազրո նէ տիր :

Ճ. Էմրո Հազրո (**իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ** **իւզմմ**) հրամայական երկրորդ գէմք
 մանաի մաստարընըն իճրասընըր միւթէքէլիմին մուխաթապէ
 թէքիլիֆ էթմէսինէ տէլալթէ էտէն Սըյէլ տիր :

[illegible]

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

ኢ ስ ኢ ሂ ሀ.፬

Ս. Էտէվաթ Նէ՞ տիւր :

ձ. Էտեվաթ (մանսիկք) քելիմէլէրի եախօտ ճիւմէլէրի պիրպիրինէ ըապթ էտէն, եախօտ մանալարընա խոսուսիյէթը զայիտէ վէրէն լաֆզլար տըր. պուշլար տա տէօրթ գըպըմ տըրլար. Հարֆը ծէրր (حرف جر նախագրութիւն). Ջարֆ (ظرف մակբայ). Հարֆը Աթըֆ (حرف عطف շաղկապ) վէ Հարֆը Նիտա (حرف ندا ձայնարկութիւն) : Հէր պիրի պիրէր ֆասրլտա պէյան օլունուր :

ფაშაღ ზყყბღ

ՀԱՐՑԸ ՃԷՐՐ

Ս. ԹԻԼԻՍԻՆԻ ՀԱՐՑԸ ՃԵՐՐ ԳԱՆՂԸԼԱՐ ՄԸՐ :

[illegible]

էօթիւրիւ . است . آلت . պէրու . طولاي .
 տը-طيشارى . իշէրի . قارشو . արտ . ارد . Էօն
 يقين . գարշու . قارشو . եօգարու . يوقارو . աշաղլ . اشاغى .
 Եագըն . غيرى . պաշգա . طوغرى . մողրու . اوزاق .
 Ղայրը . ايلرو . Էանընտա . ياننده . արա . ارما .
 صكره . միւգատտեմ . مقدم . Էվկէլ . اول . كيرو .
 սօնրա . مؤخر .

۱۰ فلان مصحفی رجا ایچون کلدیم
 بواشیدن طولایی . یولدن اوتوری
 خواجه ایله کندلی . بو یوله اولمقدن ناشی
 رمضانہ قدر : کثیرتارکاتلر کیلیر
 خواجه ایله . استانبوله دکیں .
 کابستر قالدم . پریتمه یولده
 بنجه حق یوقدر . او ده قالدی
 معلوماتجه سن اکا فاقسین . انسان کی
 سفره نک التنده . مکتبک اوکنده
 پاشانک قارشوسنده .
 مکتبدن بشقه بریره کته . بوکا کوره
 سندن غیری . معدا
 کویه طوغری . دوست اراسنده .
 چارشویه یقین . شهر دن اوزاق .
 پختناریرناتما . دیل سالیپرت :

[illegible]

Լէրէ վէ Ի-Էրնէ Լաֆզը միւզաֆուն իլէյհլէրէ իլափէ օլունուր.
 بوحال اوزره. بوحالک اوزرينه. պու հալ իւզըրնէ. بوحالک اوزرينه. պու հալըն իւզէրինէ
 կիպի:

345 1, 2 346 1, 2

१५८

Ս. ԹԻԼՐՔԻՏԷ ալամէթը Զարփ գաճնդըլար տըր:

[illegible]

(*) Պազը հաֆ իլէ եազըլմըշ քէլիմէլէր վար տըր քի թէլէֆ-
ֆիւզսէ հա, վէ զալի հարֆընա տա և սէտասը վէրիլէպիլտիլին-
տէն قاضي գանդը լաֆըր տախի հանը թէլէֆֆիւղ օլունապիլիր:

[illegible]

ՇԷՐՀ . Միսալէրտէն մալիւմ՝ օլտուղու իւզրէ պազը ի-
սիմլէր, վէ սըֆէթլէրին փէք չօղու տախի ալամէթը Զարփ մա-
գամընտա գուլլանըրլար. چوق يازدى . کوزل اولدى օլտու .
Եֆ Եազըր կիսլի : Պազէն տախի սըֆէթլէրին ախէրինէ Բէ-Բէ-Բ
Դիւ Էնֆ վազ՝ օլունտուգտա ալամէթը Զարփ օլուր . մէսէլա
مونا نازدى . کلي کلي Կէլտի, Էն-Էն-Էն Եազըր . վէ Էմնալի :

ფაულც ულტ

ՀԱՐՑԸ ԱԹԸՑ

Ս. ԹԻՒՐՔԻԻԿԷ ՀԱՐՖԸ ԱԹՐՖ ԳԱՆՂԸՆԱՐ ԵՐԸ:

[illegible]

(*) Պուշկարտան պաղըլարը տախի հէմ ալամէթը Զարֆ վէ հէմ Հարֆը Ալթըֆ օլուրլար իսէ տէ , անլէրին թէֆրիփ վէ շակիրտանէ թէֆհիմի մուալլիմ էֆէնտիլէրէ իհայէ օլունտու .

[illegible]

ဒယုပုလ္လင် ငါးဖုတ်

ՀԱՐՑԸ ՆԻՏԱ

Ս . Հրուֆը նիտա գանդըլար տըր ,

[illegible]

ՇԵՐՂ. Իշպուռ տէօրթ ֆասըլտա զիբր ու պէյան գըլընան էտէվաթտէն պազըլարը արապի վէ ֆարսի իսէլէր տէ, իպարէի թիւրքիյէ արաւընտա միւսթամէլ օլտուգլարընտան պուրատա տէրճի միւնասիպ կէօրիւնտիւ:

مِفْتَاحُ الْجُلُوفِ

ጳጵሳጵ ሆህዌት

ԳԱՎԱԻՏԸ ՖԱՐՄԻՅԷ ՊԷՅԱՆԸՆՏԱ ՏԸՐ

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

ԷՍՄԱԽ ՖԱՐՄԻՅԷ

Ս. Էսմաիլ Ֆարսիյէ քէմիյէթ Իթիպարիէ գաճ գըսըմ տըր:

ձ. Էսմաի Ֆարսիյէ քէզալիք քէմիյէթ Իթիպարիլէ Իքի
գըսըմ տըր, Միւֆթէտ վէ ճէմ՝. վէ Թիւրքի Էտաթը ճէմ՝
օլան և Իլէ ճէմիլնիւր, خانه Խանէ. خانه Խանէլը կիպի :

Ս. Ուսուլը ֆարսիյէ իւզըէ նա՞սըլ ճէմիլէնիը:

Ճ. Պոնտա իքի գաիտէ վար տըր . Պիրիսի զիրուհ (չնչա-
ւոր) օլուրսա , ախըրը քէլիմէյէ ان ۛو Ելալէսիլէ ճէմ՝ գըլը-
նըր . مرد مէրտ , مردان մէրտան , ատէմլէր . زن զէն , زنان զէ-
նան , գարըլար . مرغ միւրղ , مرغان միւրղան , գուչլար :

Տիկերի զիրուհուն զայրը (անշունչ) օլուրսա քէլիմէնին
ախէրինէ ھا ھ Իլալէսիլէ ճէմիլէնիր, նէթէքիմ اختر ախթէր,
اخترها ախթէրհա, ելլտըզլար. باغ պաղ, باغها պաղհա, պաղ-
լար. دربا տէրեհա, درباها տէրեհահա, տէնիզլէր:

ԹԵՆՊԻՆՆ. Շիմտի Թէհրանտա ալէսսէվիյէ կէրէք զիրուհի վէ
կէրէք զիրուհուն զայրը օլան իսմէրի հա իլէ ճէմիլէնտիրէրէք
زنه زنه, վէ درختا տիրախթհա տէրէր իսէ տէ, քիթապէթը
Ֆարսիյէտէ զայրը ճայիզ տըր: Թիւրքիտէ իսէ պահ, խանէհ
եհրինէ باغلر պաղլար. վէ خانه խանէլէր տէմէք էվլա տըր:

Ս. Հրուֆը իմլատան հէ, վէ էնֆ իլէ պիթէն քէլիմէլէր
նամսը ճէմիլէնտիրէր:

Ճ. Զիրուհի իսմէրինտէն օլուպ ախէրի հա ըստէյէ իլէ
միւնթէհի օլանլար, հէնն հաղֆիլէ եհրինէ պիր ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١
Թիրիլիր, بنده պէնտէ, بندگان պէնտէկեան, գուլլար. خواجه
խօճա, خواجه خواجه խօճակեան, խօճալար. فرشته ֆիրիշթէ,
ֆիրիշթէկեան, մէլայիքէ. مرده միւրտէ, مردگان միւրտէ-
կեան, էօլիլէր. زنده زنده զէնտէկեան, տիրիլէր,
Ֆաղաթ ախէրի հա ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١ ١١
Թը ալիյէսիլէ գալարագ գախտէի մալիւմէ իւղըէ شام շահ,
زاهدان փատիշահ, پادشاهان փատիշահան օլուր(*):

Վէ ախէրի էնֆ իլէ պիթէն քէլիմէլէրտէ պիր եէ տախի
զինատէ գըլընըր. کدا کدا کدا کدا کدا کدا کدا کدا کدا کدا
տանա, دانا دانا տանաեան, պիլիճիլէր:

ԹԵՆՊԻՆՆ. Գալախտը Թիւրքիյէտէ պէյան օլունտուղու կիպի
Ֆարսիտէ տախի քէյֆիլէթ խասսիյէթի օլմայըպ, պիր իսմին
էրքէկ վէ տիշի օլտուղունու անլաթմագ իշիւն زنه, էրքէկ
վէ شیر شیر տիշի լաֆղլէրիլէ պէյան օլունուր. մէսէլա شیر
շիրլինէր, էրքէկ արսլան. شیرماده شیرماده տիշի արսլան:

(*) Զիրուհուն զայրը օլուպ ախէրի հա ըստէյէ իլէ միւնթէ-
հի օլան քէլիմէլէրին պաղըսընտա տախի հէնն հաղֆիլէ میوه
մէյվէ, میوه مایه օլուր. լաքին نامه վէ էմուալի քէլիմէ-
լէրտէ հէնն իպգասըլա نامه նամէհա եաղըլըր. չիւնքի է-
կէր نامه եաղըլսա نامه իսմին ճէմիլ տախի անլալըլապիլիր:

Պաղը հայվանլարա վէրիլիշ օլան իսմէրտէն տախի տիշի
օլտուղլարընը մալիւմ օլուր. مادیان մատիեան, գըսրագ. میش
միշ, քէշի կիպի:

Ա Հ Վ Ա Ն Ը Ի Ս Մ

ՊԻՐԻՆՆԻ ԹԵՐԻԹԻՊ

ՄԻՖԹԵՐ

Միւնթէրէտ	مرد	մէրտ,	ատամ
Միւղաֆուն իլէյհ	مرد	մէրտ,	ատամըն
Մէֆուլուն իլէյհ	مرد	մէրտա պէմէրտ,	ատամ
Մէֆուլուն պիհ	مرد	մէրտա,	ատամը:

ՃԵՐ

Միւնթէրէտ	مردان	մէրտան,	ատամլար
Միւղաֆուն իլէյհ	مردان	մէրտան,	ատամլարըն
Մէֆուլուն իլէյհ	مردان	մէրտանրա պէմէրտան	ատամլարա
Մէֆուլուն պիհ	مردان	մէրտանրա,	ատամլարը:

Պու ուսուլ իւղըէ Թէրքիպ օլունուրլար շն զէն, գարը.
پدر փէ- Կսպ, աթ. شیر շիր, արսլան. مار մար, երլան.
տէր, պապա. دوست տօսթ, مادر մատէր, անա. دادر տատէր,
գարընտաշ. دختر տուխթէր, գըղ. վէ սայիրէ:

ԻՔԻՆՆԻ ԹԵՐԻԹԻՊ

ՄԻՖԹԵՐ

Միւնթէրէտ	دریا	տէրեա,	աէնիզ
Միւղաֆուն իլէյհ	دریا	տէրեա,	տէնիզին
Մէֆուլուն իլէյհ	دریا	տէրեարա պէտէրեա,	տէնիզէ
Մէֆուլուն պիհ	دریا	տէրեարա:	տէնիզի:

Միւճերրէտ	دریاه	տէրեահա,	տէնիզլէր
Միւզաֆուն իլէյհ	دریاه	տէրեահա,	տէնիզլէրին
Մէֆուլուն իլէյհ	{ دریاهارا بدریاه	{ տէրեահարա պէտէրեահա }	տէնիզլէրէ
Մէֆուլուն պիհ	دریاهارا	տէրեահարա,	տէնիզլէրի:

Պու սիեադ իւզրէ Թէքլիպ օշունուրլար سنك مەنىلى، Թաշ.
شمشير چەمچىر. قورلۇد. درخت تېرىراپ، աղաճ. باد պատ, եէլ.
زمن چەմچىն, եէր. վէ սայրիէ:

Շաղ օլարագ روز رول, روزان րուզան, կիւնէր. شب շէպ,
 شبان շէպան, կիճէլէր. هزار հէզար, هزاران հէզարան, պինէր.
 چشم չէշմ, چشمان չէշման, կէօղէր կէլուր :

ՇԷՐԶ . Ձիքը օլունան միսալէրտէն մալիւմ օլտուղու իւզրէ
Միւճէրրէտ իլէ Միւզաֆիւն իլէյհ թէրքիպ ու թէրքիմճէ
պիրպիրինտէն ֆէրգլէրի Եօղ իսէ տէ, իսթիմալտէ Միւճէր-
րէտ տաիմա Իսմը Փաիլ . վէ Միւզաֆիւն իլէյհ իսէ պիր միւ-
զաֆէ մէրպուլթ օլուր . մէսէլա اسب احمد էսպը Ահմէտ, Ահմէ-
տին աթըր . درخت باغ տիրախթըր պաղ, պաղըն աղաճը :

Քեզալիք Մէֆուլուն իլէյճ իլէ, Մէֆուլուն պիճ պիր սու-
րէթտէ թահրիր օլունուր իսէ տէ, ճայի իսթիմալլէրի այրը
տըր. մէսէլա امروز يادريشمارا ديدم իմրուզ պիրատէրը շիւմարա
սիլյտէմ. պու կիւն Գաւնիւն Կէօրտիւմ. ديروز يادريشمارا ملاکت کردم
տիրուզ փէտէրը շիւմարա միւլազաթ քէրտէմ. տիւն Գիւնի-
նիլէ ղասթ կէլտիմ:

Ս. Ֆարսիտէ Իսմիր մէքեան Նաճարլ օլուր :

[illegible]

ኮ ደህኔ ኑሱ

Ս. Ֆարսիտէ իզաֆէթ համարը օլոր :

Ճ. Էսմաի Ֆարսիյէտէ իզաֆէթ Ֆարսի գաիտէսիլէ Միւ-
զաֆէ պիր Էրէ վէրիլէրէք թադտիմ վէ Միւզաֆիւն իլէյ
թէէիի օլունուր. մէսէլա فرمان پادشاه ֆէրմանը փատիշահ,
փատիշահըն ֆէրմանը կիպի:

Յազաթ միւղաֆ օլան քէլիմէնին ախէրինտէ հօ բեֆօյէ եա-
խօտ եւ պոլլունուրսա պիր հօհէ, վէ էլէֆ եախօտ էւլ պոլլու-
նուրսա պիր եւ տախի զիյատէ գըլլնըր. մէսէլա متوء باغ մէյ-
վէի պաղ, պաղըն մէյվէսի. صوفی بروسه սօֆուի Պրուսա, Պը-
րուսանըն սօֆուսու. کدای جهان կէտաի ճըհան, ճըհանըն տի-
լէնճիսի. اروی دوست էպրուի տօսթ, տօսթուն գաչը :

Ս. Իզաֆէթը պէյանիյէ նա՞սըլ օլուր :

Ճ. Իզաֆէթը պէյանիյէ (բացայայտիչ, բացայայտեալ) տա-
խի պիայնիհա իզաֆէթը լավլյետէ ճարի օլան գաիտէյէ իթ-
թիպաէն իսթիմալ օլունուր. մէսէլա درخت سرو տիրախթը
սէրվ կիպի քի, սէրվի աղաճը տէմէք տիր :

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

ՍԸՖԱԹԸ ՖԱՐՄԻՅԷ

Ո. Սրճաթր ֆարսիյէ նա՛սըլ գուլլանըլըր :

Ճ. Ֆարսի սըֆէթէր տախի թիւրքի սըֆէթէր մադամնտա
գուլանըրը . պու սուրէթտէ մէվսուֆու մուախէր կէլը ,
վէ Ֆարսի օլտուղու կիպի , թիւրքի վէ Արապի տախի օլապի .

بد Կէտ, بدتر Կէտթէր, Էն ֆէնա. خوب խուպ, خوبتر խուպ-
թէր, Էն կիւզէլ: Վէ պաղէն Բէր Երէնէ ترين Բէրէն գու-
լանլըրը քի պիր շէյն պիր տէրէճէ տահա ըէճէհանընը (ա-
ռաւելութիւնը) պէյան էտէր بهترين պիհթէրին, Էն զկատէ
էյի. خوبترين խուպթէրին Էն զկատէ կիւզէլ կիպի:

ՎԱՍՓ ԹԵՐՔԻՊԻ

Ս. Վասֆ Թէրքիպի նէ տիր:

Ճ. Պարսիտէ պիր նէվ՝ սըֆէթ տահա վար տըր քի, Էքի
քէլիմէնին մէճմուի քէլիմէի վահիտէ հիւքմիւնէ կիրէրէք, սը-
ֆէթ մագամընտա իսթիմալ օլունուպ, Վասֆ Թէրքիպի
(وصف ترکیبی բաղադրեալ ածական) տէնիլիր, վէ տէօրթ գը-
սըմ տըր:

Էվլէլքիսի, Իզաֆէթը պէյանիյէլէրտէ միւզաֆըն քէսրէսի
հազֆ օլունտուգտա, միւզաֆ իլէ միւզաֆիւն իլէյհին մէճ-
մուի Վասֆ Թէրքիպի օլուր, մէսէլա ماهرو մահրու, այ Եիւզ-
լիւ. كل رو. կիւլրու, կիւլ Եիւզլու տէմէք օլուպ պիրէր իսմէ
սըֆէթ օլարագ زن ماهرو զէնը մահրու տէնիլիր միսալ:

پری پیکر	փերի փէյքէր,	փերի սիմալը.
پری رخسار	փերի ըրիսսար,	փերի Եանագլը.
طوطی گفتار	թուլթի կիւֆթար,	թուլթի սէօզլիւ.
غنچه لب	ղօնչէ լէպ,	կիւլ տուտագլը.
سرو قد	սէրվի գատ,	սէրվի պօյլը.
کل رخ	կիւլ ըրիս,	կիւլ Եանագլը.
مشکوی	միշք պույ,	միսք գօգուլը.
شکر لب	շէքէր լէպ,	շէքէր տուտագլը:

Իքինճիսի, Իզաֆէթը լամիյէ սուրէթինտէ միւզաֆուն ի-
լէյհ միւզաֆ իւզէրինէ թագաթիմ օլունարագ Էրէ սինին հազֆ-

իլէ մէճմուի Վասֆ Թէրքիպի օլուր, նէթէքիմ ماه پرتو փէր-
թէվը մահ, այլն զիյասը մանասընա օլուպ ماه پرتو մահ փէր-
թէվ, այ զիւսալը տէմէք օլուր, վէ պիր իսմէ սըֆէթ օլարագ
روى ماه پرتو ըուի մահ փէրթէվ տէնիլիր:

Իւլինճիւսիւ, Սըֆէթ մէվսուֆէ թագաթիմ օլունտուգտան
սօնրա, սաքին օգուհարագ օլուր, նէթէքիմ գարա կէօզ մանա-
սընա օլան سياه چشم չէշմը սիւահ իպարէսի سياه چشم սիւահ չէշմ
տէնիլիլի վագլըթ գարա կէօզլիւ մանսընտա վասֆ Թէրքի-
պի օլարագ պիր իսմէ սըֆէթ օլուր. طفل سياه چشم թըֆլը սիւահ
չէշմ կիպի:

خوب روی	խուպ ըույ,	կիւզէլ Եիւզլիւ.
تشنه دل	թէշնէ տիլ,	սուսամըչ.
یاکدامن	փաքտամէն,	փէրհիլքեար.
خوب آواز	խուպ աւազ,	կիւզէլ սէսի.
خوش رفتار	խօշ ըէֆթար,	թաֆրալը.
شیرینکار	շիյրինքեար,	կիւզէլ:

Տէօրտիւնճիւսիւ, Պարսիտէ էմըր հազըր օլան ֆիյլէրին
մէֆուլու (սեուի խնդիրը) թագաթիմ օլունտուգտա, մէճմուի
քէլիմէթէյն (Երկու բառին ամբողջը) վասֆ Թէրքիպի գա-
պիլինտէն պիր սըֆէթ օլուր, روغما ووقعه نویس ըիւնիւմա վէ
վագաա նիւվիս կիպի քի, Եիւզ կէօսթէրէն, վէ վագաա Եա-
զըճը տէմէք տիր:

درافشان	տիւրը էֆշան,	ճէվհէր տաղըտան.
خون افشان	խուն էֆշան,	գան սաչան.
دل آزار	տիլ ազար,	Եիւրէք,
جان آزار	ճան ազար,	ինճիտէն.
تاب افکن	թապ էֆքէն,	ճան
مراد آور	միւրատ ալէր,	ալէֆլի.
دل آور	տիլ ալէր,	միւրատընը իճրա էտէն.
		Եիւրէք գափըճը.

جهان آرا } ճըհան արա } տիւնեայա շէրէֆ.
 عالم آرا } ալէմ արա } զիյնէթ վէրէն.
 روح آسا } ըուհ ասա } ճանա ըահաթլըգ վէրէն.
 جان آسا } ճան ասա }
 کارآزموده } քեար ազմուտէ, } թէճըրիւպէլի, իշ կէօրմիւշ.
 خون آلود } խոււն ալուտ, } գանա պուլաշմըշ.
 غبار آلود } զուպար ալուտ, } թօղա պուլաշմըշ.
 روح افزا } ըուհ էֆզա, } եիւրէք ըահաթլայըճը.
 بهجت افزا } պէհէթ էֆզա, } սէվինճ վէրիճի.
 سرافراز } սէր էֆրազ, } պէլի պաշը.
 عالم افروز } ալէմ էֆրուզ, } ճըհանը զիեատար էտէն.
 جهان آفرین } ճըհան աֆէրին, } տիւնեայի եարատան.
 دانش آموز } տանիշ ամուզ, } մալիւմաթլը.
 ستم آمیز } սիթէմամիյզ, } թազիր էտէն.
 حکمت آمیز } հիքմէթ ամիյզ, } հիքմէթլի.
 رنگ آمیز } ըէնկ ամիյզ, } ըէնկլի. ալտատըճը.
 پرتو انداز } փէրթէվ էնտազ, } զիեալը.
 دهشت انداز } տէհշէթ էնտազ, } հէյպէթլի.
 تر انداز } թիյր էնտազ, } օգ աթան.
 ظلمت اندوز } զուլմէթ էնտուզ, } գարանլըգ.
 فتنه انگیز } ֆիթնէ էնկիզ, } ֆիթնէքեար.
 دل بر } տիւ պէր, } եիւրէք գափըճը.
 تن پرور } թէն փէրվէր, } շիշ պօղազ.
 عشق باز } աշգ պազ, } աշըգ.
 سخن پرداز } սիւխէն փէրտազ, } տիւպազ.
 حيله بند } հիլէ պէնտ, } հիլէլի.
 آسمان پیوند } ասիւման փէյվէնտ, } ուճուկէօյէվարմըշ. եիւքսէք
 عالمتاب } ալէմթապ, } տիւնեայա շալգ վէրէն.
 دلجوی } տիւ ճույ, } իսթէք.
 کل چین } կիւլ չին, } կիւլ թօփլայան.

سخن چین } սիւխէն չին, } սէօզ տիւզէտէն.
 خیرخواه } խայր խահ, } էյի իսթէյէն.
 جهانداد } ճըհանտար, } տիւնեայի զապթ էտէն.
 جهاندیده } ճըհան տիյտէ, } տիւնեայի թանըյան.
 امور دیده } ումուր տիյտէ, } ումուր կէօրմիւշ.
 خرد بین } խիւրտէ պլին, } էն ուֆազ շէյլէրի կէօրէն.
 کامران } քեամրան, } միւրատա էրէն.
 خون ریز } խոււն ըիյզ, } գան տէօքէն.
 اشک ریز } էշք ըիյզ, } կէօզ եաշը տէօքէն.
 رهن } ըէհզէն, } եօլ քէսէն.
 دلسوز } տիւ սուզ, } եիւրէք եագան.
 جان شکار } ճան շիքեար, } ճան ալլայան.
 کارشناس } քեար շինաս, } թէճըրիւպէլի.
 جگر کداز } ճիյէր կիւտազ, } եիւրէք էրիտէն.
 ضیا کستر } զիեա քիւսթէր, } ըշըգ եայըճը.
 عالم گیر } ալէմ կիյր, } տիւնեայի զապթ էտէն.
 دلکشا } տիւ քիւշա, } եիւրէք աշըճը.
 کشور کشا } քիշվէր քիւշա, } մէմլէքէթ ֆէթհ էտէն.
 اورنگ نشین } էվրէնկ նիշին, } թախթտա օթուրան.
 رهما } ըէհնիւմա, } եօլ կէօսթէրէն.
 غریب نواز } զարիպ նիւվազ, } միսաֆիր գապուլ էտէն.

ԹէՆՊԻՀ. Էլֆազը Արապիյէ տախի պու սուրէթլէ գուլա-
 նըլըր. մէսէլա ֆրո գամէրու վէ ֆրալէթ կի-
 պի քի, այ եիւզիւ տէմէք տիր. լաքին թիւրքի լաֆզէր պու
 մէվգըլէրտէ գուլանըլմայըպ արու այրու, անջէ շի-
 նաս տէնիլէմէզ.

Իշպու Վասֆ թէրքիպլէր էքսէրիեա միւթթասըլ եագըլըր
 կիւրու. Թահրո մահրո կիպի.

Պալատէ զիքը օլունան էմըր հազըրլար սէմաէ միւթէվէգ-

ԳՐՖ օլմաղէ Օսմանլը լիսանընտա միւսթամէլ վէ մէշհուր օ-
լանլար պուրատա զիքր օլունուր:

Էմրը Հագրը	Մասսար
آرا արա, զիյնէթլէ,	آراستن արասթէն.
آزار ազար, ինճիթ,	آزردن ազիւրտէն.
آزما ազմա, թէճըիւպէ էթ,	آزمودن ազմուտէն.
آسای ասայ, բահաթլան,	آسودن ասուտէն.
آشام աշամ, իչ,	آشامیدن աշամիտէն.
آشوب աշուպ, Գարըշտըր ալթիւսթ	آشوفتن աշուֆթէն.
آغیش աղիշ, զայիֆլաթ, (էթ,	آغشتن աղիշթէն.
افراز էֆրազ, Գալտըր,	افراختن էֆրաթիւթէն.
افروز էֆրուզ, փարլաթ,	افروختن էֆրուլթիւթէն.
آفرین աֆէրին, Եարաթ,	آفريدن աֆէրիտէն.
افرا էֆրա, արթըր,	افزودن էֆզուտէն.
آلا ալա, պուլաշտըր,	آلودن ալուտէն.
آموز ամուզ, էօյրէթ,	آموختن ամուլթիւթէն.
آمیز ամիյզ, Գարըշտըր,	آميختن ամիլթիւթէն.
انداز էնտազ, աթ,	انداختن էնտալթիւթէն.
اندوز էնտուզ, Գազան,	اندوختن էնտուլթիւթէն.
انگيز էնկիյզ, թահրիք էթ,	انگيختن էնկիլթիւթէն.
آر اور ար, ալէր, կէթիւր,	آوردن ալէրտէն.
آویز ալիյզ, աս,	آويختن ալիլթիւթէն.
بار պար, Եաղտըր,	باريدن պարիտէն.
باز պազ, օյնաթ,	باختن պալթիւթէն.
باف պաֆ, տօգու,	بافتن պաֆթիւթէն.
بخش պախշ, } պաղըշլա,	بخشودن պախշուտէն.
بخشا պախշա, } Բախիտէն.	بخشيدن պախշիտէն.
بر պէր, կէթիւր,	بردن պիւրտէն.
بر պիւր, քէս,	بريدن պիւրիտէն.
پز փէր, ուշ,	پريدن փէրիտէն.

Էմրը Հագրը

Մասսար

بردار պէրտար, ալ Գալտըր,	برداشتن պէրտաշթէն.
پرداز փէրտազ, տիւղէթ,	پرداختن փէրտալթիւթէն.
پزير փէզիւր, Գապուլ էթ.	پزيرفتن փէզիւրէֆթիւթէն.
بند պէնտ, պաղլա,	بستن պէսթիւթէն.
پندار փէնտար, սայ,	پنداشتن փէնտաշթիւթէն.
پسند փէսէնտ, պէյէն,	پسنديدن փէսէնտիտէն.
پيرای փիյրա, տօնաթ,	پيراستن փիւրասթիւթէն.
پيوند փէյվէնտ, պիւրէշտիւր,	پيوستن փէյվէսթիւթէն.
بين պին, կէօր,	ديدن տիյտէն.
تاب թապ, Եաղ,	تافتن թաֆթիւթէն.
تاز թազ, աճէլէ էթ,	تاختن թալթիւթէն.
توز թուզ, թօփ էթ,	توختن թուլթիւթէն.
جوی ճույ, իսթէ,	جستن ճիւսթիւթէն.
چين չին, թօփլա,	چيدن չիյտէն.
خراس Խըրաշ, թըրմալա,	خراشيدن Խըրաշիտէն.
خوان Խան, օգու,	خواندن Խանտէն.
خور Խօր, Եէ,	خوردن Խօրտէն.
خير Խիյզ, Գալգ,	خاستن Խասթիւթէն.
دار տար, թուլթ,	داشتن տաշթիւթէն.
دان տան, պիւլ,	دانستن տանլթիւթէն.
دوز տուզ, տիք,	دوختن տուլթիւթէն.
ران բան, սիւր,	راندن բանտէն.
ربا բիւպա, Գալի,	ربانيدن բիւպանիտէն.
رس բէս, իրիշ,	رسيدن բէսիտէն.
رسان բէսան, իրիշթիւր,	رسانيدن բէսանիտէն.
ره բէհ, Գուրթաւր,	رستن բէսթիւթէն.
رو բէվ, կիթ,	رفتن բէֆթիւթէն.
روب բուպ, սիւփիւր,	رفتن բիւֆթիւթէն.
ريز բիյզ, էրիթ,	ريختن բիյլթիւթէն.

Իմրդ Հազրդ

Մասսար

زا	զա,	տօղ,	زاد	զատէն .
زن	զէն,	վիւր,	زدن	զէտէն .
ساز	սազ,	տիւղէթ,	ساختن	սախթէն .
ستا	սիթա,	մէտհ էթ,	ستودن	սիւթուտէն .
سای	սայ,	սիւրթ,	سودن	սուտէն .
سوز	սուզ,	եւագ,	سوختن	սուխթէն .
شباب	շիթապ,	աճէլէ էթ,	شتافتن	շիթաֆթէն .
شو	շէվ,	օլ,	شدن	շիւտէն .
شوی	շույ,	եւրդա,	شستن	շիւսթէն .
شکن	շիքէն,	գըր,	شکستن	շիքէսթէն .
شکيب	շէքիյպ,	թաճիւպ էթ,	شکفتن	շիքիֆթէն .
شمار	շիւմար,	սայ,	شمردن	շիւմուրտէն .
شناس	շինաս,	անլա,	شناختن	շինախթէն .
فرما	ֆէրմա,	էմր էթ,	فرمودن	ֆէրմուտէն .
فروش	ֆիւրուշ,	սաթ,	فروختن	ֆիւրուխթէն .
فريب	ֆիրիյպ,	ալտաթ,	فريفتن	ֆիրիֆթէն .
فزا	ֆէզա,	արթըր,	فزودن	ֆիւզուտէն .
كداز	կիւտազ,	էրիթ,	كداختن	կիւտախթէն .
كذار	կիւզար,	պըրաճ,	كراشتن	կիւզաշթէն .
كزر	կիւզէր,	կէշ,	كرشتن	կիւզէշթէն .
كن	քիւն,	էթ,	کردن	քէրտէն .
كش	քիւշ,	էօլտիւր,	كشتن	քիւշթէն .
كش	քէշ,	չէք,	كشیدن	քէշիտէն .
كير. كير	կիւր, կիւր,	ալ, թուլթ,	كرفتن	կիրիֆթէն .
كيز	կիրիզ,	գաշ,	كريشتن	կիրիխթէն .
كشا	քիւշա,	աչ,	كشادن	քիւշատէն .
كوي	կիւյ,	սէօյլէ,	كفتن	կիւֆթէն .
دال	մալ,	սիւրթ,	مالیدن	մալիտէն .
ويس	նիւվիս,	եւագ,	نبشتن	նիւպիշթէն .

Իմրդ Հազրդ

Մասսար

نشين	նիշին,	օթուր,	نشتن	նիշսթէն .
نما	նիւմա,	կէօսթէր,	نمودن	նիւմուտէն .
نواز	նիւվազ,	օխշա,	نواختن	նիւվախթէն .
نه	նիհ,	գօ,	نهادن	նիհատէն .
ياب	եապ,	պուլ,	يافتن	եաֆթէն .

Միւլթիտիյանէ քէսպը միւմարէսէյէ սուհուլէթ օրմագ ի-
չիւն, պասիթ վէ միւրէքքէպ սըֆէթլէրտէն պիր գաշ միսալ
կըրատի տախի միւնասիպ կէօրիւնտիւ .

Ֆարսի	Արապի	Մանս
اسان	սէհլ	գօլայ .
دشوار	միւշքիլ, սա'պ .	կիւճ .
خودبين	միւթէքէպպիր .	քիպիր .
نامدار	մէշհուր .	նամլը .
بي شرم	պի էտէպ .	էտէպսիլ .
عكبن	միւքէտտէր, մէլուլ .	քէտէրիլ .
كاركن	ճահիտ, սաի .	չալըշկան .
عقل با فراست	ազիլ .	ազըլլը .
سحر	ազմէր .	գըրմըլը .
سفيد	պէյազ .	ադ .
زرد	խսֆիրար .	սարը .
سياه	էսվէտ .	գարա .
نانكور	քիւֆրանը նիմէթ .	էյլիկթանըմազ
شرمسار	խաճիլ .	ուլթանըման .
بيمار	մէրիլ .	խասթա .
تنگ	զըգ .	տար .
بلند	թալիլ .	ուզուլ .
دراز	մէտիւ .	սըճագ .
كرم	հար .	

Պարսի	Արապի	Մանա
سرد սէրտ	بارد պարիտ	սօղունդ .
نامنوا նասէզա	غيرلايق ղայրը լայրդ .	եագըշմադ .
کرد կիրտ	مدور միւտէվվէր .	եռւվարլադ .
روشن րուշէն	منير մինիր .	} . . . փարլադ .
درخشا տիրէխշա	منور մինէվվէր .	
سوزان սուզան	مخرق միւհրիդ .	եագըճը .
ابله էպլէ	احق ահմադ .	պուտալա .
ستند միւսթէմէնտ	محتاج միւհթաճ .	ֆագիր .
هولناك հէվէնաք	مخوف մախուֆ .	դօրդուհճլու .
خطرناك խաթէրնաք	مهلك միւհլիք .	թէհլիքէլի .
انتراكو իֆթիրակիլ	مفتري միւֆթէրի .	իֆթիրա իտէն
دروغ كو տիրուղկիլ	كاذب քեազիպ .	եալանճը .
پايسار փայտար	ثابت قدم սապլիթ գատէմ .	} գավի, մէթին .
	راسخ րասիխ .	
شازمان շատման	ممنون մէմնուն, մէսրուր .	շէն .
دلشاد տիլշատ	مسرور մէսրուր .	
شايان շայան	مستحق միւսթահադ .	լայրդ .
جوانمرد ճիւվանմէրտ	سخي սախի .	ճէօմէրտ .
طالعمند թալիմէնտ	مسعود մէսուտ .	մութլու .
فرخنده ֆէրխէնտէ	مميون մէյուուն .	խայրըլը .
ترسان թէրսան	خائف խայիֆ .	դօրդադ .
آرام արամ	رفاه րէֆահ .	րահաթ .
دلوايز տիլաւիզ	جاذب ճազիպ .	կէօնիւլ գափըճը .
سرجو սըրճու	مجنس միւթէճէսսիս .	վուգուֆճու .
خودرأى խօտրէյ	مستقل միւսթադիլ .	աղատ .
قهبر کرده գահրքէրտէ	مكدر միւքէտտէր .	} ինճինմիշ .
رنجیده րէնճիտէ		
زخم دار զէխըմտար	مجروح մէճրուհ .	եարէլի .
آماده ամատէ	مهيأ միւհէյես .	հազրը .

Հարսի	Արապի	Մանա
بی تاب	ضعیف	
نالهوان	علیل	
سنکدل	ظالم	
فرمانبر	مطيع	
دانشمند	عالِم	
نادان	جاهل	
جهانکشا	منصور	
جهانستان	مظفر	
وفادار	صادق	
بی زبان	ابکم لال	
جوان برنا	شاب	
خامه کذار	محرر	
تهی	خالی	
کرانهها	ذی قیمت	
دلداده	مبتلا	
دلشاد	مسرور	
دلگیر	مکدر	

զա'յիֆ, ալիլ.	գուլվէթսիզ.
մէրհամէթսիզ	
իթաաթլը.	
պիլիճի.	
ճահիլ.	
խէնէն, զապթ	խտէն.
սէօղիւնտէ տուրան.	
տիլսիզ.	
կէնճ.	
եազըլմըչ.	
պօշ.	
պէհալը.	
աշըզ-կէօնիւլվէթմիշօլան	
կէօնլիւ խօշ	
ինճինմիշօլան.	

ՖԱՄԼԸ ԷՎԷԷԼ

ՀՄՄԱԻ ԱՏԱՏ

Ս. Ֆարսիտէ Ատատը ասլիյէ գա՛նդըլար տըր:

Ճ. Պուռնլար տըր. يك هفته، պիր. دو تايه، Իբի. سه هفته، Խւշ.
չորս շաբաթ چار چار، տէօրթ. پنج هفته، պէշ. شش هفته، ալթըր.
հինգ հեֆթ. هفت هفته، սեքիզ. نه هفته، ունիւհ. مائة و نهم
տէհ, օն. يازده هفته، օն պիր. دوازده هفته، տիւվաղտէհ, օն
Իբի. سیزده هفته، օն Խւշ. چهارشنبه، օն տէօրթ.

ՄԷ-ՖԷԷՊ Ֆիլյի Իլլիգաւի ՃԷՊ

- » باشم պաշիմ, օլալմ باشم պաշիմ, օլալմ
 » باشي պաշի, օլասըն باشيد պաշիտ, օլասընը
 » باشد պաշետ, օլա باشند պաշէտ, օլալէր:

Մասսար

بودن պուտէն, օլմագ:

Խաւր Վաիլ

باشا պաշա, օլան:

Խաւր Մեթուլ

بودن պուտէ, օլմուլ:

Մ Է Ն Ֆ Ի

ՄԷ-ՖԷԷՊ Հալ ՃԷՊ

- » نيستم նիսթէմ نيستم նիսթիմ
 » نيستي նիսթի نيستيد նիսթիտ
 » نيست նիսթ نيستند նիսթէտ:

Տէյիլիմ, տէյիլին, տէյիլ . . .

ՄԷ-ՖԷԷՊ Հիֆեայեի Հալ ՃԷՊ

- » نيودم նէմիպուտէմ نيوديم նէմիպուտիմ
 » نيودي նէմիպուտի نيوديد նէմիպուտիտ
 » نيود նէմիպուտ نيودند նէմիպուտէտ:

Տէյիլ իտիմ, տէյիլ իտին, տէյիլ իտի . . .

ՄԷ-ՖԷԷՊ Մագիի Շուհուսի ՃԷՊ

- » نبودم նէպուտէմ نبوديم նէպուտիմ
 » نبودي նէպուտի نبوديد նէպուտիտ
 » نبود նէպուտ نبودند նէպուտէտ:

Օլմատրմ, օլմատըն, օլմատը . . .

ՄԷ-ՖԷԷՊ Մագիի Նագիի ՃԷՊ

- » نبودهام նէպուտէէմ نبودهايم նէպուտէիմ
 » نبوده նէպուտէի نبوديد նէպուտէիտ
 » نبوده است նէպուտէէսթ نبوده اند նէպուտէէտ:

Օլմամըլմ, օլմամըլսըն, օլմամըլ . . .

ՄԷ-ՖԷԷՊ Հիֆեայեի Մագի ՃԷՊ

- » نشده بودم նէշիլտէ պուտէմ نشده بوديم նէշիլտէ պուտիմ
 » نشده بودي նէշիլտէ պուտի نشده بوديد նէշիլտէ պուտիտ
 » نشده بود նէշիլտէպուտ نشده بودند նէշիլտէ պուտէտ:

Օլմամըլ ըարմ, օլմամըլ ըարն . . .

ՄԷ-ՖԷԷՊ Միւսթապպէլ ՃԷՊ

- » نخواهم بود նէխահէմպուտ نخواهيم بود նէխահիմպուտ
 » نخواهي بود նէխահիպուտ نخواهيد بود նէխահիտպուտ
 » نخواهد بود նէխահէտպուտ نخواهند بود նէխահէտպուտ:

Էմրը Հազրը

- » نباش նէպաշ, օլմա نباشيد նէպաշիտ, օլմայընը:

Էմրը Ղաշիպ

- » نباشد նէպաշէտ, օլմասըն نباشند նէպաշէտ, օլմասընլար:

ԶԷՎԱԹԸ ԷՅԱԼԸՆ ՍՈՒՐԵԹԸ ԹԱՍՐԻՖԻ

Ս. Էֆալը Ֆարսեյէնին Թասրիֆի գաճ տիւրլիւ տիւր:

Ճ. Իքել, պերրի Բէն վէ տիկէրի Դէն Իլէ Միւնիթէհի օլաճլար
րր:

ՊԻՐԻՆՃԻ ԹԱՍՐԻՖ

U1-877 246 3w7 215

Միւթէքէլլիմ միքիմ միքիւշիմ

Մուխաթապ միկշի մի.բիւշի մի.բիւշի մի.բիւշի

Հայիպ میکشد միքիւշէտ میکشند միքիւշէնտ

Ման, Էօլտիւրիւյօրում, Էօլտիւրիւյօրումն . . . :

Մէ-գրէր Հիփերայեի Հաղ ծէս՝

۱. $\frac{1}{x^2} = x^{-2}$ می‌کشیم $\frac{d}{dx} x^{-2} = -2x^{-3} = -\frac{2}{x^3}$

Մի.բիւշթիւս մի.բիւշթի մի.բիւշթի

մի կշտեն *մի կշտեն*

Հօյտիւրիւ յօրուտում . . . :

U-*f*-*r* *U*-*q*-*r* *d*-*r*

کشم کشیم

کشیده کشید

۱۵۹۶. *phl'z'um* کشند. *phl'z'um* کشد.

Հօլափիւրիւրիւմ Եաթօտ Էօլափիւրէճէյիմ . . . :

[illegible]

Մէ-թէր Մազիի Շուհուսի ճէ՛՛

» کشتیم ۲۱۷۲۳۵۴ کستم

» *q̄h̄l̄z̄θ̄h̄* کشتید *q̄h̄l̄z̄θ̄h̄* کشتی

» $p[h_2]θ$ کشت $p[h_2]θ^k m$ کشتند

ԷՅՈՒՄԻԼՐԱՄԻԼԻՄ, ԷՅՈՒՄԻԼՐԱՄԻԼՆ . . . :

ሆኑ-ቆረጥ ሆላቅክክ ንላቅክክ ልድሂ

کشته ایم کشته ام

» $ph_{12} \theta_{12}^2$ کشته آید $ph_{12} \theta_{12}^2$ کشته

» $p[h_2] \theta t t u \theta$ کشته است $p[h_2] \theta t t u m$ کشته اند

Էջօրտիւրմիւշիւմ, Էջօրտիւրմիւշսիւն . . . :

Մէ-Ֆրէր Հիփերայէի Մարդի Ճէ՛՛

» քիւլթէպուտիմ ԿՍԷԻՄ քիւլթէպուտիմ

» քիւլթէպուտի ԿՍԷ ԿՍԷ քիւլթէպուտի ԿՍԷ քիւլթէպուտի ԿՍԷ

• *քիւլթէպուլէնտ* کشته بودند *քիւլթէպուլ* کشته بود

ԷՅՈՒՄԻԼՐՄԻԼԶ ԽՈՒԽՄ . . . :

Մէ-գրէր Մ իւրազգայէշ ձէ՛՛

خواهیم کشت [xawəjəm kəʃt] خواهی کشت [xawəj kəʃt]

خواهید کشت [xwæχhæpχɪɫɬ] خواهی کشت [xwæχhæpχɪɫɬ]

» خواهند گشت [xawəndəgəst] خواهده گشت [xawədegəst]

Էօլտիւրէճէյիմ, Էօլտիւրէճէքսին . . . :

Էմրո Հագրո

քիւշիտ, պէքիւշիտ կնիւծ եկեալ, պէքիւշ պէքիւշ

Էօյտիւր , Էօյտիւրիւնիւզ ,

Իմրը Ղայիս

» քիւլէտ(*) պէքիւլէտ քիւլէնտ, պէքիւլէնտ
էօլտիւրսին, էօլտիւրսինէր:

Մասսար

քիւլթէն, էօլտիւրմէր:

Իմր Քաի

քիւլէնտէ } քիւլէնտ,
քիւլէնտէ }
քիւլէնտէ }

Իմր Մեթուր

քիւլթէ, էօլտիւրիւլմիւլ:

Թէն իլէ միւնթէհի օլան մաստարլար պու ուսուլ իւզրէ
Թասրիֆ օլունուրլար:

ԻԲԻՆՃԻ ԹԱՍՐԻՖ

ՄԻ-ՖԵԻՄ Հաղ ՃԷՏ՝
Միւթէքէլիմ միւթէմ միւթէմ
Մուխաթապ միւթի միւթի
Ղայիս միւթի միւթի
Եէյօրուլմ, Եէյօրուլմ

(*) Իմրը Ղայիս իլէ միւլարի Ղայիս սըյլէլէրի պիր սուրէթ-
տէ Թահրիբ օլունուր իսէ տէ, ճայի իսթիմալլէրի այրը տըր,
մէսէլա Դան տանէտ քէլիմէսի Եմրը Ղայիս օլտուղու հալաէ
պէլէ, վէ միւլարի օլտուղու վազըթ պէլէ տէմէք տիր, վէ միւ-
լարի տալընըն մագապլինէ տալիս պիր Էլէֆ զլոյատէ օլունուր
իսէ, Եինէ Եմրը Ղայիս օլտըր Կէ Էլէֆ կիպի քի Էլէֆ տէմէք,
լաքին պէյլէ Եմրը Ղայիսլէր տուա մէվքըլնտէ իսթիմալ
օլունուրլար:

Հիֆեսայէի Հաղ

» միւթէմ միւթէմ
» միւթի միւթի
» միւթի միւթի
Եէյօրուլմ

ՄԻ-ՖԵԻՄ

Միւլարի

ՃԷՏ՝

» խորմ խորմ
» խորի խորի
» խոր խոր
Եէլիմ, Եախտ Եէլէճէլիմ

ՄԻ-ՖԵԻՄ

Մազիի Շուհուսի

ՃԷՏ՝

» խորմ խորմ
» խորի խորի
» խոր խոր
Եէլիմ, Եէլիմ

ՄԻ-ՖԵԻՄ

Մազիի Նազիի

ՃԷՏ՝

» խորմ խորմ
» խորի խորի
» խոր խոր
Եէլիմ, Եէլիմ

ՄԻ-ՖԵԻՄ

Հիֆեսայէի Մազի

ՃԷՏ՝

» խորմ խորմ
» խորի խորի
» խոր խոր
Եէլիմ, Եէլիմ

ՄԻՖԹԵ

Միսրապապեղ

ՃԵՏ՝

- » خواهم خورد խահիմխորտ խահիմխորտ
 » خواهی خورد խահիխորտ խահիախորտ
 » خواهد خورد խահէտխորտ խահէնտխորտ:

ԵՆԵՆԵՆԻՄ, ԵՆԵՆԵՆԵՍԻՆ:

Իմիր Հազրո

خور خور, ԵՆ խորիտ, ԵՆԻՆԻԿ:
 Իմիր Ղաշիպ
 خورد خورէտ, ԵՆՍԻՆ խորէնտ, ԵՆՍԻՆԵՐ:

Մասսար

خوردن խորտէն, ԵՆՄԵՐ:

Իսմիր Փախի

خورنده խորտէնտէ, ԵՆԵՆԵՆ, ԵՆԵՆԻՃԻ:

Իսմիր Մեժուր

خورده խորտէ, ԵՆՄԻՂ, ԵՔԼ օլունմուլ:

Տէն իլէ միւնթէհի օլան էֆալը ֆարսիյէ պու սիյազ իւզրէ
 Թասրիֆ օլունուր:

Ս. Մէնֆիլէր նաճուր օլուր:

Ճ. Ֆիլիին էվիլինէ պիր նունը նաֆիլէ (ن) իլավէսիլէ
 օլուր, մէսէլա,

نکردم նէքէրտմ նէքէրտի նէքէրտ
 نکرديم նէքէրտմ նէքէրտի նէքէրտէնտ
 եթմէտիմ, եթմէտին, եթմէտի.
 եթմէտիք, եթմէտինիք, եթմէտիլէր:

Պագաթ Էմիր Հազրոն միւֆրէտինէ Կալընըզ պիր Պէ իլա-
 վէսիլէ մէնֆի օլուր مكن մէքիւն կիպի քի էթմէ տէմէք տիր:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ԻՍՄԸ ՖԱԻԼ ՎԷ ԻՍՄԸ ՄԷՖՈՒԼ

Ս. Իսմիր ֆաիլ նաճուր օլուր:

Ճ. Ջէպանը ֆարսիտէ Իսմիր ֆաիլ Կափմազ իլին ֆիլլի
 միւզարիտէքի տալըն մագապլինէ պիր Նաւ, վէ մագապլինէ
 պիր հաթ լէսիլէ իլավէ վէ զամմը իլէ օլուր, մէսէլա
 داننده տանէնտէ, պիլիճի. بخشنده պախչէնտէ, պաղըլլայըճը.
 سازنده սաղէնտէ, չաղըճը. خواهند խահէնտէ, իսթէլիճի.
 روند رէվէնտէ, կիտէն. کنند քիւնէնտէ, էտիճի.
 دارند տարէնտէ, Թուլթան Խանդէնտէ, օգուլուճու.
 آينده آյէնտէ, կէլիճի.
 آفريننده Պագէն տախի մատտէի ապիլլինէ տիւրիլինէ էլէֆ, Նաւ Կա-

խոտ Կալընըզ պիր էլէֆ իլավէսիլէ Իսմիր ֆաիլ օլուր. جویا ճու-
 یان, سوزان սուզան, سوزا արարըճը. جوان, جوانى, جوانى
 Կաղըճը. بینا պիլինա, կէօրիւճիւ. دانا տանա, պիլիճի կիպի:

Ս. Իսմիր մէֆուլ նաճուր օլուր:

Ճ. Մաստարըն ախէրինտէքի Նաւ, հաթ լէսիլէ թէպտիլլէ
 օլուր մէսէլա

کردم քէրտէ, էտիլմիլ.
 گذشته կիւղէլթէ, կէլմիլ.
 نوشته նիւվիլթէ, Կաղըլմիլ.
 بنديده փէսէնտիտէ, պէյէնիլմիլ.
 گفته կիւֆթէ, տէնիլմիլ.
 شده չիւտէ, օլմուլ.
 ديدم տիլտէ, կէօրիւլմիլ.
 شکسته շիքէսթէ (*) գըրըզ. بسته պէսթէ, պաղլանմիլ:

(*) Իշպու Իսմիր մէֆուլլար իլէ տախի վասֆ թէրքիպի Կա-
 փըրըր دلسوخته տիլլիքէսթէ, կէօնիլ գըրըլմիլ.
 սուլթէ, կէօնիլ Կանմիլ. دالدا տիլտատէ, կէօնիլ վէրմիլիլպի:

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

ԷՏԷՎԱԹԸ ՖԱՐՍԻՅԷ(*)

Ս. Էտէվաթը Ֆարսիյէ գաֆնդըլար տըր,

Ճ. Ֆարսի Էտէվաթ պուշըլար տըր, *از گز، بساوسون* *զէ, Բասաւսոն*,
 տէր, *اندر گز، ب* *տէր, Բ* *ای* *պէրայի, Բ* *ای* *պէր*,
بی *պի, تا* *Թա, آسا* *ասա, وش* *վէշ, زیر* *զիյր, آه* *անէ:*
از دل و جان *էզ տիլ ու ճան, ճան ու կէօնիւլտէն.*
از این طرف *էզ ին թէրաֆ, պու թարաֆտան.*
از آن جانب *էզ ան ճանիպ, օլ թարաֆտան.*
از کجا *էզ քիւճա, նէրէտէն.*
از کدام طرف *էզ քիւճաթ թարաֆ, գաֆնդը թարաֆտան.*
از سر نو *էզ սէրի նէվ, Էէնի պաշտան.*
از آن جله *էզ ան ճիւմլէ, պու ճիւմլէ.*
بعد از این *պատ էզ ին, պուշտան սօնրա.*
بعد از آن *պատ էզ ան, անտէն սօնրա.*
ز تو *զի թիւ, սէնտէն.*
در کار *տէր քէնար, քէնարտա,*
در دست *տէր տէսթ, էլտէ.*
در خاطر *տէր խաթըր, խաթըրտա.*
در حال *տէր հալ, անիտէ.*
در پیش *տէր փիշ, էօնտէ.*
در بیرون *տէր պիրուն, տըշարտա.*
در اندرون *տէր Էնտէրուն, իշէրտէ.*

(*) Իշպու Էտէվաթը Ֆարսիյէ ֆասըլըրա թագսիմի ճայիզ կէօրմէյուպ պիր Էէրտէ տէրճ օլունտու խէ տէ, մանա ճի-հէթի իլէ պիրպիրնտէն միւթէֆէրրիզ օլունուր.

در عین *տէր Էէմին, սաղտա.*
در یسار *տէր Էէսար, սօլտա.*
بدست *պէ տէսթ, էլէ.*
بشمیران مقام *պէ շիմիրը ինթիգամ, ինթիգամ գըլըճըլա.*
سویسو *սու պէ սու, Էանսան Էանա.*
سال بسال *սալ պէ սալ, Էըլտան Էըլա.*
بحق خدا *պէ հագգը խիւտա, ալլահ հագգը իշիւն.*
بحالشان *պէհալէշ, օնուն հալինէ.*
بدوران بهار *պէ տէվրանը պէհար, պէհար տէվրինտէ.*
بسر خلق *պէսէրի խալզ, խալզըն պաշընտա.*
بمن *պէմէն, պէնիմ իշիւն.*
بمن آید که *պիմէն այէտ քի, պանա կէլիր քի.*
بکلی *պէ կիւլ, կիւլ կիպի.*
کاه بکاه *կեահ պէ կեահ, վագըթ վագըթ.*
ماه بماه *մահ պէ մահ, այտան այա.*
بر مقتضای حال *պէրմիւթէզայի հալ, միւթէզայի հալ իւղրէ.*
بر منوال محرر *պէրմիւլալը միւհարրէր, Էաղըլտըլը վէչհի իւղրէ.*
بر معتاد *պէր միւթատ, ատէթ իւղրէ.*
بر سر *պէր սէր, պաշ իւսթիւնէ.*
برای خاطر *պէրայի խաթըր, խաթըր իշիւն.*
برای مصلحت *պէրայի մասլահաթ, մասլահաթ իշիւն.*
با سند *պա սէնէտ, սէնէտ իլէ.*
با اراده *պա իրատէ, իրատէ իլէ.*
بی خبر *պի խապէր, խապէրսիզ.*
بی وفا *պի վէֆա, վէֆասըլ.*
بی کمال *պի կիւման, շիւպհէսիզ.*
بی هنر *պի հիւնէր, հիւնէրսիզ.*
نامزاج *նա միզաճ, քէյֆսիզ.*
نا شنیده *նա շիւնիտէ, իշիտիմէմիշ.*
نا بینا *նա պիյնա, կէօրմէյէն. քէօր.*
ناپسند *նա փէսէնտ, մագպուլ օլմայան.*

ناکوان նա թիւվան, գուլվէթսիզ.
 ناساز նա սազ, տիւզէնսիզ.
 ناسزا նա սէզա, լայըգսրզ.
 تابصباح թա պէ սապահ, սապահատէզ.
 تاجين թա պէ Չին, Չինէտէք.
 نسا آسا նիսա ասա, գարը կիպի.
 آينه آسا այինէ ասա, այինէ կիպի.
 مشک آسا միւշք ասա, միւք կիպի.
 ماهوش մահ վէշ, այ կիպի.
 زیرزمین զիւրը զէմին, եէր ալթընտա.
 زیراداره զիւրի իտարէ, իտարէ ալթընտա.
 زیرتراب զիւրի թիւրապ, թօփրադ ալթընտա.
 دوستانه տօսթանէ, տօսթլուգ իւզրէ.
 عاقلانه ագըլանէ, ագըլլըրդ իւզրէ.
 درویشانه տէրվիշանէ, տէրվիշ կիպի.
 برادرانه պիրատէրանէ, գարտաշ կիպի.
 شاهانه շահանէ, շահէ լայըգ.

Պալատէ զիւր օլունան էտէվաթտէն մատա, սըֆէթլէրին
 էքսէրիսի, վէ պազը իսմէր տախի պու մէվգըլէրտէ միւսթա-
 մէլ տըրլար, մէսէլա.

دور տուր, ուզագ.
 نزدیک նէզտիք, եագըն.
 بسیار պիսեար, չօգ.
 بالا պալա, եօգարը.
 زیر و بالا զիւր ու պալա, ալթիւսթ.
 پایین փային, աշաղը.
 بیش պիշ, զիյատէ.
 کم քէմ, ազ.
 امروز իմրուզ, պու կիւն.
 دیروز տիրուզ, տիւն.
 فردا ֆէրտա, եարըն.

پرروز փէրիւրուզ, էվվէլքի կիւն.
 پس فردا փէսֆէրտա, եարըն տէյիլ օ պիւր կիւն.
 پارسال փարսալ,
 سال گذشته սալը կիւզէշթէ, } կէչէն եըլ.
 سال آینده սալը այէնտէ, կէչէնէք եըլ.
 امسال իմսալ, պու եըլ.
 روز و شب ըուզ ու շէպ, կէճէ կիւնտիւզ.
 شام շամ, ախշամ.

Շու աթիտէքի քէլիմէլէրին պազըսը ալամէթը Ջարֆ, վէ
 պազըսը տախի Հարֆը Աթըֆ վէ Հարֆը Նիտա օլարագ միւս-
 թամէլ տըր:

اکنون էքնուն, շիմտի.
 هنکام հէնկեամ, վագըթ.
 همواره հէմվարէ, } տայիմա.
 همیشه հէմիշէ,
 همان հէման, տէրհալ.
 هم مذهب հէմ մէզհէպ, մէզհէպի պիւր.
 همپا հէմփա, արգատաշ.
 همشهری հէմշէհրի, վաթանտաշ.
 همجوار հէմճիվար, գօնշու.
 هنوز հէնուզ, շիմտի.
 بار պար, քէրրէ.
 هر آن հէր ան, } հէր տայիմ.
 هر دم հէր տէմ,
 هر بار հէր պար, հէր քէրրէ.
 چرا չէրա, } նիչիւն.
 چه سبب չի սէպէպ,
 چون չիւն, նիճէ.
 چند بار չէնտ պար, պիւր գաշ քէրրէ.
 بجا քիւճա, նէրէտէ.

اینجا	ինճա, պուրա.
آنجا	անճա, օրա.
بلی	պելի, էվլէթ.
نه	նէ, եօդ, խայրը.
هیچ چیز	հիչ չիզ, հիչ պեր չէյ.
ار. اگر چه	էր, էկէրչի, էկէր.
پس	փէս, իմտի.
ورنه	վէրնէ, եօխսա.
شاید	շայէտ,
شاید که	շայէտ քի,
زیرا	զիրա,
زیرا که	զիրա քի,
لیک	լէյք, լաքին.
کویا	կէյյա,
کویا که	կէյյա քի,
مبادا	մէպատա,
مبادا که	մէպատա քի,
کاشا	քեաշա,
کاشکه	քեաշքի,
دریغ	տիրիղ,
دریغ که	տիրիղա քի,
پادشاه	փատիշահ (*), էյ փատիշահ.
صاحباً	սախպա, էյ սախպ.
آفرین	աֆէրին, փէք էյի, փէք կիւզէլ.
ایا	այա, աճապա, ա.
حسرتا که	հասրէթա քի, նէ հասրէթ քի.

(*) Պարսիտէ քէլիմէնին ախէրինէ պիր էլէֆ գօնուլտուգտա
Հարֆը Նիտա օլուր միսալտէ կէօրիւլտիւլիւ կիպի:

ԳՍՎԱԻՏԻ ՖԱՐՍԻՅԷ ԻԻԶԵՐԻՆԷ

ՄԱԼԻԻՄԱԹՐ ՄԻՖԻՏԷ

1. Պարսիտէ պաղը հարֆլար պիր պերինին եէրինէ գուլ-
լանըլար մէսէլա,

استوق պէսթուգ, استوق փէսթուգ, պարտագ.

پیل փելլ, پیل ֆելլ, ֆելլ.

جاربوب ճարուպ, جاروف ճարուֆ, սիւփիւրկէ.

بت պիւթ, بد պիւտ, փութ.

خان խաման, کمان քէման, եայ.

مشک միշք, مسك միսք, միսք.

دائک տանէք, دائق տանագ, պուչագ.

کوهر կէվհէր, جوهر ճէվհէր, ճէվհէր.

2. Եէ հարֆը պիր դաշ իսմ իլէ իսթիմալ օլունուպ քէ-
լիմէյէ իլավէ օլունտուգտա եէրինէ կէօրէ մանասընը թէպ-
տիլ էտէր, մէսէլա,

پاشای بغداد փաշայի Պաղտատ, Պաղտատըն փաշաը.

Պուրատա էյի իլլաֆէլ (եէ կցօրդուլթիւն) տըր.

کری کիւրքի, պիր գուրա. مردی մէրտի, պիր ատամ.

زنی զէնի, պիր գարը. عجبی վաճառ (եէ միաւորուլթեան):

Պագաթ քէլիմէ հայի ըէսմիյէ իլէ միւնթէհի օլտուղու-
վագըթ եէնին եէրինէ պիր հէֆէ իլավէ օլունուր, چشمه չէշմէի,
պիր չէշմէ կիպի:

دوستی տօսթի, شرمساری ութանմագ շէրմսարի, Թուսթուլթ.
Եյի Մասաթ (եէ գոյականի):

پادشاهی փատիշահի, Իսպահանը. Իսպահանը.

پادشاهان մէնսուպ. آتشی աթէշի, աթէշէ մէնսուպ.
Եյի Նիսպէլ (եէ առնչական):

رسیدی رէսիյտի, Իրիշտին. رسی رէսի, Իրիշիրսին. Եւթ խնայ
(Եւ երկրորդ-դէմի) :

رسیدی رէսիտի. Իրիշտի. Եւթ Հէթէթ (Եւ պատմական) :
پادشاهی փատիշահի, փատիշահլարտան պիրի. Եւթ Թէնէթ
(Եւ անորոշ) :

3. Միւզաֆիւն իլէյհ պազէն Էւէտաթը իլէ գուլանըլըր,
մէսէլա, کلب از پدر من. քիթապի էզ փէտէրի մէն, քի լուզէթ
պէ լուզէթ թէրծիւմէ էթաիլիմիզ հալտէ, քիթէրիւմէ քիթապ,
ֆազաթ մանաճա փէտէրիմին քիթապը անլաշըլըր :

4. Մէֆուլուն իլէյհ պ վէ պէ հարֆէրի իլէ, բ Էտաթըն
իլափէսիլէ Էափըլըր մէսէլա,

به پدر պէ փէտէր, փէտէրէ. عن داد պէմէն տատ, պանա
վերտի. اورا دادم օրա տատէմ, օնա վէրտիմ. مرا گفت
կիւֆիթ, պանա տէտի :

Իշպուլ բ Էտաթը պազէն մէֆուլուն պիհին իւզէրինէ գօ-
նուլըր մէսէլա, اورا دیدم օրա տիյտէմ, օնու կէօրտիւմ :

5. Պազէն տախի Բէ Էտաթը Միւճէրրէտին իւզէրինէ իլափէ
օլունտուգտա Մէֆուլուն իլէյհ Էափըլըր, մէսէլա :

در اول آفرید خدا هر آن آسمان و هر آن زمین
Խիւտա մէրան ասիւման, վէ մէրան զէմին, Ալլահ թա էվ-
վէլինտէն Էէրի վէ կէօյիւ Էաթաթը. (Ի սկզբանէ արար
Աստուած զերկինս և զերկիր) :

6. Միւճէրրէտին ախէրինէ պիր էլէֆ իլափէ օլունտուգտա
հարֆը նիտա օլուր, մէսէլա,

پادشاه. Էյ շահ. փատիշահ, Էյ փատիշահ.
بلبل مزده պիւլլիւլա միւժտէի պէհար պիյար, Էյ
պիւլլիւլ իլք պէհար միւժտէսինի կէթիր, վէր :

7. Միւպէմաթը Պարսիյէտէն զիրուհ իլին Է քի, քիմ,
վէ զիրուհուն զայրը իլին Է չի, նէ, գուլանըլպ թէրքիպտէ
պունլարըն ախէրէրինտէրի Էէթը հազֆ օլունուր մէսէլա,

کرا دادی քիրա տատիյ, քիմէ վէրտին. چرا Էէրա, նիշին.
վէ ֆիյլի իանէ իլէ գուլանըլըրգտա Է հարֆը Է հար-
ֆընա թէպտիլ օլուր մէսէլա,

کيست քիսթ, քիմ տիր. چیست Էիսթ, նէ տիր.

8. Մաստարըն ախէրինտէրի Է հազֆ օլունտուգտա
ֆիյլի մաղինին զայիպ սըյէսի հասլ օլուր մէսէլա,

رسید رէսիյտէն, رسيد رէսիտ, Էէթիլտի.

شناخت Էլնախթէն, شناخت Էլնախթ, թանըլը :

Պազէն տախի քէլիմէնին էվվէլի մէֆիթուհ վէ Էա մէրսուր
օլուր իսէ պէ վէ մաղմում օլտուգտա պէ իլափէ օլունուր
մէսէլա,

بر سيد պիրէսիյտ, Իրիշտի. مرد պիւմիւրտ, Էօրտիւ :

Պազաթ պէ վէ պէ Էտաթը իլափէ օլունան ֆիյլէր էլիֆ իլէ
պաշլանմըլ օլուրլար իսէ պիր Է տախի զիյատէ ալըրլար :

پيامد պիյամէտ, կէլտի. پياید պիյայէտ, կէլտին. بيا պիյա, կէլ :

9. Ֆիյլի միւզարի, էմըլ զայիպին ախէրինէ պիր Էա իլա-
վէսիլէ Էափըլըր մէսէլա,

رسد رէս, Իրիշ. رسد رէսէտ, Իրիշիր. شناس Էլնաս, անլա,
թանը. شناسد Էլնասէտ, անլար :

10. Հալ սըյէսի, می Էլի վէ Էմի հէմի Էտաթլարըն իլա-
վէսիլէ օլուր մէսէլա,

می رسند միրէսէնտ, Իրիշիրէր. می شناسم հէմիշինասէմ,
թանըլըմ :

11. Ֆիյլի սալիմէրին մաստարը իւզէրինտէն Էյ Էյ,
Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ Էաթաթ
հազըր սըյէսի զալըր մէսէլա,

رس رէս, Իրիշ. رسيد رէսիյտէն, Իրիշմէք.

افشان Էֆշանտէն, Էայմագ. افشان Էֆշան, Էայմագ.

کشت քիւշթէն, Էօլտիւրմէք. کشت քիւշ, Էօլտիւր :

12. Պարսիտէ Է Է իլէ միւնթէհի օլան քէլիմէլէրին ախէ-

ՄԻՖԹԱՀ ԻԻԼ-ԻԻԼՈՒՄ

مِفْتَاحُ الْعُلُوفِ

ՃԻԻԶԸ ՍԱԼԻՍ

ԳԱՎԱԻՏԸ ԱՐԱՊԻՅԷ ՊԵՅԱՆԸՆՏԱՏԸՐ

Ս. Քելիմէի Արապ գա՛չ հարփտան միւրէքքէպ տիր:

Ճ. Քելիմէի Արապ իւչ հարփտան ալթը հարփա գատար
տըր, եանի Արապիտէ իքի հարփը քելիմէ փէք աղ օլտուղու
կիպի, եէտի հարփը քելիմէ տախի եօգ տուր, անըն իչիւն
Սիւլասիտէն Սիւտասիյէ (եռտտառէն վեցնատառ) թապիր
էտէրէր:

Ս. Հարփը թարիֆ գա՛նղըսը տըր:

Ճ. Արապիտէ ال Էլֆ Լա հարփը թարիֆ օլուպ քելիմէնին
Էվիլէինէ գօնուլտուգտա մանասընը թահտիտ վէ թախսիս
էտէր, մէսէլս بيت պէյթ, Էվ. البيت Էլպէյթ, Էվի. باب պապ,
գափու. الباب Էլպապ, գափույու:

Վէ պաղէն իքի քելիմէի պիրպիրինէ բապթ էտէր, ֆա-
գաթ մապատինտէքի հարփ Հրուֆը Շէմսիյէտէն օլուրսա, օլ
վագըթ Լա հաղֆ օլունարագ տայիմա թէշտիտլէ օգունուր,
մէսէլս الذكر Էլ Զուր Էլ Զուր, զիքրի կէլէճէք. على الدوام
ալէտտէվամ, տայիմ իւզըն. على السويه ալէսսէվիյէ. պիր տիւ-

Ս. Հէր լուղէթին ախերինտէ պուլունան թալէր ալամէթը թէնէնիս մի տիրէր:

Ճ. Խայր. التفات իլթիֆաթ, ینت պէյթ, ثبوت սիւպութ, ثبات սէպաթ, ثبت սէպթ, اثبات իսպաթ վէ Կմնալի քէլիմէլէրին էվախըրինտէ պուլունան թալէր նէֆսը քէլիմէտէն օլմաղըն ալամէթը թէնէնիս տէյիլ տիր:

Սալիսէն, Արապիտէ պաղը քէլիմէլէրին ախէրլէրինտէ եա ուլէթինտէ պուլունան էնֆէշաթէլէր ալամէթը թէնէնիս տըրլար دعوى տալիս, فتوى ֆէթվա, صغرى սուղրա, كبرى քիւպրա, حى հիւմմա, شورى շուրա կիպի:

Պաղը էնֆիլէ պիթէն քէլիմէլէր տախի միւէննէս ատտ օլունուրլար صغرا սահրա կիպի:

Բապիէն, Արապիտէ ճէմը միւքէստէրլէր միւէննէս հիւքմինտէ տըրլար, պու պիր գաիտէի ումուլիյէ տիր:

Ք Է Մ Ի Յ Է Թ

Ս. Էսմաի Արապիյէ քէմիյէթ իթիպարիլէ գաֆ գըսըմ տըր:

Ճ. Իւչ գըսըմ տըր, զիրա Արապիտէ Միւֆրէտ վէ ճէմտէն մատա, պիր տէ թէսնիյէ (تشييد երկուորական թիւ) սըյղէսի վար տըր:

Ս. Թէսնիյէ նէ տիր:

Ճ. Թէսնիյէ միւֆրէտ իլէ ճէմինին վէսաթընտա իսթիմալ օլունուպ իքի քիչիլի, եախօտ իքի չէյի պէյան էտէն սըյղէ տըր, վէ պուլունն թէրքիպի միւֆրէտին ախէրինէ պիր ى վէ պիր ن իլալէ էթտիքտէն սօնրա, եանըն մագապը մէֆթուհ օգունմաղլէ օլուր, մէսէլա ملت միլլէթ, ملتين միլլէթէյն, իքի միլլէթ, دولت տէվլէթ, دولتين տէվլէթէյն, իքի տէվլէթ, مملکت մէմլէքէթ, مملكتين մէմլէքէթէյն, իքի մէմլէքէթ կիպի:

Պագաթ ախըրը քէլիմէտէ հաի ըէսմիյէ պուլունուրաա ա-նըն հաղֆիլէ եէրինէ պիր ت Է կէթիլիլը قبله գըպլէ, قبلتين գըպլէթէյն կիպի:

Պաղէն տախի նատիր օլարագ ى եէրինէ ۱ Էնֆ կէլիլ دولتان տէվլէթան կիպի:

Ս. Արապիտէ գաֆ տիւրլիւ ճէմի գաիտէսի վար տըր:

Ճ. Քէլիմաթը արապիյէ ուսուլու արապի իւղրէ ճէմ գըլընմագ իսթէնիլուրսէ պունտա իւչ գաիտէ վար տըր, էվլէլէքիսի ճէմը միւքէքէրը սալիմ, (جمع مذكر سالم) կանոնաւոր արա-կան յոգնակի), իքինհիսի ճէմը միւէննէսը սալիմ (جمع مؤنث سالم) կանոնաւոր իգական յոգնակի), իւչիւնհիւսիւ ճէմը միւքէս-սէր (جمع مكسر) անկանոն յոգնակի:

Ս. ճէմը միւքէքէրը սալիմ նաօսըլ օլուր:

Ճ. Քէլիմէնին ախէրինէ ون Էն Էն իլալէսիլէ օ-լուր մէսէլա, معلل մուալլիմ (*) էյրէտիճի եանի խօճա. معلين մու-ալլիմին, եախօտ معلون մուալլիմուն, խօճալար. كاتب քեա-թիպ, եաղըճը, كاتبين քեաթիպին, եախօտ كاتبون քեաթի-պուն, եաղըճըլար: Պագաթ պու սըյղէ զէվի իւլ ուգուլէ (բանական) մախսուս օլտուղունտան مكتوبين մէքթուպին եա-խօտ مكتوبون մէքթուպուն տէնիլէմէզ, եալընըզ շազ օլարագ սէնէ լուղէթին ճէմի سنين սէնիյն օլուր:

Ս. ճէմը միւէննէսը սալիմ նաօսըլ օլուր:

Ճ. ճէմը միւէննէսը սալիմ տախի քէլիմէնին ախէրինտէքի

(*) Մուալլիմ լաֆըր լիսանը արապիտէ էյրէտիճի մանասը-նա սըֆէթ իսէ տէ, լիսանը Օսմանիտէ խօճա մանասընա իսմ օլարագ միւսթամէլ տըր, նէթէքիմ ասըլ Արապիտէ كاتب քեաթիպ, եաղըճը. վէ مكتوب մէքթուպ եաղըլմըզ մանասընա սըֆէթ օլուպ Օսմանը լիսանընտա իքիսիտէ իսմ օլարագ գուլանըլըր:

հաի բէսմիյէ եախօտ թաի թէէնիսին հազֆիլէ էէրինէ ان
 Ետաթըն իլալէսիլէ օլուր, մէսէլա عتبه աթըպէ, عتبات
 թըպաթ, էշիքէր. كاتبه քեաթըպէ, كاتبات քեաթըպաթ, եա.
 զըճը դարըլար. خيرات խայրէթ, خيرات խայրաթ, խայրաթլար կիպի:

Պու ուսուլ իւզըէ ճէմիլէնիլէր շու քէլիմէլէր տախի:

تدبير թէտպիր, تدبيرات թէտպիրաթ, թէտպիրլէր.

تفصيل թաֆսիլ, تفصيلات թաֆսիլաթ, թաֆսիլլէր.

مقصود մագսուտ, مقصودات մագսուտաթ, նիյէթլէր.

مشروب մէշրուպ, مشروبات մէշրուպաթ, իշիլէն շէյլէր.

التماس իլթիմաս, التماسات իլթիմասաթ, բէճալէր.

تحرير թահրիր, تحريرات թահրիրաթ, եազըլան շէյլէր.

ارسال իրսալ, ارسلات իրսալաթ, կէճնուէրիլէն շէյլէր.

مهم միւհիմմ, مهمات միւհիմմաթ, փէքլազըմօլան շէյլէր

محصول մահսուլ, محصولات մահսուլաթ, մահսուլլար:

Ս. ճէմը Միւքէսսէր նափսը օլուր:

Ճ. Պու ճէմին պիր գաիտէի մախսուսէսի օլմայըպ, ալա-
 մէթը ճէմ՝ հատար լա եիւհսա տըր. վէ հէր նէ գատար հէր
 իսմին ճէմի պիլմէք իշիւն քիւթիւպը լուղաթէ միւրաճտաթ
 էթմէք լազըմօլ իսէ տէ, քէսպը մէլէքէյէ մէտարը սուհուլէթ
 օլմագ իշիւն պիր գաշ գաիտէլէրի զիյրտէ տէրճ օլունուր:

ՃԵՄԸ ՄԻԻՖԵՍՍԵՐԻՆ ԱԳՍԱՄԸ ՄԻԻԹԵԼԻՖԵՍԻ

ՊԵՐԻՆՃԻ ԳԱՆՏԷ

ՄԻ-ՖԵԻՆ

ՃԵՄ՝

ثوب Եթուպ, اثواب էսվապ, բուպալար.

ثمر Եթմէր, اثمار էսմար, մէյվէլէր.

طفل թըֆլ, اطفال էթֆալ, չոճուգլար.

قر գամէր, اقرار ագմար, այլար.

ՄԻ-ՖԵԻՆ

ՃԵՄ՝

وقت վադթ, اوقات էվգաթ, վազըթլար.

ملك միլք, املاك էմլաք, միլքէլէր.

حال հալ, احوال ահվալ, հալլար.

فكر ֆիքր, افكار էֆքեար, ֆիքիրլէր.

عدد տտէտ, اعداد ատատ, սայըլար.

ثمن սէմէն, اثمان էսման, պէհալէր.

خبر խապէր, اخبار ախպար, խապէրլէր.

باب պապ, ابواب էպվապ, գափուլար.

جنس ճինս, اجناس էճնաս, ճինսլէր.

وقف վադֆ, اوقاف էվգաֆ, վազըֆլար.

قلم գալէմ, اقلام ագլամ, գալէմլէր.

صاحب սահիպ, اصحاب ասհապ, սահիպլէր.

طرف թարաֆ, اطراف էթրաֆ, թարաֆլար.

نوع նէվ, انواع էնվա, նէվլէր.

مال մալ, اموال էմվալ, մալլէր.

رزق ըրզզ, ارزاق էրզզա, ըրզզլար.

شخص շախս, اشخاص էշխաս, քիշիլէր.

يوم եյւմ, ايام էյամ, կիւնլէր.

اثار էսէր, اثار ասար, նշանէլէր.

بصر պահր, ابصار էպհար, տէնիլլէր.

نهر նէհր, انهار էնհար, չայլար.

قوت գուլթ, اقوات ագվաթ, եթմէքլէր.

شجر շէճը, اشجار էշճար, աղաճլար.

قوم գաւլմ, اقوام ագվամ, միլլէթլէր.

سر սըրըր, اسرار էսրար, սըրլար.

ذهن զին, اذهان էզհան, զինլէր.

زهر զէհր, ازهار էզհար, չիշէքլէր.

ولد վէլէտ, اولاد էվլատ, վէլէտլէր.

ԻԲԻՆՃԻ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԵԷ

ՃԷ՝

بلاد պէլէտ,	بلاد պիլատ, մէմէքէթէր.
عبد ասպտ,	عبد իպատ, գուլլար.
جبل ճէպէլ,	جبال ճիպալ, տաղլար.
كبير քէպիր,	كبار քիպար, պէոյիւքէր.
عظيم ազիմ,	عظام իզամ, ուլլէր.
رجل ըէճուլ,	رجال ըիճալ, ըիւթպէսի օլսն ատամլար.

ԻԻԶԻՆՃԻՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԵԷ

ՃԷ՝

قيد գայտ,	قيود գույուտ, գայտէր.
سيف սէյֆ,	سيوف սիւեուֆ, գըլըճլար.
بيت պէյթ,	بيوت պիւեութ, էվէր.
رسم ըէսմ,	رسوم ըիւսում, ատէթէր.
نفس նէֆս,	نفوس նիւֆուս, ճանլար.
طير թայր,	طيور թիւյուր, գուշլար.
نقد նագտ,	نقود նիւգուտ, հազըր ազճէլէր.
نجيم նէճմ,	نجوم նիւճում, երլարղլար.
حد հատտ,	حدود հուտուտ, սընօրլար.
علم իլմ,	علوم իւլում, իլմէր.
عمل ագլ,	عقول ուգուլ, ագըլլար.
شخ շէխ,	شيوخ շիւյուխ, շէխլէր.
رأس ըէ՛ս,	رؤس ըիւուս, պաշլար.
فن ֆէնն,	فنون ֆիւնուն, սանաաթլար.
ملك մէլիք,	ملوك միւլուք, փատիշահլար.
وحش վահշ,	وحوش վիւհուշ, վահշի հայվանլար.
شهر շէհր,	شهور շիւհուր, շէհրլէր.
قلب գալպ,	قلوب գուլուպ, եիւրէքլէր.

ՏԷՐՏԻՆՃԻՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԵԷ

ՃԷ՝

زمان զէման,	ازمنة էզմինէ, զէմանլէր.
دوا տէվա,	ادويه էտվիյէ, իլաճլէր.
لباس լիպաս,	البسة էլպիսէ, ըուպալէր.
سؤال սիւալ,	اسئله էսիլէ, սուալլէր.
جواب ճէվապ,	اجوبه էճվիպէ, ճէվապլէր.
دعا տուա,	ادعية էտիյէ, տուալլէր.
مثل միսալ,	امثله էմսիլէ, միսալլէր.
لسان լիսան,	السنه էլսինէ, լիսանլար.

ՊԷՇԻՆՃԻՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԵԷ

ՃԷ՝

عليه ալիմ,	علما իւլէմա, ալիմլէր, պիլիճիլէր.
وزير վէզիր,	وزرا վիւզէրա, վէզիրլէր.
وكيل վէքիլ,	وكلا վիւքէլա, վէքիլլէր.
فقير ֆագիր,	فقرا ֆուգարա, ֆագիրլէր.
كبير քէպիր,	كبرا քիւպէրա, պէոյիւքէր.
صغير սաղիր,	صغرا սուղէրա, քիւչիւքէր.
ضعيف զա՛իֆ,	ضعفا զուաֆա, զայիֆլէր.
فهم ֆէհմ,	فهمها ֆիւհէմա, անլայըճըլար.
كريم քէրիմ,	كرما քիւրէմա, ճէօմէրալէր.
جاهل ճահիլ,	جهلا ճիւհէլա, ճահիլլէր.
ساعر շաիր,	شعرا շիւէրա, շաիրլէր.
قتيل գաթիլ,	قتلا գութէլա, գաթիլլէր.
امير ամիր,	امرا իւմէրա, ամիրլէր.

ԱԼԹԷՆՃԻՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԵԷ

ՃԷ՝

رسالة ըիսալէ,	رسائل ըէսայիլ, քիւչիւք քիթապլէր.
---------------	----------------------------------

کتبه քէթիպէ, کتب քէթայիպ, օրտուլար.
 همه Կէհիմէ, همه Կէհայիմ, հայվանլար.
 تذكره թէզքերէ, تذكره թէզքաքեր, թէզքերէլէր.
 تهليكه թէհլիքէ, تهالكه թէհալիք, թէհլիքէլէր.
 جزيره Ժէզիրէ, جزائر Ժէզայիր, ատալար.
 سفينه Եֆինէ, سفان Եֆային, կէմլէր.
 فائده ֆաիտէ, فوائد ֆէվայիտ, ֆայտէլէր.
 قاعده Գաիտէ, قواعد Գաւաիտ, Գաիտէլէր.

ԵԷՏԻՆՃԻ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷԷ

جامع Ժամի, جوامع Ժէվամի, ճամիլէր.
 عاطف Եթըֆ, عواطف Եվաթըֆ, քերէմլէր.
 جانب Ժանիպ, جوانب Ժէվանիպ, թարաֆլար.
 كوكب Կուքբ, كواكب Կուքբիպ, ելլորլլար.
 لازم Լազըմ, لوازم Լէվազըմ, Լազըմ օլան շէյլէր.
 عامل Եամլ, عوامل Եվամլ, իշլէյիճիլէր.
 حادث Զատիս, حوادث Զավատիս, եէնի խապէրլէր.
 باعث Եպիս, بواعث Եվէվաիս, Եպէպլէր.
 باقى Կապի, بواقي Եվէվապի, Գալան շէյլէր.
 لاحق Լահիպ, لواحق Լէվահիպ, պիթիշիք օլանլար.

ՄԷ-ՖԷԷԻՆՃԻ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷԷ

مكتب Եքթէպ, مكاتب Եքթէթիպ, Եքթէպլէր.
 مسجد Եհսճիտ, مساجد Եհսաճիտ, ճամիլէր.
 مسكن Եհսքէն, مساكن Եհսաքին, օթուրաճադ ելլէր.
 معبد Եմապէտ, معابد Եհապիտ, իպատէթ ելլէր.
 منبع Ենէպ, منابع Եհնապի, փունարլար.
 مقبر Եմգպէր, مقابر Եհգապիր, Եհգարլըգլար.

مجلس Եհճիս, مجالس Եհճալիս, Եհճիսլէր.
 مصدر Եմստար, مصادر Եհսատըր, Եմստարլար.

ՏՕԳՈՒՋՈՒՆՃՈՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷԷ

سلطان Եսուլթան, سلاطين Եհլաթիյն, Եսուլթանլար.
 قنديل Գանտիլ, قناديل Գանտիլ, Գանտիլլէր.
 مكتوب Եքթուպ, مكاتيب Եքթէթիպ, Եքթուպլար.
 مضمون Եմզմուն, مضامين Եհզամին, Եմանլար.
 مجنون Եհճնուն, مجانين Եհճանին, տէլիլէր.
 اقليم Իգլիմ, اقليم Եգալիմ, իգլիմլէր.
 مفتاح Եֆթախ, مفاتيح Եհֆաթիհ, անաթարլար.
 مفلس Եֆլիս, مفاليس Եհֆալիս, Եֆլիսլէր.
 شيطان Զէյթան, شياطين Զէյաթին, Զէյթանլար.

ՕՆՈՒՆՃՈՒ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷԷ

اكبر Եքպէր, اكابر Եքթապիր, Էն պէյիւքլէր.
 اصغر Եսղէր, اصاغر Եսաղիր, Էն քիւշիւքլէր.
 احسن Եհսէն, احسن Եհասին, Էն կիւզէլլէր.
 افخم Եֆիսէմ, افخم Եհֆաիսիմ, Էն աղըր կէօնիւլլէր.
 اقرب Եգրէպ, اقارب Եգարիպ, Էն երգըն խըսըմլար.
 اسفل Եսֆէլ, اسافل Եսաֆիլ, Էն Եհֆիլլէր.

ՕՆ ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԱԻՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷԷ

هديه Զէտիյէ, هدايا Զէտահա, Զէտիյէլէր.
 بليہ Կէլիյէ, بلایا Կէլահա, Կէլալէր.
 خطيه Խաթըյէ, خطايا Խաթահա, Եսուլլար.
 عطيه Եթըյէ, عطايا Եթահա, Կաթիշիլլէր.

ՕՆ ԻԲԵՆՃԻ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

حبيب հայրիպ,	احبا ահրպպա, սէվկիլիլէր.
قريب դարիպ,	اقربا ագրիպա, խըսըմլար.
غني զանի,	اغنيا աղնիեա, զէնկինլէր.
شقي շագը,	اشقيا էշգըեա, հայտուտլար.
نبي նէպի,	انبيا էնպիեա, փէյղամպէրլէր.
صديق սատըգ,	اصدقا էստըգա, տոսթլար.
طبيب թապիպ,	اطبا աթըպպա, հէքիմլէր:

ՕՆ ԻԲԶԻԻՆՃԻԻ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

ارض արզ,	اراضى արազի, եէրլէր.
اهل էհլ,	اهالى էհալի, եէրլուլէր.
ليل էլլ,	ليالى էլեալի, կիճէլէր.
يد եէտ,	ايادي էեատի, էլլէր:

ՕՆ ՏԷՐՍԻԻՆՃԻԻ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

كاتب քիթապ,	كتب քիւթիւպ, քիթապլէր.
طريق թարիգ,	طرق թիւրիւգ, եօլլար.
رسول ըհսուլ,	رسل ըիւսուլ, փէյղամպէրլէր:

ՕՆ ՊԵՇԻՆՃԻ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

قلعه գալ'է,	قلاع գալա', գալէլէր.
رقبه ըհգապէ,	رقاب ըիգապ, պոյուլնար.

ՕՆ ԱԼԹԸՆՃԸ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

دعوى տաւա,	دعاوى տաաւի, տաաւա, տաաւլար.
------------	------------------------------

فتوى ֆէթվա, فتاوى ֆէթաւի, ֆէթաւա, ֆէթաւլէր:

Իշպուլ քալէ իլէ ֆէթլա քէլիմէլէրին ախէրինտէքի եւ, էլիֆը զայիտէ օլտուղունտան — թէլէֆֆիւզ էթմէլի, ճէմիլէրի տախի միսալտէ կէօրիւլտիլի կիպի իքի տիւրլիւ օլուր:

ՕՆ ԵԷՏԻՆՃԻ ԳԱԽՏԷ

ՄԷ-ՖԷԷ

ՃԷ՝

تاج թաճ,	تيجان թիճան, թաճլար.
جار ճար,	جيران ճիրան, գօնչուլար.
اخ էխ,	اخوان իսվան, գարտաշլար.
صبي սապի,	صبيان սիպեան, քիւչիւք էրքէք չօճուգլար:

ԹԷՆՊԻՀ. Պալատէ պէյան գըլընան սըյղէլէրտէն մատա, ճէմը միւքէսսէրին տահա փէք չօգ գաիտէլէրի վար իսէ տէ, պաշըճա միւթամէլ օլանլարըն զիքրիլէ իքթիֆա օլունտու: Վէ մալիւմ օլա քի պաղը իսմլէր պիր գաչ գաիտէ իւզըէ ճէմիլէնիլէր, մէսէլա Բար (տէնիլ) իսմին ճէմի Էսար էպհար օլտուղու կիպի, Բար պիհար վէ Բար պէհուր. վէ Էբ ապտ իսմին ճէմի Էբա իպատ, Էբ ուպուտ, վէ Էբ ապիտ տալի օլուր:

Ս. Արապիտէ իքի քէրրէ ճէմ' էտիլմիշ քէլիմէլէր վաճ մը:

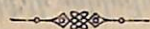
Ճ. Էսմաի Արապիյէտէ պիր քէլիմէ պիր թէրքիպլէ ճէմիլէնաիքտէն Էսնրա, պիր քէրրէ տահա ճէմի' միւլէննէսը սալիմ սըյղէսիլէ ճէմիլէնտիրմէք ուսուլը արապիճէ ճայիլ օլուպ, լիսանը Թիւրքիտէ տախի գուլլանըլըր, նէթէքիմ, مصرف մասրաֆ, مصارف մէսարիֆ, مصارف մէսարիֆաթ, մասրաֆլար, لازم լաղըմ, لوازم լէվազիմ, لوازمات լէվազիմաթ, լաղըմ, օլան շէյլէր: حادث հատիս, حوادث հապատիս, حوادث հապատիս, եէնի իսապէրլէր:

Լաքին պիր իսմը Արապի գաիտէի Արապիյէ իւզըէ ճէմի-

լէնտիքաէն ոճնրա, տխերինէ լե իլավէսիլէ թէքրար թիւրքճէ տախի ճէմիլէնտիլմէք իսթա ալըր, մէսէլա مصلحہ մէսա-րիֆէր վէ اطرافلر էթրաֆլէր տէնիլմէզ. ֆազաթ պիր դաչ շէյրն էթրաֆլէր էրպասսընը այրը այրը կէսթէրմէք միւրատ օլունտուգատ օլ վագըթ اولك اطرافلری و اولك باغلرك زول պաղ-լարըն վէ էվլէրին էթրաֆլարը տէնիլուր:

Ս. Էսմաի Արապիյէ գաիտէ Պարսիյէ իւզըէ ճէմիլէնթիւր մի:

Ճ. Էսմայի Արապիյէ Գաիտէի Պարսիյէ վէ թիւրքիյէ իւզ-րէ տախի ճէմիլէնթիւր عاشق աշըգ, عاشقان աշըգան. ֆէ-րիգ, فریق ֆէրիգան. ֆապթ, ضابطه ֆապթման. ֆրիգان, فریقان ֆրիգան. ֆիթապ, کاتب ֆիթապ, کاتب ֆիթապլար կիպի. Պազաթ Պարսի վէ թիւրքի իսմէր գաիտէի Արապիյէ իւզըէ ճէմիլէնմէզլէր, եա-լընըզ զալէթը մէշհուր օլարագ چيفتلكات همايون չիֆթլիքեթթը հիւմայուն իսթիմալ օլունուր:

Ա. Հ. Վ. Ա. Լ. Ը. Ի Ս Մ

ԹԻԻՐԻԲԻՏԷ ԻՍԹԻՄՍԱԼ ՕԼՈՒՆԱՆ ՈՒՍՈՒԼ

Թ Է Ս Ն Ի Յ Է

Միւ ճէրրէտ ملتين միլլէթէյն, իքի միլլէթ.
Միւզաֆուրն իլէյհ ملتينك միլլէթէյնին, իքի միլլէթին.
Մէֆուլուն իլէյհ ملتينه միլլէթէյնէ, իքի միլլէթէ.
Մէֆուլուն պիհ ملتينى միլլէթէյնի, իքի միլլէթի.

ՃԷՄԸ ՄԻԻԶԷԲԷԲԷՐԸ ՍԱԼԻՄ

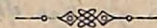
معلمون معلوم մուալլիմուն, մուալլիմին, խօճալար.
معلمينك معلومك մուալլիմունուն, մուալլիմինին, խօճալարըն.
معلمونه معلومنه մուալլիմունէ, մուալլիմինէ, խօճալարա.
معلميني معلومني մուալլիմունի, մուալլիմինի, խօճալարը.

ՃԷՄԸ ՄԻԻԶԷՆԵՍԸ ՍԱԼԻՄ

محلات մահալլաթ, մահալլէլէր.
محلاتك մահալլաթըն, մահալլէլէրին.
محلاته մահալլաթէ, մահալլէլէրէ.
محلاتي մահալլաթը, մահալլէլէրի.

ՃԷՄԸ ՄԻԻԲԷԷՍՍԷՐ

كتب քիւթիւպ, քիթապլէր.
كتبك քիւթիւպին, քիթապլէրին.
كتبه քիւթիւպէ, քիթապլէրէ.
كتبي քիւթիւպի, քիթապլէրի.

Ի Զ Ա Ֆ Է Թ

Ս. Արապիտէ իզաֆէթ նաժըլ օլուր:

Ճ. Էսմաի Արապիյէտէ իզաֆէթ գաիտէի Պարսիյէ իւզըէ ճարի օլուպ, շու աթիտէքի իւչ սիւրէթ հասըլ օլուր:

ԻՍՄԸ ԱՐԱՊԻ ԻՍՄԸ ԱՐԱՊԻՅԷ ԻԶԱՖԷԹԻ

کتاب مفتي քիթապը միւֆթի, միւֆթինին քիթապը.
صحيفة کاتب սահիֆէի քիթապ, քիթապըն սահիֆէսի.
صفای قلب սէֆաի դալպ, եիւրէյին սէֆասը.
معنای بیت մանաի պէյթ, պէյթին մանասը.
قاضی بلدہ գատըի պէլտէ, պէլտէնին գատըսը.
عدوى دولت տտուի տէվլէթ, տէվլէթին տիւշմանը.

ԻՍՄԸ ԱՐԱՊԻ ԻՍՄԸ ՖԱՐՍԻՅԷ ԻԶԱՖԷԹԻ

وقت شام վագթը շամ, ախշամ վագթը.
ساحة زمين սահէի զէմին, եէր եիւզիւ.
صفای دل սէֆաի տիլ, եիւրէք սէֆասը.

Ճ. Արապիտէ մէվսուֆ իւն սըֆէթ պէյնինտէ քէմիյէթ ու քէյֆիյէթ իթիպարիւն միւթապէգաթ (համաձ սյնութիւն) վար տըր, եանի մէվսուֆ միւզէքքէր իսէ՝ սըֆէթ տախի միւզէքքէր. միւէննէս իսէ՝ միւէննէս. թէսնիյէ իսէ՝ թէսնիյէ, վէ ճէմ՝ իսէ ճէմ՝ կէթիրիւմէսի լազըմաըր. մէսէլա محبت جديده մուհապպէթը ճէտիտէ, եէնի տօսթլուգ. تربيه كامله թէրպիյէի քեամիւն, թէքմիլ թէրպիյէ. عادت قديمه ատէթը գատիմէ, էսկի ատէթ. خلقت حسنه խըլգէթը հասէնէ, կիւզէլ թապիյաթ (միւէննէս). شخصين مر قومين շախսէյնը մէրգումէյն, մէրգում իբի շախսար (թէսնիյէ). مأمورين من كورين մէմուրինը մէզքիւրին, մէզքիւր մէմուրլար (ճէմ) :

Անճադ պալատէ պէյան օլունտուղու իւզըէ Արապիտէ ճէմի միւզէքքէրի սալիմտէն մատա, ճէմլէր միւէննէս հիւքմինտէ օլտուղունտան, մէվսուֆ օլան քէլիմէ ճէմ՝ օլտուգտա սըֆէթ շու աթիտէքի սուրէթլէ միւթապէգաթ էտէր :

Էվվէլա, Մէվսուֆ ճէմի միւէննէս վէ եախօտ ճէմի միւքէսսէր օլտուգտա սըֆէթ միւֆրէտի միւէննէս կէլիր, մէսէլա

افكار صائبه ֆէքեարը սաիպէ, տօղրու ֆիքիւրլէր :

اخلاق حسنه ախլագը հասէնէ, կիւզէլ թապիյաթլար :

اطباء مشهوره աթըպպաի մէշհուրէ, մէշհուր հէքիմլէր :

افعال قبيحه էֆալը գապիհէ, չիրքին ֆիյիլէր :

امور مهمه ումուրը միւհիմմէ, իգթիզալը իչլէր :

استقامه اطوارى աթվարը միւսթէգիմէ, տօղրու թալըրլար :

روايح طيبه ըվաիհը թայիպէ, կիւզէլ գօգուլար :

اقوام وحشه ագվամը վահշիյէ, վահշի գալմլար :

اهالي حاضره էհալիի հազըրէ, հազըր պուլունան էհալի :

حركات مقبوله հարաքեաթը մագպուլէ, մագպուլ հարաքէթլէր :

افادات مفيده իֆատաթը միւֆիտէ, ֆաիտէլու իֆատէլէր :

Սանիէն, Մէվսուֆ ճէմի միւզէքքէրը սալիմ իսէ, սըֆէթ տախի ճէմի միւզէքքէրը սալիմ, եախօտ ճէմի միւքէսսէր կէ-

լիր. մէսէլա معلمين كاملين մուալլիմինի քեամիլին, քեամիլ խօճալար. مدرسين كرام միւտէրըիսինի քիրամ, քէրէմ սահիպի միւտէրըիսլէր կիպի :

Սալիսէն, Մէվսուֆ ճէմի միւէննէսը սալիմ օլտուղու վագըթ, սըֆէթ տախի ճէմի միւէննէսը սալիմ օլմագ ճայիզ օլտուղու կիպի, միւֆրէտի միւէննէս օլմագ տախի ճայիզ օլուր զաքիյէ կիպի : صلوات زاكيات սալալաթը զաքիեաթ, եախօտ زاكيه զաքիյէ կիպի :

Բապիէն, Էկէր մէվսուֆ ճէմի միւզէքքէրի ագիլ (բանական) օլուրսա, սըֆէթ տախի ճէմի միւզէքքէրի սալիմ, եախօտ ճէմի միւքէսսէր օլուր علاء عاقلين իւլէմաի ագիլին. سلطان عظام սէլաթինի իզամ կիպի : Լաքին մէվսուֆ էկէր զայրը ագիլ օրուրսա զիքր օլունան գաիտէ կիպի էքսէրիեա միւֆրէտի միւէննէս կէլիր :

ԹէնՊիէ. Պազէն մէվսուֆլար հազֆ օլունուպ եալընը սըֆէթլէր գուլանըլտըգտա, Արապի սըֆէթլէրին ճէմինտէ պալատէ զիքր օլունան գաիտէ իւզըէ եինէ մէվսուֆլարըն հալինէ պագըլըր عاقلين ագիլին, վէ عقلا ուգէլա, ագիլ ատէմլէր. مطلقات միւթլէգաթ, պօշանմըլ գարըլար. مشكلات միւշքիլաթ, միւշքիլ մատտէլէր. مهمام մէհամմ, միւհիմ իչլէր կիպի :

ԳԱԻՏԷ. Ախէրինտէ ى եէ պուլունան քէլիմէլէրին ճէմի միւզէքքէրի սալիմինտէ ى հազֆ օլունուր. باقين պագըլ. باقى պագըլ կիպի :

Ս. Սըֆաթը Արապիյէնին միւէննէսի նաճըլ օլուր :

Ճ. Ջիքրի սըպգէթ էտէն միսալլէրտէ կէօրիւտիւյի կիպի սըֆէթին ախէրինէ ալամէթը թէէնիս օլան պիր. ى իլալէ օլունտուգտա միւէննէս օլուր. մէսէլա على ايل, ալիյէ, եիւքսէք. ظاهره զահիր, ظاهره զահիրէ, աչըգ. جديده ճէտիտէ, եէնի. كبيره քէպիր, քէպիրէ, պէյիւք. جديده սաղիր, صغيره սաղիրէ, քիւշիւք :

Շաղ օլարադ احسن էհսէն, էն կիւզէլ اطول էթվէլ, էն

ազըլը. ذى فطانت զի ֆէթանէթ, ֆէթանէթլիւ. ذى روح զի ռուհ, ճանը. ذى همت զի հիմմէթ, հիմմէթլի. ذى مال զի մալ, մալտար. اهل علم էհլը իլմ, իլմ սահիպի. اهل معارف էհլը մէ-արիֆ, մարիֆէթլիւ. صاحب العلم սահիպ իլլ իլմ, իլմ սահիպի. آيت عثمان ալը պէյթը Օսման, Օսմանը էվլին սահիպի:

Ս. Եաի նիսպէթէ սըֆէթ օլան քէլիմէլէր նաօըլ միւթէ-պէգաթ էտէրլէր:

Ճ. Եաի նիսպէթէ սըֆէթ օլան քէլիմէլէրտէ տախի գաի-տէի միւթապէգաթէ ըրաթէ լազըմ տըր, մէսէլա لسان عربى լիսանը արապի, قاعدہ عربيه գաիտէի արապիյէ. كتاب فارسي քիթապը ֆարսի. كتابت فارسيه քիթապէթը ֆարսիյէ. خط اجنبى խաթթը էճնէպի, خطوط اجنبيه խութուլթը էճնէպիյէ կիպի:

Պաղէն մէվսուֆ հազֆ օլունուպ, եալընըզ սըֆէթ իսթի-մալ օլունտուգտա պիլէ, իշպու միւթապէգաթ լազըմ տըր, داخليه տախիլիյէ, خارجيه խարիճիյէ, ماليه մալիյէ կիպի քի, امور داخله ումուրու տախիլիյէ, امور خارجيه խարիճիյէ տէմէք տիր: ڤت حربه քիթէպը հարպիյէ քի, مکتب فون حربه քիթէպը ֆիւնուլը հարպիյէ տէմէք տիր: ڤت فون حربه քիթէպը ֆիւնուլը հարպիյէ տէմէք տիր: ڤت فون حربه քիթէպը ֆիւնուլը հարպիյէ տէմէք տիր:

Ս. Եաի նիսպէթ, թիւրքի վէ ֆարսի լաֆղլէրէ տախի ի-լալէ օլունոլըմու:

Ճ. Խայիր, իշպու եաի նիսպէթը արապիյէ թիւրքի վէ ֆարսի լաֆղլէրէ իլալէ օլունամազ մէսէլա سيمه սէհմիյէ տէնի-լիր, لقيه اوقيه օզըյէ, تيره թիրիյէ տէնիլմէզ, ڤت ماهيه ֆադաթ մահիյէ, ميريه միրիյէ զալէթը մէշուր օլարագ միւսթամէլ տիր:

Ս. Սըֆաթը թաֆղիլիյէ նաօըլ օլուր:

Ճ. Սըֆաթը սալիյէսին էվլէլինէ պիր էֆֆ վազ օլունարագ պիր շէյին ըիւհճանընը պէյան էտէր, վէ էկէր սըֆէթին

օրթասընտա ى պուլունուրսա հազֆիլէ օլուր մէսէլա .

حسن	հասէն, կիւզէլ.	احسن	ահսէն, էն կիւզէլ.
كبير	քէպիր, պէյուլէք.	اكبر	էքպէր, էն պէյուլէք.
صغير	սաղիր, քիւլիւք.	اصغر	էսղէր, էն քիւլիւք.
كرم	քէրիմ, ճէօմէրտ.	اكرم	էքրէմ, էն ճէօմէրտ.
قوى	գալի, գալի.	اقوى	էգվա, էն գալի:

Պուլար գաիտէի Արապիյէ իւզընէ կէլտիքտէ الناس اکرم ֆարէմ իւննաս, ڤت اقوال اقوى ագվա իւլաագվալ. ڤت گايتتت ֆարսիյէճէ ناس اکرم ֆարէմ նաս, ڤت اقوال اقوى ագվաի ագվալ տէնիլտիլի կիպի, գաիտէի թիւրքիյէ իւզընէ ناس اکرم նասըն էքրէմի. اقوال اقواسى ագվալըն ագվասը տախի տէնիլուր:

Պու սըյէթի թաֆղիլիյէ պաղէն ճէմ՝ մագամընտա տախի գուլանըլը, նէթէքիմ միւֆրէտ մագամընտա ناسدر اکرم էք-րէմի նաս տըր տէնիլտիլի կիպի, ճէմ՝ մագամընտա ناسندر اکرم էքրէմի նաստէն տիր տախի տէնիլուր:

Ս. Արապիտէ վասֆթէրքիպի գապիլինտէ սըֆէթլէրլմը:

Ճ. Պալատէ պէյան գըլընան սըֆէթլէրտէն մատա ասըլ գաիտէի Արապիյէ իւզընէ պիր նէվ՝ սըֆէթ տահա վար տըր քի, ڤت արսիտէ վասֆ թէրքիպի կիպի մէվսուֆ իլէ սըֆէթին մէճմուի՝ պիր քէլիմէ հիւքմինտէ օլարագ իքի լուղէթ պէյ-նինտէ ال Էֆֆ ڤت ڤت ڤت իլալէսիլէ օլուր, մէսէլա كريم الشيم քէրիմ իւշլիյէմ, ڤت ولي النعم վէլի իւննիյէմ կիպի, Պուլարըն միւ-էննէսլէրինտէ ալամէթը թէէնիս օլան ت Է հարֆը քէն-տի սուրէթինտէ (٥) ڤت كريم الشيم քէրիմէթիւշլիյէմ. ڤت ولي النعم վէլիյէթ իւննիյէմ կիպի:

ԹէնՊիճ. Զիքը օլունան սըֆէթլէրտէն մատա լիսանը Օս-մանիտէ քէսրէթ իւզընէ միւսթամէլ օլան փէք չօգ Արապի սըֆէթլէր վար տըր քի ֆիյլլէրտէն միւշթագգ օլտուգլըլը ճիհէթլէ սըֆաթը միւշթէգա տէնիլուր. պուլար ֆիյլ պա-պընտա պէյան օլունահագ տըր:

քիմ¹ اولاً Էվվէլա. ثالثاً սանիէն. رابعاً Երապիէն
իլա ախրըհի:

Ի քինճիսի. մէվսուֆ իլէ պէրապէր գուլլանըլըր, մէսէլա
باب اول պապը Էվվէլ, باب ثانی պապը սանի, فصل ثالث ֆասլը
սալիս կիպի:

Ս. Ատատը քէսըլյէ գաճնըլլար տըր:

Ճ. Թիւրքիտէ գուլլանըլլան ատատը քէսըլյէ շունլար տըր.
نصف նըսֆ, Էարըմ. ثلث սիւլիւս, իւչտէ պիր. ربع ըիւպ,
տէօրթտէ պիր, خمس խիւմս, պէշտէ պիր. ستة սիւտս, ալ-
թըտա պիր. سبع սիւպ, Էէտիտէ պիր. ثمن սիւմիւն, սէքիզտէ
պիր. تسع թիւս, տօգուզտա պիր. عشر Էօշըր, Օնտա պիր:

Պունլար պաղէն Արապճա ճէմիլէնիլըլէր ارباع Էրպա, اخماس
ախմաս կիպի, վէ պու ճէմիլէն ատատը ասլիյէի արապլիյէ
սըֆէթօլարադ գուլլանըլըր ثلثة ارباع Էրպաի սէլասէ
اخماس اربعة Էրպաա կիպի:

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

ՋԷՄԱԻՐԸ ԱՐԱՊԻՅԻ

Ս. Արապիտէն Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլան զամիրըլէր գաճ-
նըլար տըր:

Ճ. Արապի զամիրըլէրտէն Էալընըզ Ջամիրը Շախալինին զա-
յիպլէրի թէրքիպը Արապի Էսնասընտա շու վէչիլէ գուլլա-
նըլըր (*):

(*) Ասըլ Արապիտէ Ջամիրը Շախաի պունլար տըր. انا Էնա,
պէն. انت Էնթի, սէն. انت Էնթի, միւլէնէսի. هو հու, ۰. هي

Միւլքէտի միւլէքքէր իչիւն ۰ ۴.

Միւլքէտի միւլէննէս իչիւն ھا ۴ա.

Թէսնիյէ իչիւն ھما ۴իւմա.

Ճէմի միւլէքքէր իչիւն هم ۴իմ.

Ճէմի միւլէննէս իչիւն هن ۴իւննէ.

Պունլար Էլալէի Էախստ Էյմս օլունմուշ մանասընա օլան
مشار Էլալէ, վէ Էյմս Էյմս քէլիմէլէրին ախէրինէ الى Էնէ լաֆ-
ղընա միւլնզամմ օլարադ գուլլանըլըր, մէսէլա

مشاراليه միւլարիւն իլէյհ } միւլքէտի միւլէքքէր իչիւն:
موماليه միւլմայիլէյհ

հիլէ, միւլէննէսի. اتم Էնթիւմա, սիլ Էքինիլ. ھما ۴իւմա,
անլէր Էքիսի, միւլէքքէր վէ միւլէննէս իչիւն. نحن Էնհիւն,
պիլ. اتم Էնթիւմ. սիլ. انتن Էնթիւննէ, միւլէննէսի. هم ۴իւմ.
անլէր. هن ۴իւննէ, միւլէննէսի: Պունլարըն իլզաֆէթի, միւլք-
էտի միւլթէքէլլիմ ۵ Է, մուխաթապ ۶ քէ. միւլէննէսի,
۷ քի, զայիպ. ھ ۴ի, միւլէննէսի ھا ۴ա: Թէսնիյէլէրի ۸
քիւմա, ھما ۴իւմա, միւլէքքէր վէ միւլէննէս իչիւն. نا Էնա,
ճէմի միւլթէքէլլիմ. մուխաթապ ۹ քիւմ, միւլէննէսի ۱۰
քիւննէ. զայիպ ھم ۴իւմ, միւլէննէսի هن ۴իւննէ տըր:

Իչպու Ջամիրը իլզաֆիլէր իամին ախէրինէ իլավէ վէ իլճադ
օլունուլլար. ۱۱ ալէյէ, պէնիմ իլզէրիմէ. عليك ալէյքէ, սէ-
նին իլզէրինէ. عليه ալէյհի, անըն իլզէրինէ. علينا ալէյնա,
պիլիմ իլզէրիմիլէ. عليكم ալէյքիւմ, սիլին իլզէրինիլէ. عليهم
ալէյհիւմ, անլէրին իլզէրինէ:

Միւլէննէսլէրի վէ թէսնիյէլէրի տալի քէնտիլէրինէ մախ-
սուս օլան զամիրըլէրին իլավէսիլէ օլուր:

Պունլար Թիւրքիտէ միւսթամէլ օլմայըպ Էալընըզ զայիպ
սուրէթլէրի գուլլանըլըր միսալլէրտէ կէօրիւլտիւյիւ կիպի:

مشارالها միւշարիւն իլէյհա } միւֆէրտի միւէննէս իլիւն,
 مومى اليا մումայիլէյհա }
 مشارالها միւշարիւն իլէյհիւմա } թէսնիյէ իլիւն, կերէք միւ-
 مومى اليا մումայիլէյհիւմա } զէքքէր կերէք միւէննէս:
 مشارالهم միւշարիւն իլէյհիւմ } ճէմի միւզէքքէր իլիւն,
 مومى الهم մումայիլէյհիւմ }

Լաքին լիսանը Օսմանիտէ հէննէ լաֆըր միւսթամէլ օլ-
 մատըղընտան, վէ ճէմէր տախի միւէննէս հիւքմինտէ թու-
 թուլտուղընտան, անըն եէրինէ հա գուլլանըլարադ-
 مشارالها ذوات مومى اليا զէվաթըր միւշարիւն իլէյհա մէլաթին
 سلاطين սէլաթինը միւշարիւն իլէյհա միւէննէս տէնիլուր:

ԹէնՊիճ. Պիր դաշ էֆէնտիլէրին իսմէրի պէյան օլունտուգ-
 տան սոնրա ذوات مشارالهم զէվաթըր միւշարիւն իլէյհիւմ տէնիլ-
 տիլի կիպի, افندى مشارالهم էֆէնտիլի միւշարիւն իլէյհիւմ տախի
 տէնիլուր. վէ էկէրչի էֆէնտիլ լաֆըր միւֆրէտ իսէ տէ, պէօյլէ
 եէրլէրտէ ճէմ՝ մագամընտա տախի գուլլանըլըր. վէ թէս-
 նիյէ մագամընտա կէլէրէք مشارالها افندى էֆէնտիլի միւշարիւն
 իլէհիւմա տախի տէնուր:

Միյը վէ փաշա լաֆըլարը տախի պուլ գապիլտէն օլուպ
 مير مشارالها միյրի միւշարիւն իլէյհ, (միւֆրէտ).
 مير مشارالها միյրի միւշարիւն իլէյհիւմա, (թէսնիյէ).
 مير مشارالهم միյրի միւշարիւն իլէյհիւմ, (ճէմ).
 پاشاى مشارالها փաշայի միւշարիւն իլէյհ, (միւֆրէտ).
 پاشاى مشارالها փաշայի միւշարիւն իլէյհիւմա, (թէսնիյէ).
 پاشاى مشارالهم փաշայի միւշարիւն իլէյհիւմ (ճէմ) տէնիլուր,
 Ս. Պունլարտան մատա զամիրը շախսի մագամընտա գուլ-
 լանըլան լաֆըլար վաթր մը:

Ճ. Պէլի, պիր թագըմ իսմը մէֆուլար վար տըր քի զամի-
 րը շախսի մագամընտա իսթիմալ օլունուրլար, մէսէլա مرسوم
 մէրսում, مزبور մէզպուր, مذکور մէզքիւր, مرقوم մէրգոււմ,

քի ճիւմլէսի տէ զիքը օլունմուշ վէ եազըլմըշ մանասընտա ա-
 հատորը նաս իլիւն զամիրը շախսինին զայիպի մագամընտա իս-
 թիմալ օլունուրլար, Պունլարըն միւէննէսի, սըֆէթլէրտէ պէ-
 յան օլունտուղու կիպի, միւզէքքէրին ախէրինէ պիր հա էէննէ
 իլապլէսիլէ օլուր مرسوم մէրսումէ, مرقوم մէրգոււմէ կիպի:

Գէզալիք թէվազուլ իլիւն, միւֆրէտի միւլէքէլլիմ եէ-
 րինէ قولكز պէնտէնիլ, եախսու بندەلى պէնտէլէրի, قولكز գու-
 լունուլ, եախսու قولارى գուլլարը, عبد عاجزلى ապտըր աճիդ-
 լէրի, զայիֆ գուլունուլ, داعيلرى տախիլէրի, տուաճընըլ.
 مختلصلرى միւլիլիլէրի, սատըգ տոսթունուլ վէ էմաալի:

Մուխաթապ իլիւն թագիմ սիւրէթիստէ ذاتكز զաթընըլ,
 եախսու عاليلرى ذات զաթըր ալիլէրի, ذات دولتلى զաթըր տէվլէթ-
 լէրի, վէ տահա զիյատէ թագիմ իլիւն جناب ճէնապ վէ حضرت
 հազրէթ (*) լաֆըլարը իլապլէ օլունուր, օլ վագըրթ կերէք մու-
 խաթապ վէ կերէք զայիպ սուրէթլէրի իշար օլունմուշ օլուր,
 نظارت پناهيلرى, حضرتلى էֆէնտիլ հազրէթլէրի, افندى حضرتلى
 ذات حضرت صدارت پناهيلرى, جناب ճէնապը Սատարէթփէնահիլէրի,
 جناب ճէնապը զաթըր հազրէթը Սէտարէթփէնահիլէրի.
 جناب شهر يارى حضرت شاهانه, جناب ճէնապը ֆատիլշահի,
 پادشاهى حضرت شاهانه, جناب ճէնապը խի-
 لافت پناهيلرى, جناب ճէնապը ճահանէ, جناب հազրէթը Շահանէ,
 ذات զաթըր հազրէթը Շահանէ, جناب خلافت پناهيلرى, جناب ճէնապը խի-
 لافت پناهيلرى վէ սայիլէ գուլլանըլըր:

Արապիտէն ذات ۛۛۛ վէ ۛۛۛ լաֆըլէրի տախի ۛۛۛ մանա-
 فلان بونى بالذات يا خود بالنفس پايدى օլուպ
 ֆլան բոնի բալձատ Եախոդ բալնֆէս Եալի
 ֆիլան պունուլ ۛۛۛۛ եախսու ۛۛۛۛ եախտըր տէնիլուր քի,
 ۛۛۛ եախտըր տէմէք տիր:

(*) Իշպուլ ճէնապ վէ հազրէթ լաֆըլարը Ալլահա վէ ազիդ-
 ۛۛۛ ۛۛۛ جناب خالق جناب ճէնապը խալիք, ۛۛۛ ۛۛۛ جناب
 ۛۛۛ ۛۛۛ حضرت موسى վէ հազրէթը Պարի, ۛۛۛ ۛۛۛ حضرت
 ۛۛۛ ۛۛۛ տէնիլուր:

Ս. Արապի իսմը իշարէթտէն Թիւրքիտէ գուլլանըլան գաւն-
ղըլար տըր:

Ճ. Արապի իսմը իշարէթէրինտէն ճա լափղը Օսմանը լի-
սանընտա միւսթամէլ իսէ տէ, պու տա եալընըղ գուլլանըլ-
մայըպ պաւսաւն մանասընա بعدذا պատէղա, վէ պաւսաւն ի-
պէ մանասընա كذا քէղա, վէ շաւսաւն իպէ մանասընա هكذا հա-
քէղա, վէ աւսաւն իպէ մանասընա كذالك քէղալիք լափղըլարը
գուլլանըլըր:

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ

ԷՖԱԼԸ ԱՐԱՊԻՅԷ

Ս. Էֆալը Արապիյէ գա՞չ գըսըմ տըր:

Ճ. Իքի. պիրի Ֆի'յի Սալիմ (فعل سالم Կանոնաւոր բայ),
տիկէրի Ֆի'յի Դայըը Սալիմ (فعل غير سالم Զարտուղի բայ):

Ս. Ֆի'յի Սալիմ նէ տիր:

Ճ. Հրուֆը իլէթ վազը օլմայանա Ֆի'յի Սալիմ, հարֆը
իլէթ վազը օլանա Ֆի'յի Դայըը Սալիմ, եախօտ Ֆի'յի Միւ-
թալլ թէսմիյէ օլունուր:

Ս. Հրուֆը իլէթ գա՞չ տըր:

Ճ. Հրուֆը իլէթ պէշ տիր. Էլիֆ, Էւլ, Էէ, Էնի, վէ Ֆի'յի.
Պունլարտան պիրի, ֆի'յիլն Էվիլլինէ վազը օլուրսա Մի'լալլ
Էւլ ֆա, օրթասընտա վազը օլուրսա Մի'լալլ Էւլ աշ, ախէ.
րինտէ պուլունուրսա Մի'լալլ Էւլ Էւլ, վէ պիր քէլիմէտէ ի-
քի հարֆ պիր ճինստէն վազը օլուրսա Մի'լալլ թէսմիյէ
էտէրլէր: Պունլար աթիտէ պէյան օլունաճագ տըր:

Ս. Ֆի'յի Սալիմ գա՞չ նէվ տըր:

Ճ. Ֆի'յի Սալիմ իւշ նէվ տիր. Սիւլասի իւլ միւճէրրէտ (*)
(ثلاثي المجرد եռատառ այսինքն արմատական), Միգիտիւն ֆի'յի
(رباعي المجرد քառատառ բայեր):

Ս. Սարֆա Սիւլասիին իւշ հարֆընա նէ իսմ վէրիլէր:

Ճ. Մէգիտիւն ֆի'յի օլան Էֆալըն հրուֆը զայիտէլէրի
գալտըրըլտըգտա Սիւլասիի գալըպ, Սարֆա Էվիլլիքի հար-
ֆընա Ֆա իւլ ֆի'յի (فاء الفعل սկզբնատառ), իքինճիսինէ Սյն
իւլ ֆի'յի (عين الفعل միջնատառ) վէ իւլինճիւսինէ Լամ իւլ
ֆի'յի (لام الفعل վերջնատառ) թէսմիյէ օլունուր. մէսէլա فعل
ֆաւլ, ֆա իւլ ֆի'յի. ع, այն իւլ ֆի'յի. ج, Լամ իւլ ֆի'յի.
պունա նազարէն كتب Էլիլլէ, ֆա իւլ ֆի'յի. ت, այն իւլ ֆի'յի.
ب, Լամ իւլ ֆի'յի, սայրիլէրի տախի պունա գըյաս օլունա:

Լաքին Ռիւպաի իւլ միւճէրրէտտէ տէօրթ հարֆ մէվճուտ
օլտուղունտան իւլինճիւ հարֆընա Լա Էւլ Էլիլլէ, տէօրտիւն-
ճիւսինէ Լա Էւլ Էլիլլէ տէնիլուր:

Ս. Էֆալը Արապիյէնին թասրիֆի գա՞չ տիւրիւ տիր:

Ճ. Ասըլ լիսանը Արապիտէ ֆի'յիլէր օթուղ պէշ սուրէթլէ
թասրիֆ օլունուպ այրը այրը պիրէր պապէ (լծորգու թիւն)
թազսիմ օլունմուշ իսէլէրտէ, Էքսէրիսի լիսանը Օսմանիտէ
միւսթամէլ օլմատըղընտան, քիթապէթէ Էլիլլէ օլանլէրի Էմ-
սիլէի միւսթէլիֆէլէրիլէ զիյրտէ թարիֆ ու թէմսիլ օլունուր:

Ս. Էֆալը Արապիյէնին լիսանը Օսմանիտէ միւսթամէլ օլան
սըյղէլէրի գաւնղըլար տըր:

Ճ. Արապիին զէվաթը Էֆալը Թիւրքիտէ գուլլանըլմա-

(*) Արապիտէ իքի հարֆըլ ֆի'յի պուլունմատըղը կիպի, Էէ-
տի հարֆըլ ֆի'յի տախի Եօգ տուր. անըն իւլին Սիւլասիտէն
Սիւտասիյէ թապիր էտէրլէր:

յըպ, եալընըզ շու աթիտէքի սըյղէլէր միւսթամէլ տիր:

1. Մաստար. 2. Իամը ֆախլ. 3. Իամը մէֆուլ. 4. Իամը զէման վէ մէքեան. 5. Իամը ալէթ. 6. Իամը թաֆղիլ. 7. Մուսլալաղա իլէ Իամը ֆախլ. 8. Իամը թասղիլյր:

ՖԱՄԼԸ ԷՎԷԷԼ

ՄԻԿԼԱՍԻ ԻԻԼ ՄԻԻՃԷՐՐԷՏ

Ս. ՍԻՆԱՍԻ ՆԷ տիր:

Ճ. Իւշ հարփլը քէլիմէյէ Սիւլասի իւլ միւճէրրէտ թապիր էտէրլէր, վէ էֆալը սայիրէնին էսասը եանի մատտէի ապիւ- յէսի օլուպ մէղիտիւն ֆիյհի օլան էֆալ պունտան միւշթադդ տրր :

Ս. Սիւլասինին մաստարլարը նա՞մըլ կէլիր:

Ճ. Սիւլասինին մաստարլարը սէմաի օլուպ գըլյասի օլմա-
տըղընտան պիր գարար իւզըն կէլմէզլէր, վէ լաքին թիւրքի-
տէ միւսթամէլ օլան մաստարըն վէզնի ֆի'յլին մատտէի ասլի-
յէսինէ ايتك էթմէք, ايلك էյլմէք, قىلق գըլմագ վէ يورعى
պույուրմագ թիւրքի մաստարլարըն իլավէսիլէ օլուր, մէսէյա

قتل ايتك *qas[θ]L t[θ]m[θ].p*, *t[θ]m[θ]L[θ]m[θ].p*.

ربط اتمك րապիտ էթովէք, պահլամադ.

طلب ايمك [θwɫtɕy tɕɫtɕtɕe, hɔθtɕtɕe.

Նաղար գլլմագ, պագմագ. نظر فلیق

քերէմ պոլլուրմադ, քերէմ էթմէք:

ՇԵՐՀ. Արապիտէ հէր ֆի'յլին մատտէյի ասլիյէսի սիւլասի-
նին ֆի'յլի մազիսինին միւֆրէտի շայիպի օլուպ, իւչ հարֆը տա
մէֆթուհ օդուհուր فعل ֆաալա կիպի:

Ս. Իսմը ֆախլ վէ Իսմը մէֆուլ նամըլ օլուր:

Ճ. Սիւլւասինին իսմը Փա'իլի ետփմագ միւրատ օլունտուգ-տա, մատտէի ասլիյէնին եվլէլէքի հարֆիլէ իքինճի հարֆըն արասընտա պիր էլէֆ զիյատէ էյլէտիքտէն սօնրա, իքինճի հարֆը մէքսուր օգունմազլէ օլուր:

Իսմիր մէֆուլ տախի ֆիյլին էվկէլինէ պիր Ֆօն մէֆթուհէ վէ սոն հարֆըն գապլինէ պիր Էֆէ մազմուսէ իլավէսիլէ եւ-
փըլըր : Պունլար լիսանը Օսմանիտէ փէք չօդ իսթիմալ օլու-
նուրյար :

Իսկոյն Տա'իշ

4 5 2 6

Իսկ Մէժնը

فاعل ڦاٽ'ل، ڪاٺڙڙ.

مفعول ۛڤ'ۛۛ, ۛۛۛۛۛۛۛۛ.

ᄒᆞᆫ ᄇᆡᆯ

قاتل գաթիլ, էօլտիւրէն . مقول մագթուլ, էօլտիւրիւլմիւլ .
 ضارب տարիպ, ուրուճու . مضروب մատրուպ, ուրուճուլ .
 قاطع գաթի', քէսիճի . مقطوع մագթու', քէսիլմիլ .
 كاتب քեաթիպ, եաղըճը . مكتوب մէքթուպ, եաղըմիլ .
 سامع սամի', իշիտիճի . مسموع մէսմու', իշիտիլմիլ .
 عالم ալիմ, պիլիճի . معلوم մալիւմ, պիլինմիլ .
 جارج ճարիհ, եարալայըճը . مجروح մէճրուհ, եարալանմիլ .
 عارف արիֆ, պիլիճի . معروف մա'րուֆ, պիլինմիլ .
 جاذب ճաղիպ, ճէզպ իտիճի . مجذوب մէճզուպ, ճէզպ օլուճմուլ .
 ناظر նաղըր, կէօրիւճիւ . منظور մանզուր, կէօրիւլմիւլ .
 راغب ըաղիպ ըաղպէթ իտէն مرغوب մէրղուպ, մագպուլ .
 سارق սարիգ, սըրգէթ իտիճի . مسروق մէսրուգ, չալընմիլ .
 طالب թալիպ, իսթէյէն . مطلوب մաթլուպ, իսթէնիլմիլ .
 خالق խալիգ, եարատան . مخلوق մախլուգ, եարատըլմիլ .

Ս. Իսմիր Ֆախլ Իլէ Իսմիր մէֆուլուն միւէննէսի նաճարը օլտուր:

Ճ. ՄԻԼՉԵՔԷՐԼԵՐԻՆ ախերինէ ալամէթը թէհննիս օլան պիր

հատի ընամիյէ իլավէ օլունտուգտա միւֆրէտի միւէննէս օլուր՝
Մէսէլա .

قتله գաթիլէ , էօլտիւրէն պիր գարը .

مقتوله մագթուլէ , էօլտիւրիւլմիւլ պիր գարը :

Ս. Իսմը ֆա'իլ իլէ իսմը մէֆ'ուլուն ճէմի նա'սըլ օլուր :

Ճ. Ճէմի միւզէքքէրի սալիմէրի եսվամագ իչիւն գաիտէ
մալիւմէ իւզրէ միւֆրէտի միւզէքքէրին ախէրինէ ون بعا-
խومت ین ین իլավէսիլէ օլուր , قائلون գաթիլուն , مقتولون մագ-
թուլուն , եսխومت قائلين գաթիլին , مقتولين մագթուլին կիպի :
Ճէմի միւէննէսը սալիմէրի տախի միւֆրէտին ախէրինէ
իլավէսիլէ օլուր قائلات գաթիլաթ , مقتولات մագթուլաթ :

Ս. Ճէմի միւքէսսէրլէր նա'սըլ կէլիր :

Ճ. Իսմը ֆա'իլին ճէմի միւքէսսէրի فعال ֆիւ'ալ վէ فعل
ֆէէլէ վէզնէրի իւզրէ كك քիւթթապ , վէ كتبه քէթէպէ կէ-
լիր , քի քեաթիպլէր տէմէք տիր :

Միւէննէսի ետիւննի գաիտէ իւզրէ կէլէրէք عوارف ալա-
րիֆ , حوادث հավատիս օլուր :

Իսմը մէֆուլուն ճէմի միւքէսսէրի مفاعيل մէֆաիլ վէզնի
իւզրէ مكاتيب մէքեաթիպ կէլիր :

Ս. Իսմը ֆա'իլին տահա պաշգա վէզնի վա'ր մը :

Ճ. Պալատէ պէյան գըլընան فاعل ֆա'իլ վէզնտէն մատա ,
فعل ֆա'իլ վէ فاعول ֆէ'ուլ վէզնէրի տախի պազէն գուլա-
նըլըր . نصير նասիր , եարալմ իտիճի , علم ալիմ , պիլիճի . شفيق
շէֆիգ , մէրհամէթ էտէն . كتوم քէթուլմ , սըր սագլայան .
غفور զաֆուր , աֆվ իտիճի (*) : Պու վէզնին միսալլէրի ֆի'յիլ
ղայըր Սալիմէրտէ պէյան օլունմիւլ տըր :

(*) Արապիւնին սըֆէթը միւշապպիհէլէրի տախի տաիմա Իս-
մը ֆա'իլ մանասընա իսէլէրտէ , Սէմաի օլուպ պիր գաիտէ
թահթընտա տէյիլ տիրլէր , حسن հիւսն , غفور-غفور
գապիհ կիպի :

Իսմը մէֆուլուն տախի مفعول մէֆ'ուլ վէզնիտէն մատա , իշ-
պու فعل վէ فاعول վէզնէրի տախի վարալը قاتل գաթիլը էօլ-
տիւրիւլմիւլ , رسول ըսուլ , կէօնտէրիլմիւլ (առաքեալ) կիպի :

Ս. Իսմը մէքեան նա'սըլ օլուր :

Ճ. Յի'յիլին էվլէլինէ պիր ֆիւ մէֆթուհէ իլավէ օլունտուգ-
տա Իսմը մէքեան , Իսմը զէման վէ Մաստար միմի օլուր مفعول
մէֆ'էլ վէզնի իւզրէ , մէսէլա .

مقتل մագթէլ , էօլտիւրէճէք եէր , եսխومت զէման .

مكتب մէքթէպ , եաղաճագ եէր , վէ մէքեան .

مسكن մէսքէն , օթուրաճագ եէր , վէ մէքեան .

منصر մէնսար , եարալմ էտէճէք եէր , վէ զէման , եարալմ
էթմէքլիք :

Պազէն տախի مفعول մէֆ'իլ վէզնի իւզրէ այն իւլ ֆի'յիլ մէք-
սուր օգուհարագ օլուր . منزل մէնզիլ , էնէճէք եէր . موقع
մէվզը , նէմնէնին վագը օլաճագ եէրի , վէ մէքեան :

Վէ պազէն պուհարա Բա'իլ Բէէնէ տախի իլավէ օլունուր
محمك մահքէմէ կիպի :

Պուհուն ճէմի , مفاعيل մէֆաիլ վէզնի իւզրէ مكاتب մէքեա-
թիպ , منازل մէնազիլ կէլիր :

Ս. Իսմը ալէթ նա'սըլ օլուր :

Ճ. Իսմը ալէթ եսվամագ իչիւն ֆի'յիլին էվլէլինէ պիր ֆիւ
մէքսուրէ , վէ իքիննի հարֆլէ իւլիւննիւ հարֆըն մապէյնինէ
պիր Էլէֆլէ զիյատէսիլէ օլուր , مفاعيل միֆ'ալ վէզնի իւզրէ . مفتاح
միֆթահ , ալաճագ պիր ալէթ (անախթար) . مراض մըզրատ ,
քէսէճէք պիր ալէթ :

Պազէն տախի մէքքիւր Էլէֆ հազֆ օլունարագ مفعول միֆէլ
վէզնի իւզրէ կէլիր مسطر միսթէր , ըէսմ էթմէյէ մախսուս
պիր ալէթ . مصقل մըսգալ , ճիլա վէրէճէք պիր ալէթ : Պու-
նուն ճէմի مفاعيل մէֆաիլ վէ մէֆա'իլ վէզնէրիլէ مواصل
մէսագիլ , վէ مفايح մէֆաիլիս օլուր :

Իսմը թափդիլ տախի Սըֆէթ պապընտա իշար օլունտու-
ղու կիպի, քէլիմէնին էվլէլինէ պիր էլէֆ զիյէտէսիլէ օլուր
انصر էնսէր, զիյատէ եարտըմ էտիճի, كتب էթթէպ, զիյա-
տէ եազան, اسهل էսհէլ, զիյատէ գօլայ:

Պունուն ճէմի افاعل էֆա'իլ վէզնի իւզընէ կէլիր افاصل էֆա-
սըլ, اكابر էքեապիր կիպի:

Ս. Միւպալաղա իլէ իսմը ֆա'իլ նափսըլ օլուր:

Ճ. Միւպալաղա իլէ իսմը ֆա'իլ եափմագ միւրատ օլուն-
տուգտա սիւլասինին այն իւլ ֆի'յիլ իլէ լամ իւլ ֆի'յիլն ա-
րասընտա պիր էլէֆ զիյատէ էյլէտիքտէն սօնրա, այն իւլ ֆի'յ-
իլ թէշտիտ իլէ օգունմաղլէ فاعل ֆէ'ալ, զիյատէ իշլէյիճի.
نصار նասսար, զիյատէ եարտըմ էտիճի. علاء ալլամ, մու-
պալաղա իլէ ալիմ. رسام րէսսամ, զիյատէ րէսմ էտիճի.
بکب քէթթապ, զիյատէ եազըճը. غدار զատտար, զիյատէ
զուլմ էտիճի:

Ս. Իսմը թասդիր նափսըլ օլուր:

Ճ. Քէլիմէնին իքինճի վէ իւլիւնճիւ հարֆլէրին արասըն-
տա պիր ی իլալէ էտէրէք, էվլէլի մազմուլմ վէ ախէրի մէֆ-
թուհ օգունմաղլէ օլուր فاعل ֆիւէյլ վէզնի իւզընէ, نصير նիւսէյր,
ազ եարտըմ էտիճի. طفيل թիւֆէյլ, քիւլիւք չօճուգ. حسين
հիւսէյն, քիւլիւք կիւզէլ ատէմ:

ՖԱՍԼԸ ՍԱՆԻ

ՄԷԶԻՏԻՆ ՖԻՅՀ

Ս. Մէզիտին ֆիյհ նէ տիր:

Ճ. Սիւլասի իւլ միւճէրրէտին իւզէրինէ պիր եա իքի վէ
եախօտ իւլ հարֆ զիյատէսիլէ եափըլան ֆի'յլէ Մէզիտին
ֆիյհ տէրլէր:

Ս. Սիւլասիտէն միւլթագգ օլան ֆի'յլէր գա'ն պապ տըրլար:
Ճ. Սիւլասիտէն միւլթագգ օլուպ քիթապէթը Օսմանիյէտէ
միւլթամէլ օլան էֆալ տօգուզ պապէ թագսիմ օլունուր:

1. افعال Իֆա'լ. 2. تفعیل Թէֆ'իլ. 3. مفاعله Միւֆաալէ.
4. انفعال Ինֆիա'լ. 5. افتعال Իֆթի'ալ. 6. تفعّل Թէֆա'իւլ.
7. تفاعل Թէֆա'իւլ. 8. افعلال Իֆիլալ. 9. استفعال Իսթիֆ'ալ:

Իշպու տօգուզ պապտան մատա պիր տէ Ռիւպաի իւլ միւ-
ճէրրէտ պապը վար տըր քի վէզնի فاعله ֆաալէ տիր:

Ս. Մէզիտին ֆիյհ օլան էֆալ գա'ն նէվ տիր:

Ճ. Իւլ նէվ տիր. Ռիւպաի (*) (رباعي քառատառ) Խիւմասի
(سداسی վեցնատառ) վէ Սիւտասի (خاسی հնգետառ):

ՆԵՎԸ ԵՎՎԵԼ

ՐԻԻՊԱԻ ՄԷԶԻՏԻՆ ՖԻՅՀ

Ս. Ռիւպաի նափսըլ օլուր:

Ճ. Սիւլասինին ֆի'յիլ մազիսի իւզէրինէ պիր հարֆըն զի-
յատէսիլէ օլուր, վէ պու տախի իւլ տիր:

Ս. Եվլէլքի պապը նափսըլ օլուր:

Ճ. Ֆի'յիլն ասիյէսինին էվլէլինէ պիր էլէֆ զիյա-
տէսիլէ օլուր افاعل էֆաալ կիպի:

Իքինճի պապը այն իւլ ֆի'յիլ ճինսինտէն պիր հարֆըն զի-
յատէսիլէ, եանի թէշտիտի օգունմաղլէ օլուր فاعل ֆա'ալա
կիպի:

(*) Իշպու Ռիւպաի մէզիտին ֆիյհ իլէ Ռիւպաի իւլ միւ-
ճէրրէտ պիր օլմալապ, պունուն հարֆը էվլէլի քէնտիսինտէն
տէյիլ տիր:

Իւշիւնճիւ պապը Սիւլասինին ֆաիւլ ֆի'յիլէ այն իւլ
ֆի'յիլ արասընտա պիւր Էֆֆի զիյատէ վէ մէտտիլէ օլուր ֆալ
ֆա'ալա կիպի:

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

1. ՄԱՍՏԱՐ ԻՖԹԱԼ. ՎԷՋՆ

Մ Է Վ. Զ Ո Ւ Ն

اعمال Իմալ, Էափտըրմադ. اخراج Իխրաճ, չըգարմադ.
اظهار Իզհար, կէօսթէրմէք. اجبار Իճպար, զօր էթմէք.
ارسال Իրսալ, կէօնտէրմէք. اجلاس Իճլաս, օթուրթմադ.
افهام Իֆհամ, անլամադ. اجمال Իճմալ, գըսալթմադ.

Իսմը Ֆա'իլ

Վ. Է. Զ. Ն

Իսմը Մէթ'ուլ

միւլֆ'իլ.

միւլֆ'ալ.

Մ Է Վ. Զ Ո Ւ Ն

مخبر Իմիսպիր խապէր վէրիճի. مخبر Իմիսպէր, խապէր վէրիլմիշ.
مرسل Իմրսիլ, կէօնտէրիճի. مرسل Իմրսէլ, կէօնտէրիլմիշ.
مثبت Իմսպիթ, խապաթ էտիճի. مثبت Իմսպէթ, խապաթ օլունմիւշ.
مخبر Իմիսպիր, ճէպըր էտիճի. مخبر Իմիսպէր, ճէպըր օլունմիւշ.

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

2. ՄԱՍՏԱՐ ԹԷՖԻԼ. ՎԷՋՆ

Մ Է Վ. Զ Ո Ւ Ն

تفريع Թէֆրիհ, ֆէրահլաթմադ. تعليم Թալիմ, էօյրէթմէք.
تحرير Թահրիր, Էազմադ. تكثير Թէքսիր, չօղալթմադ.

تدريس Թէտրիս, տէրս վէրմէք. تصديق Թաստի', պաշ աղըրթմադ.
تجريب Թէճրիհ, Էարալամադ. ترتيب Թախրիպ, խարապ էթմէք.
ترتيب Թէրթիպ, սըրայա գօմադ. تبديل Թէպտիլ, տէյիշթիրմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

Վ. Է. Զ. Ն

Իսմը Մէթ'ուլ

միւլֆ'իլ.

միւլֆ'ալ.

Մ Է Վ. Զ Ո Ւ Ն

مفرح Իմիֆէրրիհ ֆէրահլատըճը. مفرح Իմիֆէրրահ ֆէրահլանտըրըմըշ.
معلم Իմուալլիմ, էօյրէտիճի. معلم Իմուալլէմ, թալիմ օլունմիւշ.
محرر Իմահարրիր, Էազըճը. محرر Իմահարրէր, Էազըլմըշ.
محصل Իմահասիլ, թօփլայըճը. محصل Իմահասսէլ, թօփլանըմըշ.
مرتب Իմերէթթիպ, թէրթիպ. مرتب Իմերէթթէպ, թէրթիպ օ-
تحت Էտիճի. لول Էլունմիւշ.

Պու պապըն պունտան պաշգա պիր տա Թէֆ'ալ վէզ-
նի վար տըր Էճար թիզքեար, անտըրմադ. مثال Թիմալ, սու-
րէթ վէրմէք կիպի:

ԹէնՊիշ. Իշպու իքի պապլարըն հիւքմիւ Էքսէրիա ֆի'յիլ
լազըմը վէ մալիւմիւ միւթէատտի գըլմադ տըր, մէսէլա
տալսլ, կիրմէք. ادخال Իտխալ, կիրտիրմէք. فهم ֆէհմ,
անլամադ. تفهيم Թէֆհիմ, անլաթմադ:

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

3. ՄԱՍՏԱՐ ՄԻԻՖԹԱԼԷ. ՎԷՋՆ

Մ Է Վ. Զ Ո Ւ Ն

مقاتله Իմուգաթէլէ, պիրպիրինի էօլտիւրմէք.
منازعه Իմնազա'ա, նիզալաշմադ.
مداخلة Իմատախէլէ, կիրիլմէք.

مكاله	միւքեայլէմէ, սէյլէշմէք.
مكاتبه	միւքեաթէպէ, մէքթուպլաշմադ.
مبادله	միւպատէլէ, տէյիշմէք.
مخاربه	մուխապէրէ, խապէրլէշմէք.
مقاسمه	միւգաստէմէ, պէօլիւշմէք.
مراسله	միւրասէլէ, մէքթուպլաշմադ.
مصالحه	միւսալէհա, պարըշմադ.

Իսմը Ժաիշ

Վ. Է. Զ. Ն

Իսմը Մէժ'ուշ

مفاعل միւֆա'ալ.

مفاعل միւֆ'ալ.

Մ. Է. Վ. Զ. Ո. Ի. Ն

منازع	միւնազի, նիզալաշըճը.	
محارب	միւհարրիպ, ճէնկլէշիճի.	
مجادل	միւճատիլ, միւճատէլէ էտիճի.	
مقاسم	միւգասիմ, թագսիմ էտիճի.	

Պու պապըն պիր տա فعال ֆի'ալ վէզնի վար տըր, մէսէլա
 ֆուգաթէլէ մանասընտա قتال գըթալ. վէ միւճատէլէ մանասըն-
 տա جدال ճիտալ.

ԹէՆՊԻՀ. Իշպու Բիւպաինին իւչիւնճիւ պապըն հիւքմիւ, պիր ֆի'յլին թարաֆէյն միյանէսինտէ իճրա օլտուղունու պէյան էյլէտիյինտէն ֆի'յլի միւշարէքէթ (փոխադարձ բայ) տէնիլուր: Վէ իսմը մէֆուլու տալի միւսթամէլ տէյիլ տիր:

Ն Է Վ Ը Ս Ս Ն Ի

ԽԻԻՄԱՍԻ ՄԷՋԻՏԻԻՆ ՖԻՅՀ

Ս. Խիւմասի նէ տիր:

Ճ. Սիւլասի իւլ միւճէրրէտին իւզէրինէ իքի հարֆ զիյա-

տէ վէ իլալէսիլէ պէշ հարֆտէն միւրէքքէպ օլպն էֆալէ
 Խիւմասի տէրլէր. պու տա պէշ պապ տըր:

Ս. Պուլլարըն վէզնէրի նաւըլ տըր:

Ճ. Էվլէլքի պապը մատտէի ասլիյէնին էվլէլինէ պիր էնֆ
 վէ պիր նաւ իլալէսիլէ օլուր انفعال էնֆա'ալ կիպի:

Իքինճի պապը մատտէի ասլիյէնին էվլէլինէ պիր էնֆ վէ
 էվլէլքի հարֆլէ իքինճի հարֆըն ալասընտա Բէ հարֆըն իւ-
 վէսիլէ օլուր انفعال էֆթա'լա կիպի:

Իւչիւնճիւ պապը սիւլասինին էվլէլինէ պիր էնֆ վէ ախէ-
 րինտէքի հարֆըն ճինսինտէն պիր հարֆըն զիյատէսիլէ օլուր.
 Եանի լամ իւլ ֆի'յլի թէշտիտլի օգուլուր انفعال էֆալա կիպի:

Տէօրտիւնճիւ պապը, սիւլասինին էվլէլինէ պիր Բէ վէ
 այն իւլ ֆի'յլի ճինսինտէն պիր հարֆըն զիյատէսիլէ օլուր
 تفعل թէֆա'ալա կիպի:

Պէշինճի պապը, քէզալիք սիւլասինին էվլէլինէ պիր Բէ,
 վէ ֆա իւլ ֆի'յլի իլէ այն իւլ ֆի'յլի ալասընտա պիր էլիֆին
 զիյատէսիլէ օլուր تفاعل թէֆա'ալա կիպի:

Իշպու էպվապը խամսէնին սուրէթը իսթիմալլէրի զիյատէ
 սըրասը իլէ թարիֆ ու թէմնիլ օլունուր:

ՊԱՊԸ ԷՎՎԷԼ

4. ՄԱՍՏԱՐ انفعال ԻՆՖԻՍԻԼ. ՎԷՋՆ

Մ. Է. Վ. Զ. Ո. Ի. Ն

انكسار ինքիսար, գըրըլմադ. انجذاب ինճիզապ, ճէզպ օլունմադ.
 انقسام ինգըսամ, պէօլիւնմէք. انهدام ինհիտամ, երգըլմադ.
 انجماع ինճիմա, թօլլանմադ. انقطاع ինգըթա', քէսիլմէք.
 انسلاک ինսիլաք, Եօլթուլմադ. انفصال ինֆիսալ, այրըլմադ.

Վ Է Զ Ն

Իսմը Փաիդ

Իսմը Մեժ'ուդ

منفعل մինֆե'իլ.

منفعل մինֆե'ալ.

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

منكسر մինքսիր, գրքըմըջ օլան.

منجذب մինճեղիս, ճեղս օլունան.

منسلک մինսէլիք, եօլա կիրէն.

منهدم մինհէտիմ, երգըմըջ օլան.

منقطع մինթագի', քէսիլմիջ օլան.

Պու պապըն հիւքմիւ տայիմա Միւթալէաթ եախօտ Մէճ-հուլ մանասընը իշար էթմէք տիր, Վէ պունուն տախի Իսմը մէֆուլը զայրը միւսթամէլ տըր:

ՊԱՊԸ ՍԱՆԻ

5. ՄԱՍՏԱՐ افتعال ԻՖԹԻՄԼ. ՎԷԶՆ

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

اجتماع իճթիմա', թօփլանմագ. اجتهد իճթիհատ, չալըջմագ.

احتراز իհթիրազ, սագընմագ. احتراق իհթիրագ, եանմագ.

اكتساب իքթիսապ, գաղանմագ. اكتتاب իքթիթապ, եաղըլմագ.

اختلاط իխթիլաթ, գարըջմագ. ارتحال իրթիհալ, կէօչ էթմէք.

Իսմը Փաիդ

Վ Է Զ Ն

Իսմը Մեժ'ուդ

منفعل միւֆթե'իլ.

منفعل միւֆթե'էլ.

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

ملتزم միւլթեղիմ, իլթիղամ էտիճի.

مقتخر միւֆթէսիր, էօլիւնիւճիւ.

مجتع միւճթէմի', թօփլանմըջ օլան.

مرتكب միւրթէքիս, իրթիքեապ էտէն.

محترق միւհթէրիգ, եաղըճը.

محترز միւհթէրիզ, սագընան.

محترم միւճթէրիմ, գապահաթ էտիճի.

معذر միւթէզիր, էօղը տիլէյիճի.

مختلط միւխթէլիթ, գարըջըգ օլան.

محتمل միւհթէմիլ, եիւքլէնէն.

Պունուն իսմը մէլուֆու տախի պաղէն գուլլանըլըր ملتس միւլթէմէս, ըիճա օլունմուշ. ملتسم միւլթէսէմ, էօփիւլիւր վէ էմնալի:

ԹէնՊիչ. Պու տախի էքսէրիա միւթալէաթ եախօտ լա-զըմ մանասընա կէլիր:

ՊԱՊԸ ՍԱԼԻՍ

6. ՄԱՍՏԱՐ تفعل ԹԷՖԱ'ԻԻԼ. ՎԷԶՆ

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

تعلم թէալլիւմ, էօյրէնմէք.

تجدد թէճէտտիւտ, եէնիլէնմէք.

تحدث թէհատտիւս, սօնրատան հասըլ օլմագ.

تحكم թէհաքքիւմ, հիւքմ սաթմագ.

ترحم թէրահհիւմ, մէրհամէթ էթմէք.

تفهم թէֆէհհիւմ, անլամագ, ազլը էրմէք.

تذكر թէզէքքիւր, խաթըրա կէթիրմէք.

تحمل թէհամիլ, սապըլ էթմէք.

تفكر թէֆէքքիւր, տիւշիւնմէք.

تدرس թէտէրրիւս, տէրս ալմագ.

تكبر թէքէպպիւր, քիպլիլէնմէք.

Վ Է Զ Ն

Իսկը ժախ *Իսկը Մեթ'ուլ*
 متفعّل մեթեֆե'իլ. متفعّل միւթեֆե'ալ.

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

متكلم միւթեքէլլիմ, սէօլէյիճի.
 متكبر միւթեքէպիր, քիպիրլի օլան.
 متجدد միւթեճէտաիտ, եէնիլէնմիշ օլան.
 متعلّم միւթէալլիմ, էօրէնիճի.
 مترجم միւթէրահիմ, մէրհամէթ սահիպի.
 متفهم միւթէֆէհիմ, անլայըճը.
 Պու պապըն հիւքմիւ թեֆ'իլ վէզնի իւզըն թասրիֆ օլու-
 նան ֆի'յլէրի միւթավէաթ, եախօտ լազըմ գըլմագ տըր,

ՊԱՊԸ ԲԱՊԻ

7. ՄԱՍՏԱՐ ԹԵՖԱՆԻԻԼ. ՎԷԶՆ

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

تباعد թէպաիւտ, ուզագլաշմագ.
 تباهد թէճահիւտ, չալըշմագ.
 تصادف թէսատիւֆ, բասթ կէլմէք.
 تكتب թէքեաթիւպ, մէքթուպլաշմագ.
 تصاحح թէնասիհ, պիրիպիրինէ նասիհաթ վէրմէք.
 تباهل թէճահիւլ, պիլմէմէզլիք էթմէք.
 تكاذب թէքեազիւպ, պիրիպիրինէ եալան սէօլէմէք.
 ترادف թէրատիւֆ, արգատաշ օլմագ.
 تقاطع թէգաթիւ, պիրիպիրինի քէսմէք.
 تراقص թէրազիւս, պէրապէր հօրա տէփմէք.

Վ Է Զ Ն

Իսկը Ֆա'իլ *Իսկը Մեթ'ուլ*
 متفاعّل միւթեֆա'իլ. متفاعّل միւթեֆա'ալ.

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

متباعد միւթէպա'իտ, ուզագլաշմըշ օլան.
 متباهد միւթէճահիւտ, շալընէթ էաիճի.
 متكاتب միւթէքեաթիւպ, պիրպիրինէ մէքթուպ եազար օլան.
 متصاحح միւթէնասիհ, պիրպիրինէ էօլուտ վէրիւր օլան.
 متباهل միւթէճահիւլ, քէնտիսինի ճահիլ կէօսթէրէն.
 Պու պապըն հիւքմիւ պազէն միւշարէքէթ, վէ պազէն
 տախի լազըմ եախօտ միւթավէաթ մանալարընը իֆատէ էթ-
 մէք տիր:

ՊԱՊԸ ԽԱՄԻՍ

8. ՄԱՍՏԱՐ ԻՖԵԼԱԼ. ՎԷԶՆ

Մ Է Վ Զ ՈՒ Ն

احرار իհմիրար, գըրմըղըլանմագ.
 اصفرار իսֆիրար, սարարմագ.
 اغبرار իզպիրար, թօզ իլէ գարըշմագ.

ՇԷՐՀ. Պու պապըն իսթիմալը փէք նատիր տիր, վէ իսմը
 ֆաի'լի տախի متفعّل միւթալլ վէզնի իւզըն միւշպէր կէ-
 լիր: Պունուն կիպի պիր տէ افعلال իֆի'լալ վէզնի վար տըր
 քի, պիր ֆի'յլին միւպալազա իլէ իճրասընը պէյան էտէր اغبرار
 իհմիրար, զիյատէ գըղարմագ կիպի:

ՆԵՎԸ ՍԱԼԻՍ

ՊԱՊԸ ՍԱՏԻՍ

ՍԻԻՏԱՍԻ

Ս. Սիւտասի նէ տիր:

Ճ. Սիւլասինն էվվէլինէ | س ت էլիֆ, սին, թէ, հարֆ-
լարն զիյատէսիլէ ալթը հարֆտան միւրէքքէպ օլան ֆի'յլէ
Սիւտասի թապիր էտէրլէր, պու տա պիր պապ տըր վէ հիւք-
միւ էքսէրիւ Է-Բ-Է-Է մանասընը իֆատէ էտէր استعمل էսթէ-
ֆալա կիպի:

9. ՄԱՍՏԱՐ استفعال ԻՍԹԻՖՒԼ. ՎԷՋՆ

Մ Է Վ Զ Ո Ւ Ն

استخبار իսթիխար, խապէր ալմադ իսթէմէք.
استخدام իսթիստամ, խըտմէթէ գուլլանըլմադ իսթէմէք.
استعمال իսթիմալ, աճէլէ էթմէք իսթէմէք.
استنطاق իսթինթադ, սօրմադ.
استقبال իսթիգալ, գարշուլամադ,
استفهام իսթիֆհամ, անլաթմադ.
استرحام իսթիրհամ, մէրհամէթ իսթէմէք.
استعمال իսթիմալ, գուլլանմադ.

Իսթը Ֆաիլ

Վ Է Ջ Ն

Իսթը Մէթ'ուլ

مستعمل միւսթէֆ'իլ.

مستعمل միւսթէֆ'ալ.

Մ Է Վ Զ Ո Ւ Ն

مستخير միւսթախար, խապէր իսթէյիճի.

مستقبل միւսթագալիլ, գարշըլայըճը օլան.

مستفهم միւսթէֆհիմ, անլատըճը.

مستنطق միւսթէնթիգ, սուալ էտիճի.

Պուլունն իսթը մէֆուլու տախի քիթապէթտէ գուլլանըլը
مستعمل միւսթամէլ, مستقبل միւսթագալիլ, مستخدم միւսթախ-
տէմ, مستحكم միւսթահքէմ, مستحسن միւսթահսէն կիպի:

ՖԱՍԼԸ ՍԱԼԻՍ

ՐԻԻՊԱԻ ԻԻԼ ՄԻԻՃԷՐԻԷՏ

Ս. Րիւպաի իւլ միւճէրրէտ նէ տիր:

Ճ. Ասլը տէօրթ հարֆ իլէ միւրէքքէպ օլան ֆի'յլէ Րիւ-
պաի իւլ միւճէրրէտ թապիր էտէրլէր, պու տա պիր պապ
տըր فعلل ֆալալէ կիպի:

10. ՄԱՍՏԱՐ فعاله ՖԱԼԱԼԷ. ՎԷՋՆ

Մ Է Վ Զ Ո Ւ Ն

دخرجہ տահրէճէ, եուվարլամադ.
زله զէլլէլէ, տիթրէմէք.

Իսթը Ֆաիլ

Վ Է Ջ Ն

Իսթը Մէթ'ուլ

مفعول միւֆի'լէլ.

مفعول միւֆալէլ.

Մ Է Վ Զ Ո Ւ Ն

مدخرج միւտահրիճ, եուվարլայըճը.

مدخرج միւտահրէճ, եուվարլանմըլ.

ՖԱՍԼԸ ՐԱՊԻ

ՖԻԹԼԻ ՂԱՅՐԸ ՍԱԼԻՍ

Ս. Ֆի'յլի Ղայըր սալիմ նէ տիր:

Ճ. Հրուֆը իլլէթ վադը օլանլարա ֆի'յլի Ղայըր սալիմ, եա-

խօս ֆիյլի Միւթալլ թէսմիյէ էտէրլէր:

Ս. Ֆիյլի զայրը սալիմ գաճ նէվ տիր:

Ճ. Ղայրը սալիմ օլան էֆալ ալթը նէվ տիր, Միւզա'աֆ, էճվէֆ, Նազըս, Մէհմուդ, Միսալ, Լէֆիֆ:

Ս. Միւզա'աֆ նէ տիր:

Ճ. Իքի հարֆ պիր ճինստէն վազը օլանա Միւզա'աֆ տէրլէր մէտտ կիպի:

Ս. էճվէֆ նէ տիր:

Ճ. Ֆիյլին օրթասընտա հարֆը իլլէթ վազը օլուրսա էճվէֆ տէնիր զավ կիպի:

Ս. Նազըս նէ տիր:

Ճ. Ախէրինտէ հարֆը իլլէթ օլան ֆիյլէ Նազըս տէրլէր սէհվ կիպի:

Ս. էճվէֆտէ իսմը ֆախլ նաճըլ կէլիր:

Ճ. էճվէֆտէ սիւլասինին իսմը ֆախլինտէ էկէր էւվար իսէ հէֆէթէ թէպախլ օլուր Խաֆ խայիֆ, գօրգադ կիպի:

Իսմը մէֆ'ուլտէ էւվ հաղֆ օլունուր Խոֆ մախուֆ գօրգուլու կիպի:

Իշպու զայրը սալիմ օլան էֆալըն միւսթամէլ օլան սըյղէլէրի զիյրտէ սըրասիլէ թարիֆ օլունուր:

Մ Ի Ի Զ Ա Ա ' Ֆ

Ս Ի Ի Լ Ա Ս Ի

رد	րէտտ.	فك	ֆէ.ք.ք.	غيش	զիշ.	ذل	զիւլ.
مد	մէտտ.	ضم	զամմ.	ير	պիրր.	لص	լիւսս.
عد	ատտ.	ظن	զանն.	ضد	զըտտ.	مدد	մէտտ.
شد	շէտտ.	غل	զըլլ.	حر	հուրր.	خلل	խալլէլ.

ԹԱԻ ԹԵՖԵՆԻՍ ԻԼԷ ՄԻԻՆԹԷՀԻ ՕԼԱՆԱՐ

شدت շիտտէթ. همت հիմմէթ. ذمت զիմմէթ. امت իւմմէթ.
ملت միլլէթ. غلت գլլէթ. علت էլլէթ. علت էլլէթ. علت էլլէթ.

ԱՅՆ ԻԻԼ ՖԻՅԻԼ ԻԼԷ ԼԱՄ ԻԻԼ ՖԻՅԻԼ ԵՐԱՍԵՐՆԱՍ ՊԻՐ ԷԼԻՖ

حلال հէլալ. هلال հիլալ. كاف քէֆաֆ. شقاق շիգագ.
ملاز Գլալ. ملاز Գլալ. ملاز Գլալ. ملاز Գլալ.

Մ Ի Ի Ե Ն Ն Ե Ս Ի

حرارت հարարէթ. دلالت տէլալէթ. حرارت մէրարէթ.
طبابت թըպապէթ. امامت իմամէթ. جلال ճէլալէթ.

Իսմը Ֆա'իլ

حاج հաճճ, հաճճա կիտէն. دال տալլ, կէսսթէրիճի.
حاد հատտ, քէսկին. ذليل զէլլիլ, ալլադ օլան.
حار հարր, սըճադ օլան. حرير հարիր, սըճադ.
مار մարր, կէչիճի. طيب թապիպ, հէքիմ.

Իսմը Մեժ'ուր

ممرور մէպրուր, իհսան օլունմուլ. مذموم մէզմում, նամադպուլ.
مظنون մազնուն, զանն օլունմուլ. مذلول մէտլուլ իսպալթ օլունմուլ

Իսմը Մեֆեսան վէ Մասսարը միսի

مقرر մադարր, էէր. ماضى մէզանն, զանն օլունան մահալ.
ممر մէմերր, կէչիտ. محك մէհէքք, այար պիլտիրէն թաշ.
مذلت մէզլլէթ, հազիրլիք. مضرت մազարրաթ, զիյան.
محبت մէհապպէթ, տոսթլուդ. مشقت մէշագգաթ, սըգընթը.

Միւզալալալալ իլէ Իսմը Ֆա'իլ

باز պէզզադ, պէզճի. حكاك հէքքեաք, միհր գազըճը.
جرار ճէրրար, չէքիճի. حساس հէսսաս, հիսս էտիճի.

Իսմը Թաճղի

أم Էթեմմ, զկյատէ թամ. اشد Էշէտտ, զկյատէ շէտիտ.
 احق Էհազգ, զկյատէ սահիհ. اذل Էզէլլ, զկյատէ ալչադ.
 اقل ազալլ, զկյատէ ազ. اخص ախսաս, զկյատէ խաս.

ՐԻԻՊԱԻ ՄԷԶԻՏԻԻՆ ՖԻՅՀ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖ'ԱԼ

احقاق Իհզազ, հազընըդադանտըրմազ احساس Իհսաս, առյուրմազ
 ار امرار Իմրար, Կէլըմէք. اتمام Իթմամ, թէքմիլ Էթմէք.

Իսմը Ֆա'ի

محت Իլհիսս, ֆիթ վէրիհի. محل Իլիսիլլ, պօզուճու.
 محب Իլհիսս, տօսթ. محم Իլհիսս, իդթիլլալ.

ՄԱՍՏԱՐ تفعيل ԹԷՖԻԻԼ

تتميم Թէթմիմ, թամէթմէք. تحقيق Թահզիզ, ասլընը արամազ.
 تذليل Թէզլիլ, զէլիլ Էլլէմէք. تدقيق Թէտզիզ, Կօզլամազ.

Իսմը Ֆա'ի

محقق Իլհազգըզ, թահզըզ Էտիհի.
 متمم Իլթէմմիմ, թէմմամ Էտիհի.
 مدقق Իլտէզգիզ, թէտզիզ Էտիհի.
 مدلل Իլզէլլիլ, զէլիլ Էտիհի.

Իսմը Մեթ'ու

محقق Իլհազգազ, թահզըզ օլունմու.
 محقق Իլլսաֆֆէֆ, խաֆիֆէնտիլլիլ.

مستم Իլսամմէմ, նիյէթ օլունմու.
 مكرر Իլքէրրէր, թէքրարլանմը.

ԻԻԻՄԱՍԻ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՆՖԻ'ԱԼ

انجرار Ինճիրար, չէքիլմէք. انفكك Ինֆիքեք, գօփարըլմազ.
 انحلال Ինհիլալ, պօզուլմազ.
 انضمام Ինզըմամ, գաթըլմազ, Լլալէ օլունմազ.

Իսմը Մեթ'ու

منجر Իլնճէրր, չէքիլմիլ. منحل Իլնհալլ, չէօղիլմիլ.
 منفك Իլնֆէքք, գօփարըլմը. منضم Իլնզամմ, զամմ օլունմու.

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖԹԻ'ԱԼ

اختصاص Իլթիսաս, մալսուս օլմազ.
 اهتمام Իհթիմամ, տըզգաթլա իլլէմէք.
 اضطراب Իդթրար, նաչար օլմազ.
 اعتلال Իլթիլալ, ալիլ օլմազ.

Իսմը Մեթ'ու

مختص Իլթիթասս, խաս վէ մալսուս օլան, սատըզ.
 مضطرب Իլզթարր, չարէսիլ գալմը.
 معتل Իլլթալլ, իլլէթլի.

ՄԱՍՏԱՐ تفعيل ԹԷՖԱ'ԻԻԼ

تكرر Թէքէրրիլ, թէքրարլանմազ.
 تضمر Թէզարրիլ, զարար Կէօրմէք.

تشتت թէչէթթիւթ , տաղըմագ .
تحقق թէհագգիւգ , թահգիգ օլունմագ .

Իսրը Ֆա'իյ

متضرر միւթէղարրիւր , զարար կէօրիւճիւ .
متحقق միւթէհագգըգ , թահգիգ էթմիչ օլան .
متشتت միւթէչէթթիւթ , տաղըլըճը .
متدلل միւթէգէլլիւ , գէլլիւ օլմուչ օլան .

ՍԻԻՏԱՍԻ

ՄԱՍՏԱՐ استفعال ԻՍԹԻՖ'ԱԼ

استحقاق իսթիհգագ , հագգընը թալէպ էթմէք , լիյագաթ .
استمرار իսթիմըար , տէվամ իւզըէ օլմագ .

Իսրը Ֆա'իյ

متحقق միւսթահգիգ , հագգընը իսթէյիճի .
مستمد միւսթէմիտտ , եարտըմ էտիճի .

Իսրը Մէժ'ուր

متحقق միւսթահգագ . հագգը տէրքեար օլան .
مستمر միւսթէմէրը , տայիմ վէ մէթին օլան .

ԷՃՎԷՖ ԵՍՆԻ ՄԻԻԹԱԼԼ ԻԻԼ ԱՅՆ

ՍԻԻԼԱՍԻ

طول թուլ . عون աֆու . خون - صون սաֆու . قول գալլ .
عيد . دين . دين . ميل .

ԹԱԻ ԹԷԷՆԻՍ ԻԼԷ ՄԻԻԹԵՂԻ ՕԼԱՆԱՆԱՐ

دولت տէվլէթ . غيرة զայրէթ .
حيرة հայրէթ . قيمت գըյմէթ . صورت սուրէթ .

ԱՅՆ ԻԻԼ ՖԻՅԼ ԻԼԷ ԼԱՄ ԻԻԼ ՖԻՅԼԻՆ ԱՐԱՍՐԵՏԱ ՊԻՐ ԷԼԻՖ
قيام قیام . طواف տէվամ . زوال զէվալ .

ՄԻԻԷՆԵՍ

سياحت سیاحت . قیامت قيامت .

Իսրը Ֆա'իյ

قابل գալիլ , գալլ էտիճի , բազի . دائر տաիր , տէվր էտիճի .
دائم տայիմ , տէվամ իւզըէ օլան . دائن տաին , պօրճուլ .
زائل զալիլ , տայիմ օլմաեան . زائد զաիտ , զիյատէ .
خائف խայիֆ , գօրգագ . طويل թալիլ , ուզուն .

Իսրը Մէժ'ուր

مقول մագուլ , սէյլէնիլմիչ . مصون մասուն , հըֆը օլունմուչ .
مدیون մէտեիւն , պօրճուլ . معیوب մաեուպ , այըպլանմըչ .

Իսրը Մէֆեան

مذاق մէզագ , լէզըթ ալաճագ եէր . مسبر մէսիյր , սէյիւր եէրի .

ՄԻՐԱՅԱՂԱՂԱ ԻՅԷ Իսրը Ֆա'իյ

طيار թայեար , ուչունճու .
دوار տէվլար , տէօնիւճիւ .
مقال մէյեալ , իսթէք էտիճի .
قوال գալլալ , թաթըլ սէօզլիւ .

Իսրը Թաժգիյ

اطول էթվէլ , զիյատէ ուզուն . البقي էլեէք , զիյատէ լայըք .

Իսրը Արէթ

محور միհվէր , տինկիլ . مسواك միսաք , տիչ թէմիզէյէճէք
աղաճ . مقياس մըգեսա , իքի նէսնէնին պէյնինի թագտիր իչիւն
գուլլանըլան ալէթ .

ՐԻԻՊԱԻ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖ'ԱԼ

اعانه Իսնէ, եարտըմ էթմէք. اداره Իտարէ, չէվիրմէք.
اقامه Իգամէ, տուրմագ. اراده Իրատէ, Իսթէմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

معين միւլին, եարտըմ էտիճի. مقیم միւլիմ, օթուրուճու.
مدیر միւտիր, Իտարէ էտիճի. مرید միւրիտ, միւրատ էտիճի.

Իսմը Մէժ'ուլ

مراد միւրատ, Իսթէնիլմիշ. محال մուհալ, միւմքին օլմայան.
مطاع միւթա, քէնտիսինէ Իթա'աթ օլունուր օլան.

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԹԻՖ'ԻԼ ՎԷ ԹԻՖ'ԱԼ

تقويم Թագվիմ, տօղրուլթմագ. تعيب Թա'եիպ, այըպլամագ.
تطويل Թաթվիլ, ուղաթմագ. تبیان Թիպեան, աշիքեար էթմէք.
نصوير Թասվիր, սուրէթ վէրմէք. تسيار Թիսեար, կէճոտէրմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

مصور միւսավիր, Թասվիր էտիճի. مين միւպէյեին, աշիքեար էտէն

Իսմը Մէժ'ուլ

مطول միւթավիլ, ուղատըմըշ. محول մուհավիլ, հավալէ օլունմուշ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԹԻՖ'ԱԼ ՎԷ ԹԻՖ'ԱԼ

مقاولة միւգավէլէ, շարթլաշմագ. معاونت միւսավէնէթ, Իմոատ էթմէք.
عياد Իեատ, կէրի կէլմէք. مقاومت միւգավէմէթ, գարշըտուրմագ.

Իսմը Ֆա'իլ

معاون մուավլին, եարտըմ էտիճի. معاونت միւգավիմ, գարշը գոյան.

ԽԻԻՄԱՍԻ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՆՖԻ'ԱԼ

انسياق Ինսիեագ, սէվգ օլունմագ, սիւրիւլմէք.

Իսմը Մէժ'ուլ

منساق միւնսագ, սիւրիւլմիւշ.

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖԹ'ԻԱԼ

اشتياق Իշթիեագ, արղու էթմէք. ازدیاد Իշտիեատ, չօղալմագ.
ازدواج Իզտույաճ, էվլէնմէք. احتياج Իհթիեաճ, միւհթաճ օլմագ.

Իսմը Ֆա'իլ

مشتاق միւշթագ, արղու էտէն. محتاج միւհթաճ, հաճէթի օլան.

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԹԵՖ'ԱԻԻԼ

تصور Թէսավիլ, տիւշիւնմէք. تمول Թէմէվիլ, ղէնկինլէնմէք.
تزوج Թէզէվիլ, էվլէնմէք. تنيل Թէսայեիլ, տիւշիւնմէք.
تسير Թէհայեիլ, շաշմագ. تبين Թէպէյեիլ, պէյան էթմէք

Իսմը Ֆա'իլ

متصور միւթէսավիլ, ղիհինտէ Թասվիր էտիճի.
متمول միւթէմէվիլ, ղէնկին, մալտար.

متخير միւթէհայեիւր, թաճիւպ էտէն.
متدين միւթէտէյիւն, տինտար, սօֆու.

ՄԱՍՏԱՐ ԹԵՖԱՆԻԻԼ

تعاون թէա՛վիւն, պիրպիրինէ եարաւմ էթմէք.
تزايد թէղայիւտ, արթմադ.

Իսմը Ֆա՛իյ

متعاون միւթէալին, պիրպիրինէ եարաւմ էտէն.
متزايد միւթէղայիւտ, արթմըշ օլան, չօդ օլան.

Ս Ի Ի Տ Ա Ս Ի

ՄԱՍՏԱՐ ԻՍԹԻՖԱԼ

استحاله իսթիհալէ, միւմքին օլմամադ.
استدائه իսթիտանէ, պօրճ էտինմէք.
استخاره իսթիխարէ, խայիր իսթէմէք.

Իսմը Ֆա՛իյ

مستخير միւսթէնիյր, զիեատար էտէն.
مستقيم միւսթէգիմ, տօղրու.

Իսմը Մեժ՛ուր

مستشار միւսթէշար, քէնտիսիլէ մէշվէրէթ օլունուր օլան.
مستبان միւսթէպան, աշիքեար գըլընմըշ օլան.

ՆԱԳԸՍ ԵԱՆԻ ՄԻԹԱԼԼ ԻԻԼ ԼԱՄ

Ս Ի Ի Լ Ա Ս Ի

محو մահվ. سهر սէհվ. لهو լէհվ. رمى ըհմ'.
سعى սայ. عضو սէպիյ. عضو ուզվ. عصا սաս.

ԹԱԻ ԹԵՖԵՆԻՍ ԻԼԷ ՄԻԹԹԵՂԻ ՕԼԱՆԼԱՐ

دعوت տալէթ. خلوت խալվէթ. قسوت դասպէթ,
رشوت ըիշվէթ. قدوت գըտպէթ. كسوت քիսպէթ.

ԵԼԻՖ ԻԼԷ ՄԻԹԹԵՂԻ ՕԼԱՆԼԱՐ

صفا սէֆա. شقا շէգա. رضا ըիզա. رجا ըիճա.
دعا տուա. جزا ճէզա. وفا վէֆա. بقا պէգա.

ԹԱԻ ԹԵՖԵՆԻՍ ԻԼԷ ՄԻԹԹԵՂԻ ՕԼԱՆԼԱՐ

عداوت ատալէթ. قساوت դասալէթ. صباوت սէպալէթ.
شكايت շիքեայէթ. تلاوت թէլալէթ. كفايت քիֆայէթ.

Իսմը Ֆա՛իյ

داعى տաի, տուաճի. جاری ճարի, ագըճը.
باقى պագը, տաիմգալան. على ալիլ (*), եիւքսէք.
صفي սաֆի, փադ. غني զանի, զէնկին.
خفي խաֆի, կիզլի. عدو ատու, տիւշմէն.
على ա՛լիլ, եիւքսէք, վէ ճէլիլ օլան.
قاضى գատը, տալայէ հիւքմ էտէն էֆէնտի.
صبي սապի, քիւշիւք էրքէք չօճուդ.

(*) Իսմը ֆաիլ մանասընը շամիլ օլան պու սըֆաթլէր Արա-
պիտէ թէշտիտլէ օգունարադ, սապի, սաֆի, սաֆիլ տաիլ
տէնիլուր:

Իսմը Մեթ'ուլ

مرضی մերդի, մագալուլ օլան. مرضی մերի, իթիպարը.
مرجو մերճու, ըիճա օլունմուլ. محفی մախֆի, կիզլենմիլ.
مرضی մերմի, աթըլմըլ. مدعو մէտուվ, տավէթ օլունմուլ.

Իսմը Մեֆեսան

مرضی մերսա, լիման. مشتا մէշթա, գըշլա.
مرجا մաճրա, սուլուն ագաղըլ եէր. مرضا մերա, չայիր.

Իսմը Թաթգիլ

اعلى ա'լա, ղիյատէ ալի օլան.
اقصى ագսա, ղիյատէ ուզագաս օլան.
اعی ա'մա, քէօր.

ՐԻԻՊԱԻ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖԱՆԼ

ارضاً իրզա, ըազի իթմէք. اجلا իճլա, սիւրկիւնէ կէճոտէրմէք.
اصفا իսֆա, փադ իթմէք. افنا իֆնա, եօգ էթմէք.
اخفا իխֆա, կիզլէթմէք. ابقا իպգա, պադը գըլմագ.

Իսմը Ֆա'իլ

مرضی միւֆթի, ֆէթվա վերէն. مرضی միւրդի, պէյէնիլէն.

ՄԱՍՏԱՐ تفعیل ԹԵՖԻԼ

ترضیه թարզիլէ, խօշնուտ էթմէք. تخليه թախիլէ, պօշ պըրագմագ.
تطليه թաթիլէ, սըվամագ. تربيه թէրպիլէ, թէրպիլէ էթմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

مرضی միւրէպպա, թէրպիլէ էտիճի.

Իսմը Մեթ'ուլ

مرضی միւրէպպա, թէրպիլէ օլունմուլ.
مسما միւսէմմա, աա վերիլմիլ.
مقفا միւգէֆֆա, թէրճիճ օլունմուլ.
مجالا միւճէլլա, յճիլալլ.

ԽԻԻՄԱՍԻ

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՆՖԻՆԼ

انحنا ինհինա, չարիլլմագ. انغا ինպիղա, սէղա օլմագ.
انقضا ինգըղա, թիւքէնմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

منقضى միւնհանի, չարիլլք. منقضى միւնգաղի, պիթմիլ օլան.

ՄԱՍՏԱՐ افعال ԻՖԹԻՆԼ

ارتضا իրթիզա, ըազի օլմագ. اكتفا իգթիֆա, դանաաթ էթմէք.
اعتنا իթինա, տըգգաթ էթմէք. ادعا իտաիա, տավա էթմէք.

Իսմը Ֆա'իլ

مدعى միւտտաի, իտտաա էտիճի. مكتفى միւքթէֆի, դանաաթ էտիճի. مهتدى միւնթէտի, տօղրու եօլա կիտէն.

Իսմը Մեթ'ուլ

مرضا միւրթէզա, ըազի օլունմուլ.

مدعا միւտտաա, իտտաա օլունմուշ.
 معتبا միւթէնա, տըգգաթ օլունմուշ.
 مبتلا միւպթէլա, կիրիթթար օլունմուշ.

6. ՄԱՍՏԱՐ تفعّل ԹԵՖԱՒԻԻԼ ՎԷՉՆ

تجلى Թէճէլլի, ալըլմագ. نشكى Թէչէքքի, չիքեայէթ էթմէք.
 ترقى Թէրագգը, արթմագ. تصدى Թէսատտի, վուգու պուլմագ.
 تسلى Թէսէլլի, գալպընը ռահաթ էթմէք.
 تحرى Թէհարրի, արաշտըրմագ.

Իսմը Ֆա'իլ

متجلى միւթէճէլլի, ռուչէն օլան. متحرى միւթէհարրի, արաշտըրան.
 مترقى միւթէրագգը, եօգարը չըգան.
 متسلى միւթէսէլլի, չիքեայէթ էտէն.

ՄԱՍՏԱՐ تفاعل ԹԵՖԱՒԻԻԼ

راضى Թէրաղի, իքի Թարաֆտան ռաղի օլմագ.
 تتالى Թէթալի, պիրպիրի արտընճա վագը օլմագ.
 تعالى Թէա'մի, քէօրլիւք սաթմագ.
 تحاشى Թէհաշի, սագընմագ.

Իսմը Ֆա'իլ

مراضى միւթէրաղի, գարշըլըգը ռաղի օլան.
 متتالى միւթէթալի, պիրպիրի արտընճա վագը օլան.
 متحاشى միւթէհաշի, սագընմագ օլան.

ՍԻԻՏՄԱՍԻ

ՄԱՍՏԱՐ استفعال ԻՍԹԻՖԱԼ

استشأ Խաթիրշա, ըիշվաթ Թալէպ էթմէք.
 استندأ Խաթիտա, ըէսմէն Թալէպ էթմէք.
 استغنا Խաթիղնա, միւհթաճ օլմամագ.
 استسقا Խաթիսգա, սու Թալէպ էթմէք.

Ս. Մէհմուդ Նէյէ տէրէր.

ձ. Քէլիմէտէ պիր հէհէ վագը օլուրսա օնա Մէհմուդ տէրէր
 Լէր ١٥ Թէ'էվլիւլ, ١٥ Գալ, ١٥ Ֆալ կիպի.

Ս. Միսալ Նէ տիր.

ձ. Քէլիմէնին էվլէլինէ պիր հարֆը իլլէթ վագը օլանա
 Միսալ եանի Միւթալ իւլֆա Թէսմիյէ էտէրէր ١٥ վատ,
 وصل վասլ կիպի.

Ս. Լէֆիֆ գա'շ տիւրլիւ տիր.

ձ. Լէֆիֆ իքի տիւրլիւ տիր, պիրի Լէֆիֆ մագրուն,
 տիկերի Լէֆիֆ մէֆրուգ: Քէլիմէնին եա էվլէլինտէ վէ եա
 ախէրինտէ իքի հարֆը իլլէթ օլանա Լէֆիֆ մագրուն տէրէր
 ١٥ նէվա, طوى Թէվա կիպի, վէ քէլիմէնին հէմ էվլէլինտէ
 վէ հէմ ախէրինտէ պիրէր հարֆը իլլէթ պուլունուրսա,
 օնա տա Լէֆիֆ մէֆրուգ Թէսմիյէ էտէրէր ١٥ վէֆա կիպի.

ԷՖԱԼԸ ԱՐԱՊԻՅԷ ԻԻՉԻՐԻՆԷ ՄԱԼԻԻՄԱԹԸ ՄԻՖԻՏԷ

Արապի ֆիիլէր Թիւրքիտէ չօգ վագըթ մէվսուֆ մագա-
 մընտա Խաթիմալ օլունուպ եիրմի տէօրթ վէզնէ միւնգասիմ
 տըրլար. մէվզունլարը իլլէ պէրապէր պուրատա զիքը օլունուր:

1.	فعل	Ֆա'լ,	قتل	գաթլ.
2.	فعل	Ֆի'լ,	فسق	ֆիսգ.
3.	فعل	Ֆու'լ,	شغل	շուղլ.
4.	فعل	Ֆէ'ալ,	طلب	թալէպ.
5.	فعل	Ֆի'ալ,	صغر	սըղար.
6.	فعال	Ֆէ'ալ,	سلام	սէլամ.
7.	فعال	Ֆի'ալ,	قيام	գըեւամ.
8.	فعال	Ֆիւ'ալ,	سؤال	սիւալ.
9.	فعل	Ֆու'ուլ,	دخول	տուխուլ.
10.	فعل	Ֆէ'ուլ,	قبول	գապուլ.
11.	فعلي	Ֆա'լա,	دعوى	տաւլա.
12.	فعلي	Ֆու'լա,	شورى	շուրա.
13.	فعلان	Ֆի'լան,	حرمان	հըրման.
14.	فعلان	Ֆու'լան,	خسران	խուսարան.
15.	فعلان	Ֆա'ալան,	لمعان	լէմէ'ան.
16.	فعلة	Ֆա'լէթ,	رحمت	րահմէթ.
17.	فعلت	Ֆի'լէթ,	رفعت	րիֆ'ալթ.
18.	فعلت	Ֆու'լէթ,	نصرت	նուսրէթ.
19.	فعلت	Ֆա'ալէթ,	عظمت	ազամէթ.
20.	فعالت	Ֆէ'ալէթ,	سعاد	սէատէթ.
21.	فعالت	Ֆի'ալէթ,	درايت	տիրայէթ.
22.	فعلت	Ֆիւ'ուլէթ,	سهولت	սիւհուլէթ.
23.	مفعلت	մէֆ'ալէթ,	مرجت	մէրհամէթ.
24.	مفعلت	մէֆ'էլէթ,	مجدت	մահմէտէթ :

1. Պիւր ֆիլիին մատտէի ասիլէսինի պուլմագ իչիւն, իւզէրինտէն հրուֆը զայիտէլէրի վէ եախօտ թէհնիս ալամէթ. լէրի գալորըլորդտա սիւլասիսի գալըր մէսէլա.

مجدت մահմէտէթտէն رحمت րահմ. مفرج մէրհամէթտէն سهولت սուհուլէթտէն سهل սէհլ. انكسار ինքի-
حد համա.

սարտէն كسر քէսը. استطاق իսթինթագտէն نطق նութգ վէ շայրիհի :

2. Սիւլասինին մաստարը ասիլէրի տախի պազէն թիւր-քիտէ գուլանըլըր خواجهك افاده سنه باق խօճանըն իֆադէ-նէ պազ կիպի :

վէ دكلدر ممکن افاده بونی պունու իֆադէ միւմքին տէյիլ տիր կիպի քի իֆադէ էլ-է+ աէմէք տիր : Պունլարտա ահվալը էրպաա ճարի օլտուղու կիպի, գաիտէի Ֆարսիյէ իւզըն իզաֆէթ տա-խի միւմքին օլարագ حال افاده իֆատէի հալ, վէ كدر ازاله իզալէի քէտէր տէնիր :

3. Մէղիտիւն ֆիյհ օլան էֆալըն վէ րիւպաի իւլ միւճէր-րէտին իսմը ֆաիլ իլէ իսմը մէֆուլլարը իսլա վէ թէրքիմճէ պիրպիրինէ միւշապիհ օլմաղըն ասլա ֆարգլարը եօգ տուր . վէ լաքին թէլէֆիլդտէ իսմը ֆաիլտէ այն իւլ ֆիլ մէքսուր, վէ իսմը մէֆուլտա մէֆթուհ օգուճմաղէ պիրպիրինտէն միւթէֆէրրիգ օլունուր մէսէլա مستعمل միւսթամիլ, գուլա-նըճը. միւսթամէլ, գուլլանըլըր :

Կէրէք սիւլասինին վէ կէրէք մէղիտիւն ֆիյհ օլան էֆա-լըն մաստարը ասիլէրիլէ իսմը ֆա'իլ վէ իսմը մէֆուլլարըն-տա ահվալը էրպաա ճարի օլտուղտան մատա սըֆաթը սայի-րէ կիպի اولق . يورمق . قتلق . ايتك . ايتك . ايتك մաստարլէրիլէ տա-խի միւրէքքէպ օլարագ ֆիլ մագամընտա իսթիմալ օլունուր-լար, մէսէլա ايتك مقبوض մագպուղ էթմէք. ايتك مسعود մէ'սուս էլլէմէք. مجروح قتلق . مسموع اولق . مسموع մէսուհ' օլմագ. مستفيد اولق . مغوب اولق . مغوب միւսթէֆիտ օլմագ. طالب اولق . نائل ايتك . نائل ալլէ էթմէք. طالب اولق . طالب մալիլ օլմագ կիպի :

4. Ղայըր միւթթարըտ օլան պաղը իսմը ֆաիլ իլէ իսմը մէֆ'ուլլար :

بلا مانع պիլա մանի, էնկէլսիզ. մանի օլմայաղազ.
 بين الاقران պէյն էլ ազրան, ազրան արասընտա.
 بين الناس պէյն իւննաս, ինսանլար արասընտա.
 بين الدول պէյն իւտտուէլ, տէվլէթլէր արասընտա.
 بعد الوداع պատ էլվէտա, վէտատէն սօնրա.
 بعد الطعام պատ էթթաամ, թաամտան սօնրա.
 بعد التحقيق պատ էթթահիզ, թահիզ էթտիքտէն սօնրա.
 تحت الظل թահթ իւզզըլլ, կէօլկէ ալթընտա.
 تحت الجناح թահթ իւճճէնահ, դանատ ալթընտա.
 حسب الامكان հասպ իւլ իմքեան, միւմքիւն օլտուղունա կէօրէ.
 حسب الواجب հասպ իւլ վաճիպ, իգթիզասընճա.
 حسب الاقتدار հասպ իւլ իգթիտար, գուտրէթէ կէօրէ.
 حين عزيمته հինը ազիմէթինտէ, կիթտիյի վազըթտա.
 حين ورونده հինը վիրուտինտէ, կէլտիյի անտէ.
 حين ملاقاته հինը միւլազաթընտա, գալուշտուղու վազըթտա.
 على التفصيل ալթթթաֆսիլ, ուզուն ուզատըյա.
 على الخصوص ալէլ խուսուս, պախուսուս.
 على الصباح ալէսսապահ, սապահյայըն.
 عند الناس ինտէննաս, նաս պէյնինտէ.
 عند كرده ինտինիզտէ, եանընըտա.
 فوق العاده ֆէվզ էլ ատէ, ատէթտէն զիյատէ.
 فوق الغايه ֆէվզ էլ զայէ, հատտէն զիյատէ.
 قبل الدخول գապլ էտտուխուլ, կիրմէզտէն էվվէլ.
 قبل الوصول գապլ էլ վիսուլ, ուլաշմաղտան էվվէլ.
 لد الوصول էտէլ վիսուլ, ուլաշտըլը անտէ.
 لدى الاستطاق էտէլ իթթինթազ, սօրուլտուղու անտէ.
 لدى الورد էտէլ վիրուտ, կէլտիյի անտէ.
 متعاقب الادوار միւթէազըպ իւլ էտվար, տէվըրլէրին արտընտա.
 غير ذلك զայըր զալէքէ, պուլնտան պաշգա.
 غير محدود զայըր մահտուտ, մահտուտ օլմայան.
 غير لايق զայըր լայիզ, լայըզ օլմայան.

من القبل մին էլ գալպ, եիւրէքտէն. ճան ու կէօնիւլտէն.
 من الاول մին էլ էվվէլ, էվվէլտէն.
 من اوله մին էվվէլինի } էվվէլինտէն ախէրինէ գատար.
 الى اخره էլա ախըրըհի }
 من لطف المولى մին լութֆ էլ մէվլա, Ալլահըն լութֆուլտան.
 بعون الله تعالى պի ալլալալին թաալա, Ալլահըն եարտըմիլէ.
 بسم الله պիսմիլլահ, Ալլահըն իսմիլէ.
 بالدفعات պիտտէֆաթ, տէֆաթլէ.
 بالتجربه պիթթէճրիւպէ, թէճրիւպէ իլէ.
 بالعزو الاقبال պիլ իզզ վէլ իգպալ, իզզէթ ու իգպալ իլէ.
 بالاتفاق պիլ իթթիֆազ, սէօզ պիլլիլիլէ.
 بالله } պիլլահի }
 تالله } թալլահի } Ալլահ հազգը իչիւն.
 والله } վալլահի }
 لمصلحة ի մասլահաթ, մասլահաթ իչիւն.
 حبة الله հուպէթէնիլլահ, Ալլահ աշգը իչիւն.
 لاجل الاخذ ի էճլ իւլ ախզ, ալմազ իչիւն.
 لاجل الاعطا ի էճլ իւլ իթա, վէրմէք իչիւն.
 لاجل المصالح ի էճլ իւլ մէսալիհ, մասլահաթ իչիւն.
 مع الغائض մա էլ ֆայիզ, ֆայիզ իլէ պէրապէր.
 مع هذا մահազա, շունուլէ պէրապէր.
 معا մաէն, պէրապէր, պիլլիքտէ.
 عن قريب անգարիպ, եագընտա.
 عن قصد անգաստին, մախսուտ.
 عن صميم القلب անսամիմ իւլ գալպ, ճանը կէօնիւլտէն.
 في الحال ֆիլ հալ, անիտէ, տէրազապ.
 في الحقيقة ֆիլ հազըզա, հազըզաթտա.
 في زماننا ֆի զէմաննա, վազթըմըլտա.
 كما كان քէմաքեան, օլտուղու կիպի.
 كما ينبغي քէմաքէնպաղի, վաճիպ օլտուղու կիպի.

كاشمى քէշշէմն, կիւնէշ կիպի. ափ աշիքեար.

لاشك լա շէքք, շիւպհէսիզ.

لايد լա պիւտ, մութլազա.

لاحصى լա եուհսա, հիսապսըզ.

بنا عليه պինաէն ալէյհ,

بنابرین պինա պէրին,

مبنى عليه մէպնի ալէյհ,

պունա նազարէն, օլսէպէպտէն.

Խ Ի Ք Ա Մ

Գ Ա Ի Տ Է Ի Մ Ա Խ Ս Ո Ւ Ս Է

1. Շակիրտան թիւրքնէ եազըլարը թանըմաղա պաշլատըզլարընտա, էլ եազըլա տախի պաշլայըպ, օգուտուզլարը տէրսլէրին պիր եախօտ իքի սամըրընը եազմալը տըրլար:

2. Էլիֆ ճիւզիւ պիթիրիպ ազ չօգ տիւզ օգումաղա ալըշմըշ օլանլար թէրպիյէթ իւլ ամֆալ, եախօտ օկիպի սայիր աշըզ իպարէ իլէ եազըլմըշ էտէպիյաթա միւթաալիզ պիր քիթապտան իքիշէր սըրա տէրս ալմալը, վէ թէտրիճլէ իլէրի կիթտիքլէրինտէ Միֆ-թահ օգումալը տըրլար:

3. Գավախտի թիւրքիյէի էյիճէ էօյրէնտիքտէն սօնրա, Ֆարսի գախտէսինէ պաշլատըզլարը վազըթ էրմէնիճէ եազըլար իլէ թարիֆ օլունմուշ օլան գախտէլէրի թիւրքնէ հրուֆաթընա թէպտիլ, վէ խարիճտէն պազը միսալլար տախի իյրատ էթմէլի տըրլար:

4. Ֆարսի գավախտինի պիթիրտիքտէն սօնրա, խասսէթէն թալիմը իմլա իշիւն պունտան ազտէմ թապ էթտիրմիշ օլտուղու-մուզ Միւնթէխապաթ իւլ Միւնշէաթ նամ ըիսալէտէքի մուխ-թասար թահրիրաթը տըզգաթլա հրուֆաթը թիւրքիյէյէ նազլ ու թէպտիլէ պիշլայըպ, Արապի վէ Ֆարսի լուղէթլէրին մանասը տախի քիթապը մէզքիւրիւն ախէրինտէ սըրասը իլէ եազըլմըշ օլմաղըն ճայի խաթիմալլարընը էօյրէնմէլի տըրլար:

5. Շակիրտան Արապի գախտէլէրինի էօյրէնիճէյէտէք Միւնթէ-խապաթըն շամիլ պուլունտուղու թէզքիրէ, մէքթուպ, արզուհալ, գօնթրաթօ վէ թահրիրաթը սայիրէնին սուրէթլէրինի տախի պիր իքի տէֆա եազմըշ, վէ իմլաճա էփէյի մէլէքէ քէսպ էյլէմիշ վէ խայլըճա լուղէթ տախի էօյրէնմիշ օլանազլարընտան, օլվազըթպիր թարաֆտան էրմէնիճէ եախօտ Ֆրանսըզճատան թէրճիւմէյէ, վէ պիր թարաֆտան թիւրքնէ թէլէմազ օգումաղա պաշլամալը

տըրլար : Արալըգտա Թիւրքնէ դազէթալար տախի օգուսալար
ֆայիտէտէն խալի տէյիլ տիր :

Իշթէ շու սիեագ վէ ուսուլ իւզրէ պու կինն Թիւրքնէյէ պաշ-
լամըլ օլան պիր շակիրտ , հէման պիր սէնէ միւրիւրինտէ քիթա-
պէթը Օսմանիյէ իւզրէ խաթասըզնա պիր շէյ զալէմէ ալմաղա
միւզթէտիր օլապիլէնէյի , վէ պիհուտէ զայ էտէնէյի իւշ տէօրթ
սէնէ վէ պէլքի տահա զիյատէ զիզըյմէթ վազթընը իւլում նաֆիա
իլէ իշթիղալէ միւսաիտ օլապիլէնէյի չէնտ սէնէտէն պէրու Թէ-
նարիպը ատիտէմիլլէ միւնէրրէպ օլան հալաթտան տըր :

ՖԻՀՐԻՍԹ

ՃԻԻԶԸ ԷՎՎԷԼ

	Սահիֆէ
Իսմ	13
Իզաճէթ	17
Սըճէթ	18
Էսմաի աւսա	19
Քիւնաեաթ	22
Զամիր	23
Իսմը իսարէթ	30
Միւպհէմաթ	32
Ֆի'յլ	34
Մասսար	34
Զաթը ճիյլ	42
Րապթ սըյոլէլէր	56
Ֆէրի ճի'յլ	57
Էսէվաթ	60

ՃԻԻԶԸ ՍԱՆԻ

Էսմաի ճարսիյէ	65
Իզաճէթ	69
Սըճաթը ճարսիյէ	69
Վսսաճ թէրֆիպի	72
Էսմաի աւսա	81

Սահիֆե

Զեմայիրի Ֆարսիյե	82
Էսմաի Խարեթ	84
Ֆի'յլ	86
Ֆի'յլի Խանե	90
Խանը Քա'իլ վե Խանը մեճ'ուլ	101
Էսեվաթը Ֆարսիյե	102
Գավաիսի Ֆարսիյե Իւզերինե մալիւմաթը միւճիսե	107

ՃԻԻԶԸ ՍԱԼԻՍ

Էսմաի Արապիյե	114
Քեմիյեթ	116
Իզաճեթ	127
Սըճաթը Արապիյե	129
Էսմաի աւսաւ	136
Զեմայիրի Արապիյե	138
Էճալը Արապիյե	142
Սիւլասի Իւլ Միւնէրրէս	144
Մեզիսիւն ճիյն	148
Րիւպաի Իւլ միւնէրրէս	159
Ֆի'յլի ղայրը սալիմ	159
Էճալը Արապիյե Իւզերինե մալիւմաթը միւճիսե	173
Էսեվաթը Արապիյե	177

100
92

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0542107

